

Geïntegreerd jaarverslag

2017

Voorwoord

Voor u ligt het Geïntegreerd jaardocument 2017, het jaarverslag van Albeda. Hiermee leggen wij verantwoording af aan onze stakeholders over het gevoerde beleid, de verrichte inspanningen en de bereikte resultaten.

Wij zijn trots op alle collega's die zich elke dag opnieuw met hart en ziel inzetten voor onze studenten. De Rotterdamse context vraagt om mensen die bereid zijn om drie stappen extra te doen voor de student. De onderwijsresultaten en financiële resultaten zijn in 2017 goed.

Met onze strategische visie Albeda zet de Toon werken we aan vernieuwend onderwijs. We doen dit in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, overheid en onderwijspartners. Samen bouwen we aan nieuw onderwijs, dat kleinschalig is en herkenbaar voor onze studenten en voor de bedrijven en instellingen waarmee we samenwerken. Vanuit verschillende posities proberen we het onderwijs beter te maken. Voor onze studenten. Voor het bedrijfsleven. Voor de regio Rotterdam-Rijnmond.

Ron Kooren, Anky Romeijnders en René Louwerse College van bestuur Albeda

Inhoudsopgave

1. ORGANISATIE	7
1.1 Albeda algemeen	7
1.1.1 Structuur: juridisch en organisatorisch	7
1.2 Resultatenbox	9
1.2.1 Verklaring bevoegd gezag.....	9
1.2.2 Opbrengsten	9
1.2.3 Overzicht opleidingen met onderzoek door onderwijsinspectie.....	11
1.2.4 Personeel.....	12
1.3 College van bestuur	15
1.4 Raad van toezicht.....	17
1.5 Medezeggenschap	20
1.5.1 Ondernemingsraad	20
1.5.2 Studentenraad	24
1.5.3 Ouderplatform	24
2. ONDERWIJS	25
2.1 Onderwijsproces.....	25
2.1.1 Onderwijsprogramma	25
2.1.2 Ontwikkeling en begeleiding.....	28
2.1.3 Didactisch handelen	29
2.1.4 Beroepspraktijkvorming (BPV)	30
2.2 Examinering en diplomering.....	30
2.2.1 Kwaliteitsborging.....	30
2.2.2 Exameninstrumentarium.....	31
2.2.3 Afname en beoordeling	31
2.3 Kwaliteitsgebied Schoolklimaat	31
2.4 Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten	31
2.4.1 Studiesucces	32
2.4.2 Vervolgsucces	33
2.5 Kwaliteitszorg en ambitie.....	34
2.5.1 Kwaliteitszorg.....	34
2.5.2 Kwaliteitscultuur	34
2.5.3 Verantwoording en dialoog.....	34
3. HUMAN RESOURCES MANAGEMENT	35
3.1 Aanpak en beleid (on) bevoegde docenten	35
3.2 Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO).....	36
3.3 Mobiliteitscentrum	36
3.4 Albeda Academie	37
3.5 Project WW en BWWW	37
3.6 Bureau vertrouwenspersonen	37
3.7 Klachten-en geschillenregeling	37

3.8 Integriteit.....	38
4. FINANCIËLE BEDRIJFSVOERING	39
4.1 Exploitatieresultaat	39
4.2 Balans.....	40
4.3 Continuïteitsparagraaf	40
4.4 Interne risicobeheersing- en controlesysteem	46
4.5 Vermogensbeheer en treasury management.....	48
4.5.1 Algemeen.....	48
4.5.2 Eigen Vermogen	48
4.5.3 Treasury management	48
4.6 Helderheid in bekostiging	49
4.6.1 Uitbesteding bekostigd onderwijs	49
4.6.2 Investerings van publieke middelen in private activiteiten	49
4.6.3 Les- en Cursusgeld niet betaald door de student zelf.....	50
4.6.4 In- en uitschrijving en inschrijving van studenten in meer dan één opleiding tegelijk ..	50
4.6.5 De student volgt een andere opleiding en/of leerweg dan waarvoor hij/zij is ingeschreven.....	50
4.6.6 Maatwerktrajecten	50
4.6.7 Buitenlandse deelnemers	50
4.6.8 Verlenen van vrijstellingen.....	51
5. JAARREKENING.....	54
5.1 Algemene toelichting op de Balans en de Exploitatierkening	54
5.2 Balans per 31 december 2017 Geconsolideerd.....	61
5.3 Staat van baten en lasten 2017 Geconsolideerd	63
5.4 Kasstroomoverzicht geconsolideerde jaarrekening 2017	64
5.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2017	65
5.5.1 Materiële vaste activa	65
5.5.2 Vorderingen	66
5.5.3 Liquide middelen.....	67
5.5.4 Eigen vermogen.....	67
5.5.5 Voorzieningen	68
5.5.6 Langlopende schulden	69
5.5.7 Kortlopende schulden	70
5.6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen	72
5.7 Toelichting geconsolideerde exploitatierkening over het boekjaar 2017	73
5.7.1 Baten.....	73
5.7.2 Lasten	76
5.7.3 Financiële baten en lasten.....	80
6. JAARREKENING 2017 ENKELVOUDIG	81
6.1 Balans per 31 december 2017	81
6.2 Staat van baten en lasten 2017	83
6.3 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017.....	84

6.3.1 Materiële vaste activa	84
6.3.2 Financiële vaste activa	84
6.3.3 Vorderingen	85
6.3.4 Liquide middelen.....	85
6.3.5 Verloopoverzicht Eigen Vermogen	86
6.3.6 Voorzieningen	86
6.3.7 Langlopende schulden	86
6.3.8 Kortlopende schulden	86
6.4 Toelichting op de enkelvoudige exploitatierekening over het boekjaar 2017	88
6.4.1 Baten.....	88
6.4.2 Lasten	88
6.4.3 Resultaat deelnemingen.....	89
6.4.4 Financiële baten en lasten.....	90
7. OVERIGE GEGEVENS.....	91
7.1 Gebeurtenissen na balansdatum	91
7.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	92
8. BIJLAGEN	95
8.1 Algemene gegevens.....	95
8.2 Verbonden partijen	97
8.3 Overzicht geormerkte subsidies OC&W.....	98
8.4 Te verrekenen Cursusgeld 2017 / 2018.....	100
8.5 Bezoldiging van bestuurders en toezichhouders en Wet normering Topinkomens.....	101
Bijlage A: overzicht van samenwerkingsverbanden en juridische constructen Albeda 2017.....	103
Bijlage B: nevenfuncties leden college van bestuur 2017	105
Bijlage C: hoofd- en overige nevenfuncties leden raad van toezicht in 2017.....	106

Leeswijzer

Met dit jaarverslag legt Albeda verantwoording af aan zijn belanghebbenden. Dat zijn:

- Toezichhoudende instanties: ministerie van OCW en Inspectie van het Onderwijs
- Raad van toezicht van Albeda
- Studenten en hun ouders/verzorgers of partners
- Bedrijven, instellingen, belangenorganisaties en intermediaire organisaties
- Toeleveranciers: scholen voor voortgezet onderwijs in de regio Rotterdam-Rijnmond
- Afnemers: hogescholen die onze gediplomeerde studenten inschrijven
- Collega-mbo-instellingen
- Lokale overheden
- Personeelsleden
- Overige geïnteresseerden

Het geïntegreerd jaardocument bestaat uit de resultatenbox, het jaarverslag en de jaarrekening over 2017. Het jaarverslag bevat de volgende hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1 start met een profiel van Albeda, met daarin een beschrijving van onze strategische visie Albeda Zet de Toon, aangevuld met onze speerpunten. Verder zijn de organisatiestructuur en het organogram van Albeda hier te vinden. In de resultatenbox zijn in vogelvlucht de belangrijkste cijfers over 2017 gebundeld. Vervolgens is er ruimte voor de visie van het college van bestuur, de raad van toezicht en de verschillende medezeggenschapsorganen over het afgelopen kalenderjaar.
- Hoofdstuk 2 is ons onderwijs hoofdstuk, waarin de onderwijscijfers uit de resultatenbox worden onderbouwd en het beleid erachter wordt toegelicht.
- Hoofdstuk 3 is gewijd aan ons humanresourcesmanagement (HRM). Het geeft uitleg bij de HRM-cijfers in de resultatenbox en biedt daarnaast inzicht in onderwerpen als scholing en strategische personeelsplanning.
- Hoofdstuk 4 gaat dieper in op onze financiële bedrijfsvoering.
- Hoofdstuk 5 is gewijd aan de geconsolideerde jaarrekening en hoofdstuk 6 aan de enkelvoudige.
- Hoofdstuk 7 bevat de overige financiële gegevens, inclusief de accountantsverklaring.
- Hoofdstuk 8 telt een aantal verhelderende bijlagen, die inzicht geven in de ondersteunende gegevens voor de andere hoofdstukken.

Uiteraard zijn wij geïnteresseerd in wat onze stakeholders van onze prestaties vinden. Wij nodigen u daarom van harte uit om te reageren. Dat kan door een mail te sturen naar bestuurssecretariaat@albeda.nl.

1. ORGANISATIE

1.1 Albeda algemeen

Als interconfessionele en interculturele school voor middelbaar beroepsonderwijs wil Albeda toonaangevend en waardevol zijn en blijven voor studenten, werkenden en medewerkers en daarmee voor iedereen in de samenleving. In 2016 is een de nieuwe strategische visie uitgezet. Deze visie bouwt voort op onze beste tradities: studenten en werkenden hun talenten laten ontdekken, ontwikkelen en toepassen zodat ze uitgroeien tot gewilde en bekwame professionals. Professionals die een leven lang als ondernemende vakmensen én als betrokken en verantwoordelijke burgers hun bijdrage leveren aan de samenleving.

Onze opdracht is dus studenten en werkenden op te leiden tot professionele beroepsbeoefenaars. Vakbekwaam, ondernemend en flexibel, en daardoor duurzaam inzetbaar. Zo dragen we bij aan het verhogen van het opleidingsniveau, het versterken van bedrijvigheid en welvaart en aan de vitalisering van de samenleving in de stad Rotterdam en de regio Rijnmond. Onze strategische visie omvat vijf speerpunten:

- We werken aan uitstekend en inspirerend onderwijs voor iedereen
- We werken met een helder professioneel en pedagogisch kader
- We realiseren mbo-colleges die herkenbaar zijn voor de verschillende beroepenvelden én studenten
- We versterken de allianties met bedrijven, instellingen en overheden
- We leren en werken innovatief en toekomstgericht. Leer-werkplaatsen hebben daarbij een prominente rol

In dit jaarverslag worden deze speerpunten onderbouwd en uitgewerkt.

1.1.1 Structuur: juridisch en organisatorisch

Juridische structuur

Albeda is een stichting. Het college van bestuur (CvB) vormt het bestuur en is daarmee eindverantwoordelijk voor de volledige gang van zaken binnen de stichting en de daarmee verbonden instellingen. Het CvB wordt hierbij direct ondersteund door het bestuursbureau en juridische zaken. De raad van toezicht (RvT) houdt daar toezicht op, adviseert het CvB gevraagd en ongevraagd en vervult de werkgeversrol ten aanzien van het CvB.

Organisatiestructuur

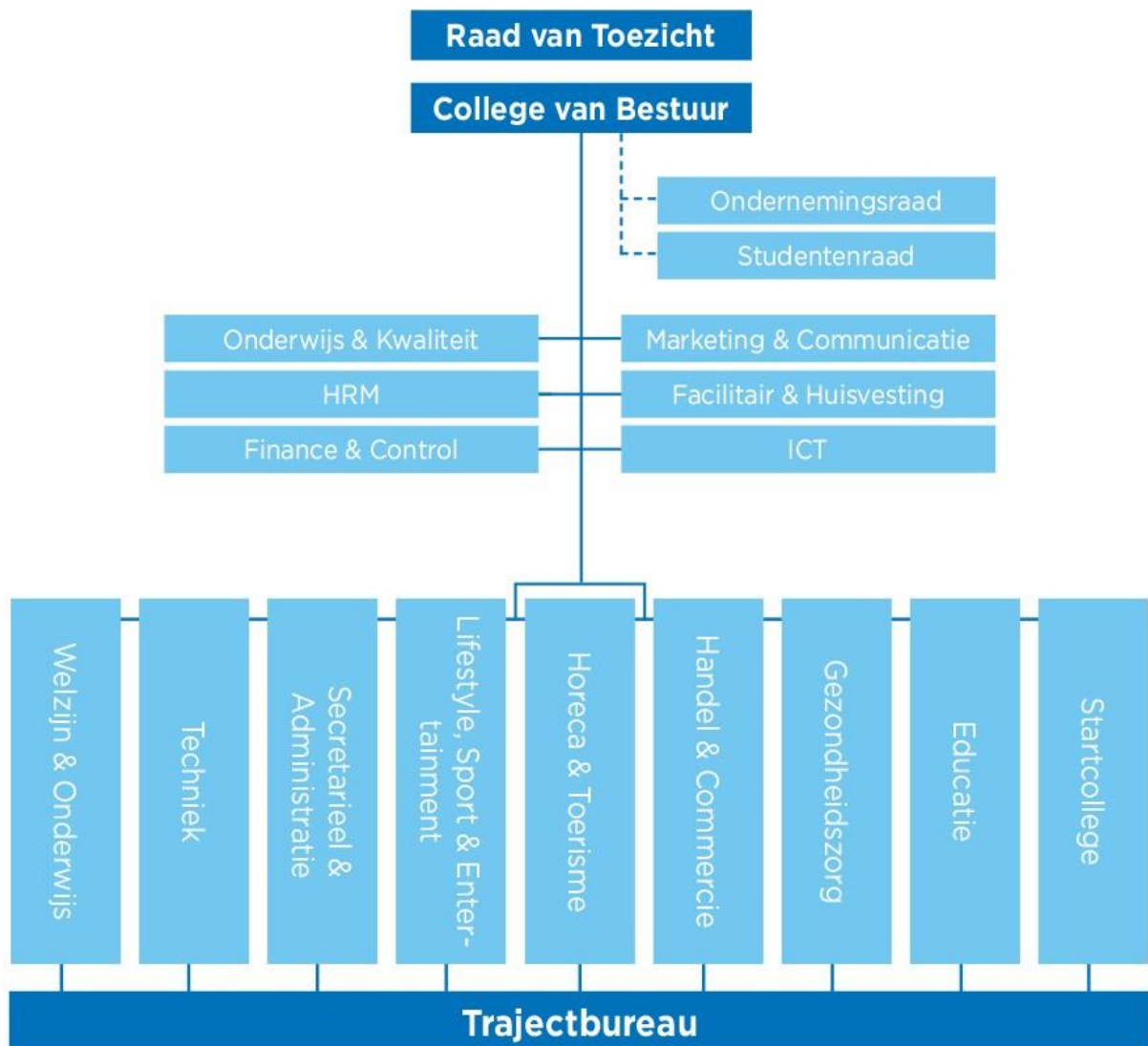
In 2017 bestond Albeda uit de volgende onderdelen:

- Acht branches:
 1. Startcollege: BOL- of BBL-opleiding Arbeidsmarktgekwalificeerd Assistent (AKA).
 2. Gezondheidszorg: Zorghulp, Helpende Zorg & Welzijn, Verzorgende, Doktersassistent, Apotheekassistent, Verpleegkundige, Praktijkopleider, trainingen op maat, medisch ondersteunende opleidingen
 3. Handel & Commercie: Detailhandel, Internationale Handel/Groothandel & Logistiek, Marketing & Communicatie en Albeda Business College
 4. Horeca & Toerisme: Horeca-assistent, Manager/ondernemer Café/Bar of Horeca, Koksopleidingen, Gastheer/gastvrouw, Facilitaire Dienstverlening
 5. Lifestyle, Sport & Entertainment (LSE): Kappen, Mode, Schoonheidsverzorging & Pedicure, Sport- & Bewegen, Dans, Muziek, Theater, Podiumtechniek en Arts & Design
 6. Secretarieel & Administratie (S&A): Secretariële, bedrijfsadministratieve en juridische opleidingen, Beveiliging
 7. Techniek, als onderdeel van het Techniek College Rotterdam: Bouw & Afbouw, Commercieel Technicus, Elektrotechniek, Maintenance, Medische Instrumentatie Techniek, Metaaltechniek, Middenkader Engineering, Mobiliteit, Schilderen, ICT

8. Welzijn & Onderwijs: Helpende Zorg & Welzijn, Pedagogisch Medewerker, Medewerker Maatschappelijke Zorg, Onderwijsassistent, Sociaal Maatschappelijke Dienstverlener, Sociaal Cultureel Werker, Praktijkopleider

- Het Trajectbureau, dat faciliteert bij voorlichting en studentenbegeleiding.
- De staforganisatie bestaande uit de volgende afdelingen:
 1. Onderwijs & Kwaliteit (O&K)
 2. Marketing & Communicatie (M&C)
 3. Human Resources Management (HRM)
 4. Finance & Control (F&C)
 5. Facilitair & Huisvesting (F&H)
 6. Informatie- en Communicatietechnologie (ICT)

Figuur 1:

1.2 Resultatenbox

1.2.1 Verklaring bevoegd gezag

Het Ministerie van OCW verplicht het bevoegd gezag tot een verklaring dat alle opleidingen voldoen aan de wettelijke vereisten. Onder de wettelijke vereisten verstaat Albeda alle relevante onderwijswet- en regelgeving. Het college van bestuur ziet toe op het voldoen aan deze wettelijke vereisten. In dit geïntegreerd jaardocument is de stand van zaken daarvan beschreven.

In het onderwijs- en examenreglement van alle opleidingen is de informatieplicht vanuit de school naar studenten (en ouders) verankerd. Onze studenten hebben een onderwijsvereenkomst en er is een studentenstatuut, een studiehandleiding en een onderwijsexamenregeling (OER). We sturen nadrukkelijk op het terugdringen van verzuim en voortijdig schoolverlaten (VSV). Alle mbo-opleidingen voldoen aan de minimum urennorm van 850 uur (voltijdopleiding BOL), respectievelijk 300 (BBL- en deeltijdopleidingen). Albeda kiest voor een opslag van 5% op de BOT (begeleide onderwijstijd), anticiperend op mogelijk gemiste uren. In het eerste leerjaar wordt standaard minimaal 700 uur BOT verzorgd. Het is een wettelijke verplichting zorg te dragen voor duidelijkheid over het arbeidsmarktperspectief en daar het opleidingsaanbod op af te stemmen. Op grond van een portfolio-analysemodel, dat in samenwerking met Berenschot is ontwikkeld, wordt jaarlijks het opleidingsaanbod geanalyseerd. Om onnodige concurrentie te voorkomen, dan wel op te heffen, vindt jaarlijks in het najaar afstemming plaats binnen het zogenoemde Hoboken overleg over het huidige en toekomstige opleidingsaanbod. De betrokken instellingen zijn: Albeda, Hout en Meubileringscollege, Grafisch Lyceum Rotterdam, Scheepvaart en Transport College en Zadkine. Ook worden aankomende studenten tijdig en realistisch voorgelicht over de arbeidsmarktkansen. We gebruiken hierbij onder meer Studie in Cijfers van SBB en Kans op stage/leerbaan/ werk van SBB/UWV.

Een andere zorgplicht ligt verankerd in de Wet gelijke behandeling handicap en chronische ziekte. Studenten worden bij de intake gevraagd of zij een studiebelemmering hebben. Indien dat het geval is wordt een extra intakegesprek gevoerd, waarin wordt gedefinieerd welke zorg nodig is om de opleiding succesvol te laten verlopen. De gemaakte afspraken worden vervolgens opgenomen in een bijlage bij de onderwijsvereenkomst. In het kader van de WEB/wet BIO wordt uitvoering gegeven aan het project bevoegd/onbevoegd, waarbij docenten zonder bevoegdheid door het volgen van professionaliseringstrajecten alsnog hun bevoegdheid behalen. Klachten worden direct en snel afgehandeld. Klachten die op opleidingsniveau binnenkomen worden door de onderwijsleider afgehandeld. Klachten die op centraal niveau binnenkomen worden door een klachtenfunctionaris in behandeling genomen.

Daarnaast kent Albeda een onafhankelijke geschillencommissie, waarbij tegen de uitkomsten van de klachtafhandeling bezwaar kan worden aangetekend. Albeda heeft het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs en de examinering systematisch en structureel georganiseerd. Daarnaast hanteert de raad van toezicht een specifiek op de kwaliteit van het onderwijs geënt toetsingskader, aan de hand waarvan het college van bestuur jaarlijks rapporteert. Een overzicht van de bevindingen van de Inspectie van het Onderwijs ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs en de examinering treft u in paragraaf 1.2.3 De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot zowel de getrouwheid als de financiële rechtmatigheid van de jaarrekening. De raad van toezicht heeft het geïntegreerd jaardocument van 2017 in zijn vergadering op 14 juni 2018 goedgekeurd.

1.2.2 Opbrengsten

De inspectienorm is voor ons leidend op het gebied van het jaar- diploma- en startersresultaat. De resultaten op instellingsniveau bevonden zich in een stijgende lijn. De voorlopige cijfers 2016-2017 laten zien dat de stijging doorzet voor het jaarresultaat, maar niet voor het diplomaresultaat.

a. Jaar- en diplomaresultaat

In onderstaande tabellen staat de ontwikkeling van het jaar- en diplomaresultaat op basis van de jaar- en diplomaresultaten op instellingsniveau, nader uitgewerkt naar niveau in de periode 2012-2017. Voor het schooljaar 2016-2017 betreft het voorlopige jaar- en diplomaresultaten. Het gemiddelde, voorlopige jaarresultaat voor het schooljaar 2016-2017 ligt voor alle niveaus boven de norm van de inspectie die tot augustus 2017 geldig waren. Vanaf augustus 2017 zijn de normen verhoogd, omdat de gemiddelde resultaten landelijk de laatste jaren zijn gestegen. En er is een resultaatgebied bij

gekomen: het startersresultaat. Het jaarresultaat van niveau 4 is wederom iets gedaald. Op de andere niveaus is het jaarresultaat gestegen.

Figuur 2: Ontwikkeling jaarresultaat naar niveau

Jaarresultaat							
Niveau	Definitief	Definitief	Definitief	Definitief	Definitief	Voorlopig*	Norm inspectie tot augustus 2017
	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	
Niveau 1	65,7%	68,2%	65,4%	76,2%	74,3%	77,3%	60,7%
Niveau 2	60,8%	64,3%	66,6%	67,4%	66,9%	67,5%	56,5%
Niveau 3	56,9%	62,5%	67,1%	65,4%	64,0%	65,9%	65,3%
Niveau 4	68,1%	65,0%	72,9%	74,7%	71,4%	70,0%	64,2%
Totaal		66,5%	68,4%	70,0%	67,6%	69,1%	

Bron: Inspectie voor het onderwijs

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het diplomaresultaat naar niveau weer. Het gemiddelde, voorlopige diplomaresultaat voor het schooljaar 2016-2017 ligt voor niveau 1, 2 en 4 boven de inspectienorm. Niveau 3 valt 0,6% onder de inspectienorm.

Figuur 3: Ontwikkeling diplomaresultaat naar niveau

Diplomaresultaat							
Niveau	Definitief	Definitief	Definitief	Definitief	Definitief	Voorlopig*	Norm inspectie
	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	
Niveau 1	51,1%	52,6%	43,8%	59,7%	70,1%	69,3%	45,1%
Niveau 2	59,8%	63,5%	62,4%	63,5%	66,0%	67,8%	45,2%
Niveau 3	62,8%	65,0%	69,8%	69,1%	63,5%	66,7%	67,3%
Niveau 4	73,4%	76,5%	78,3%	79,3%	74,5%	73,1%	67,3%
Eindtotaal	64,4%	67,5%	69,1%	71,2%	69,1%	70,0%	-

Bron: Inspectie voor het onderwijs en *Albeda

b. Voortijdig schoolverlaters (VSV)

Het aantal geregistreerde VSV'ers in Albeda is de afgelopen jaren gedaald; van 7,7% in 2013-2014 naar 6,9% in 2014-2015. De definitieve cijfers voor 2015-2016 laten een lichte stijging zien; afgerond 7,0%.

Figuur 4: Percentage voortijdig schoolverlaters (VSV) 2013-2016

VSV	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	VSV- convenant
Niveau					
Niveau 1	35,6%	31,5%	27,03%	23,01%	22,50%
Niveau 2	11,8%	10,2%	11,66%	10,84%	10,00%
Niveau 3 en 4	3,7%	3,8%	4,15%	4,62%	2,75%
Eindtotaal	7,7%	6,9%	6,98%	6,83%	
Landelijk	5,5%	5,0%	4,6%	4,6%	

Bron: definitieve VSV-gegevens ministerie OCW, voor 2016-2017 zijn de voorlopige cijfers opgenomen.

Loopbaanontwikkeling van onze (toekomstige) studenten staat hoog op de agenda, met extra aandacht voor toegankelijkheid en het proces van voorlichting tot en met plaatsing in een passende opleiding. Aanwezigheid van studenten is een belangrijk aandachtspunt in de onderwijsteams en de zorgmedewerkers.

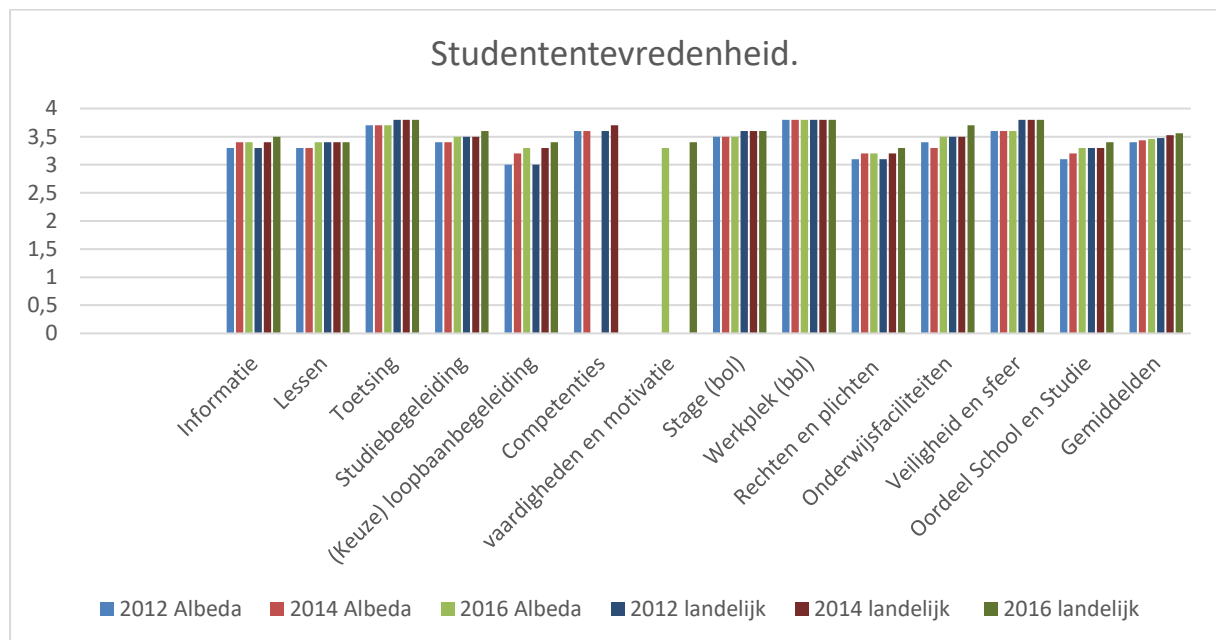
c. Tevredenheid studenten

In 2017 is geen algemene JOB monitor afgenomen. Het studententevredenheidsonderzoek (STO) dat wel is afgenomen is niet vergelijkbaar met de JOB-monitor. 77% van de studenten heeft de enquête ingevuld. Bijna alle vragen zijn anders dan bij STO 2015. De studenten kregen 17 vragen en gaven hun waardering per onderdeel met een cijfer tussen de 1 en 10. Daarnaast hadden ze bij elke vraag de mogelijkheid om hun antwoord toe te lichten. Dat leverde een schat aan informatie op teamniveau.

Als we naar de gemiddelde tevredenheid in het STO 2017 kijken dan komt naar voren dat de studenten

- De vak en beroepskennis van de docenten het hoogst waarderen (7,1)
- Tevreden zijn over de omgang met elkaar (7,0) en met docenten (6,9)
- Minder tevreden zijn over de manier van lesgeven, de onderwijshulpmiddelen en de inrichting van het gebouw (6,2)
- De organisatie van het onderwijs en de medezeggenschap het laagst waarderen (5,9). De ontevredenheid betreft met name de roosters
- Meer tevreden zijn over de opleiding dan bij het STO 2015; hun waardering is gestegen van 6,3 naar 6,6

Figuur 5:

Bron: JOB/ Researchned

1.2.3 Overzicht opleidingen met onderzoek door onderwijsinspectie

In 2017 heeft de inspectie in het kader van een stelselonderzoek kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd onder zes opleidingen. Naar aanleiding van deze onderzoeken hebben vier opleidingen te maken met vervolgtoezicht¹ en twee niet. Zie hiervoor het onderstaande overzicht.

Figuur 6:

Bc code	Opleiding	Branche	Niveau	Onvoldoende kwaliteitsgebied(en)	Vervolgtoezicht
bc337	Onderwijsassistent – 93500	W&O	4	Geen	Geen
Bc365	Assistent bouwen, wonen en onderhoud – 25250	Startcollege	1	Geen	Geen
bc292	Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen – 90500	H&C	4	Onderwijsresultaten	20 september 2018
Bc350	Sport en bewegen (Sport- en bewegingsleider) - 95280; 23163	LSE	3	Onderwijsresultaten	20 september 2018
Bc358	Verkoopsspecialist (Verkoopsspecialist detailhandel) - 90383	H&C	4	Onderwijsresultaten	20 september 2018
Bc382	Autotechniek (Autotechnicus) - 93410; 25242	TCR	2	Kwaliteitszorg en ambitie Onderwijsresultaten	20 september 2018

¹ De inspectie voert vervolgtoezicht uit als niet alle kwaliteitsgebieden tijdens het eerste onderzoek bij een opleiding als voldoende zijn beoordeeld. Het vervolgtoezicht richt zich op geconstateerde tekortkomingen bij een opleiding binnen een of meerdere onvoldoende kwaliteitsgebieden. In het geval van Albeda heeft de inspectie bij alle opleidingen met vervolgtoezicht bepaald dat dit plaatsvindt een jaar na vaststelling van het definitieve rapport van het eerste onderzoek.

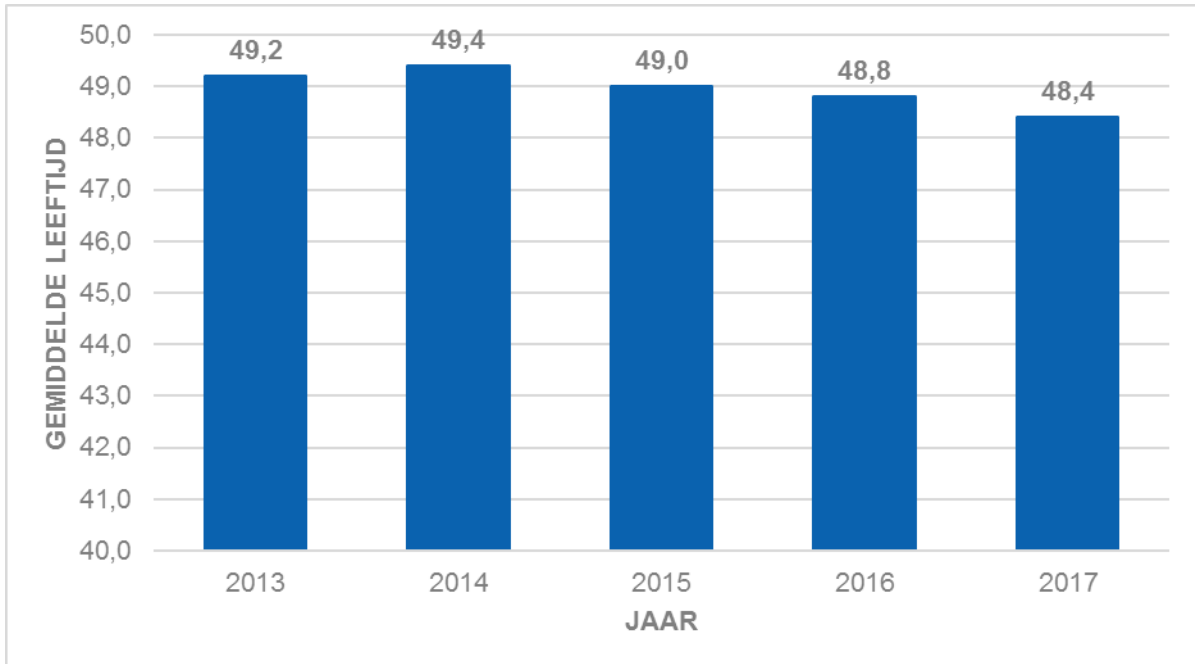
1.2.4 Personeel

Aantal FTE in loondienst

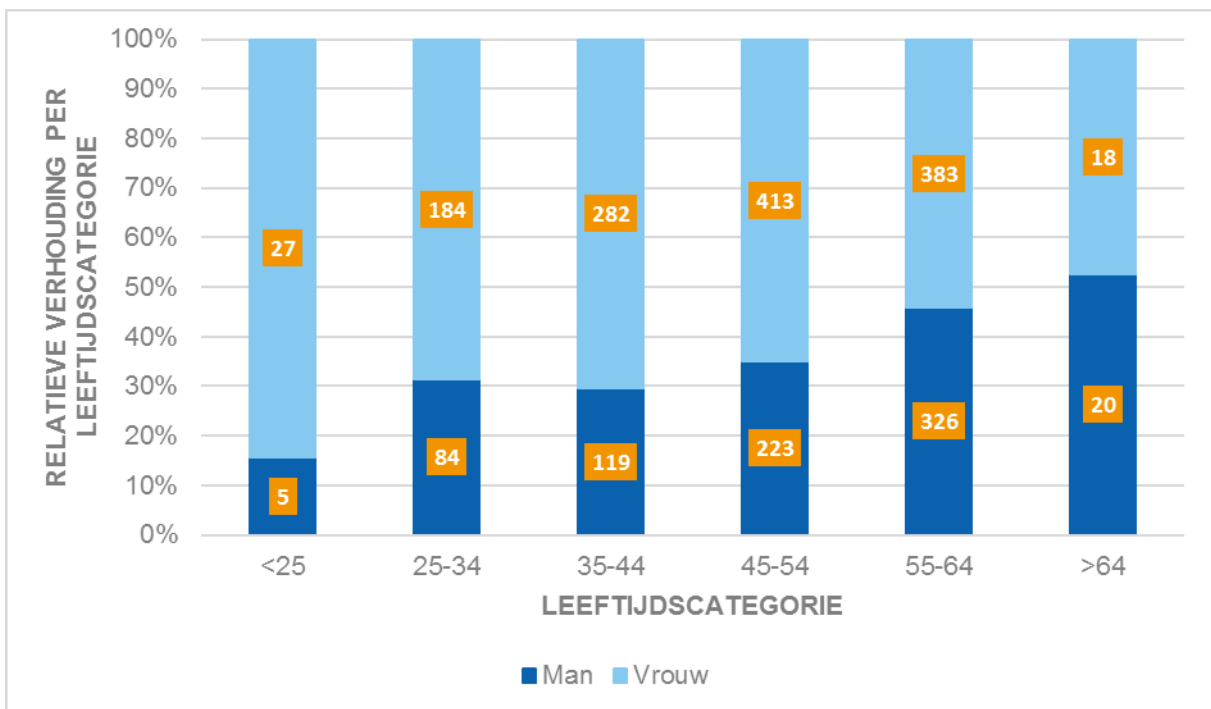
	2015		2016		2017	
	FTE	%	FTE	%	FTE	%
OP	1.121,9	68,9%	1.171,7	68,8%	1.186,1	69,0%
OBP	506,5	31,1%	532,3	31,2%	533,2	31,0%
Totaal	1.628,4	100,0%	1.704,0	100,0%	1.719,3	100,0%

Figuur 7: Aantal FTE naar functietype onderwijzend personeel (OP) en onderwijsondersteunend personeel (OBP), 2016 & 2017

Ten opzichte van 2016 is zowel het absolute als het relatieve deel van de personeelsleden dat in de categorie onderwijzend personeel valt toegenomen. Het totale aantal ingezette Fte's is met 15,3 toegenomen in 2017. In totaal steeg het aantal medewerkers in 2017 met 62

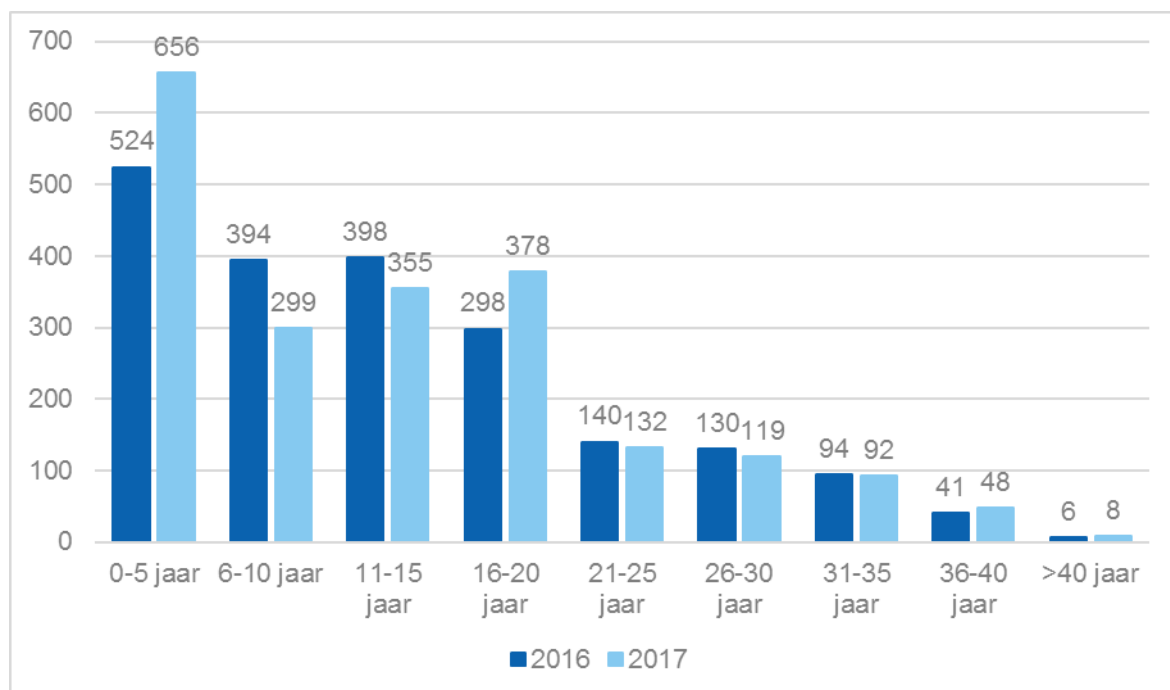

Figuur 8: Gemiddelde leeftijd personeelsleden, 2013 t/m 2017, peildatum 31-12-2017

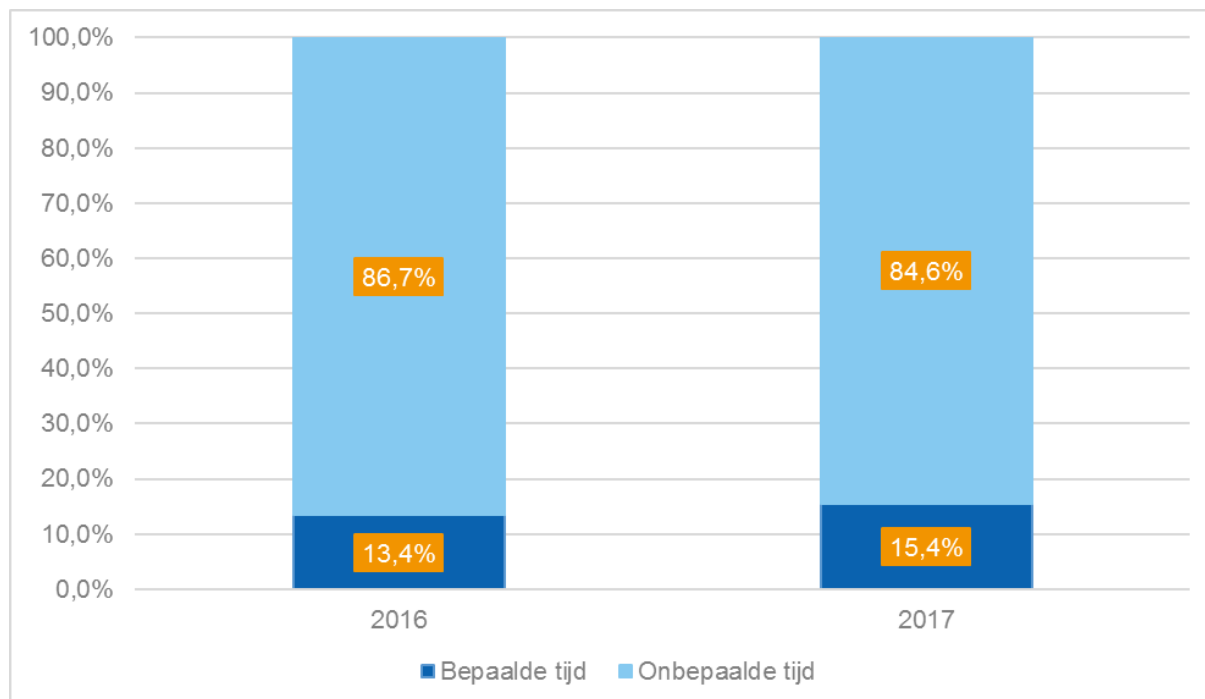
Figuur 9: Absolute en relatieve verhouding man/vrouw per leeftijdscategorie, peildatum 31-12-2017

De gemiddelde leeftijd blijft vanaf 2014 een licht dalende trend vertonen. De gemiddelde leeftijd van 31 december 2017 van de medewerkers is 48 jaar en ongeveer vijf maanden. Bijna twee derde van de personeelsleden viel in leeftijdscategorieën vanaf 45 jaar oud. Ruim 35% van de populatie is 55 jaar oud of ouder. Het relatieve aandeel van vrouwen binnen de populatie bedroeg 62,7%, tegenover 37,3% mannen.

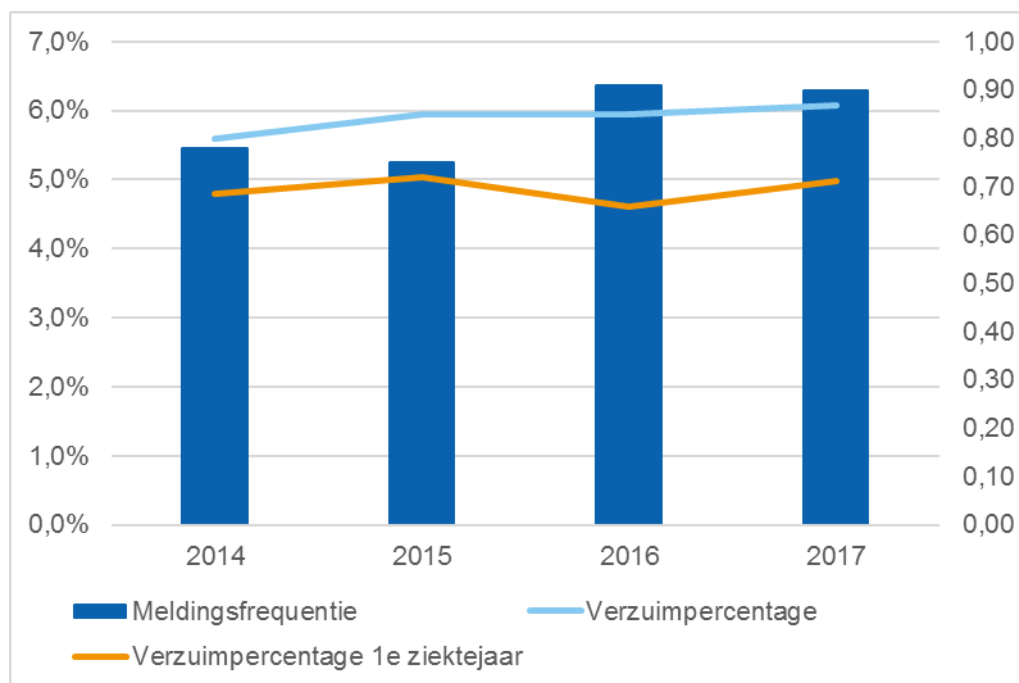
Figuur 10: Aantal personeelsleden o.b.v. categorie dienstjaren, 2016 en 2017 (peildatum 31-12-2017)

De verhouding tussen in- en uitdiensttreding in 2017 resulteert vooral voor de categorieën 0-5, 6-10, en 11-15 jaar in aanzienlijke wijzigingen op totaalniveau. De uit- en doorstroom naar andere leeftijdscategorieën wordt echter gecompenseerd door de instroom van nieuwe medewerkers.

Figuur 11: Relatieve verhoudingen tussen contracten voor bepaalde en onbepaalde tijd, 2016 & 2017

Het aantal contracten voor bepaalde tijd ten opzichte van die voor onbepaalde tijd is licht toegenomen. Het aantal Fte's dat gekoppeld is aan een contract voor bepaalde tijd is 269,3 d.d. 31-12-2017. Deze waarde was 227 FTE d.d. 31-12-2016.

Figuur 12: Meldingsfrequentie, verzuimpercentage 1^e ziektejaar en verzuimpercentage totaal, 2014 t/m 2017

Het verzuimpercentage in het eerste ziektejaar is in 2017 met 0,4 procentpunt gestegen tot 5,0%. Het totale verzuimpercentage is ten opzichte van 2016 met 0,2 procentpunt gestegen tot 6,1%. De meldingsfrequentie daalde licht van 0,91 tot 0,90.

1.3 College van bestuur

Albeda kent een meerhoofdig CvB, met een eigen portefeuille per lid, maar is collectief verantwoordelijk voor het geheel. Het CvB geeft hieronder de hoofdpunten weer van 2017. In het jaarverslag worden deze punten op verschillende plekken nader toegelicht.

Strategische visie Albeda zet de toon

Albeda zet de Toon is onze strategische visie voor de komende jaren, die tot stand is gekomen in overleg met onze medewerkers, studenten en partners. In 2017 is gewerkt aan de implementatie van de speerpunten in de strategie via zes uitvoeringsplannen: onderwijs, organisatieontwikkeling, operational excellence, huisvesting, HRM en communicatie. De organisatie is betrokken door in klankbordgroepen en tijdens conferenties en bijeenkomsten aandacht te besteden aan de implementatie van de strategie.

In de zomer 2017 is Albeda en haar colleges geïntroduceerd. Dit betekent dat we herkenbare colleges hebben richting studenten, werkveld en relaties. De introductie van de nieuwe colleges is gepaard gegaan met de introductie van een nieuwe huisstijl.

Albeda zoekt verbinding met de stad en het bedrijfsleven. Het helpt om ons onderwijs innovatief te houden en goed te laten aansluiten op het werkveld. Daarom werken we samen met vele bedrijven, maatschappelijke instellingen, buurten en wijken en andere onderwijsinstellingen. Voor de leerwerkplaatsen wordt samengewerkt met partners in de regio, waaronder Excelsior, Wilhelminapier, Laurens en Facilicom. In bijlage A staat een overzicht van onze samenwerkingsverbanden.

Studenten en onderwijs

Mei 2017 heeft de inspectie kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. De kwaliteitsgebieden onderwijsproces, examinering, kwaliteitszorg en wettelijke vereisten zijn bij vrijwel alle opleidingen voldoende tot goed. De onderwijsresultaten vallen tegen door de lagere rendementen dan de norm van de inspectie. Het Albeda blijft inzetten op het verbeteren van de rendementen, maar hecht groot belang aan de toegankelijkheid van opleidingen voor iedereen die wil en kan leren.

Bij Albeda draait alles om onderwijs en het leren van en met studenten, medewerkers en onze stakeholders. Onze studenten leren niet alleen voor een beroep, we begeleiden ze ook in hun ontwikkeling als mens en als burger. Leren voor een beroep en persoonsontwikkeling versterken elkaar daarbij. In het kader van burgerschap zijn verschillende activiteiten rondom de Tweede Kamerverkiezingen georganiseerd, zoals debatten en een stemlokaal op de hoofdlocatie van Albeda.

Personeel & organisatie

Het college van bestuur zet in op de ontwikkeling van medewerkers. Dit doen we door aan de slag te gaan met een management development traject voor leidinggevend, docentstages verder mogelijk te maken en te zorgen voor een toekomstbestendig HRM-beleid.

Albeda vindt duurzame inzetbaarheid van personeel van belang. Dit jaar is de generatieregeling geïntroduceerd die vervroegde uitstroom van senioren faciliteert en daarmee ruimte schept om nieuw, jong talent te werven en te binden. In 2018 wordt een medewerkerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd.

25 jaar Albeda

Al meer dan 25 jaar is Albeda een begrip in Rotterdam en omstreken en daar zijn onze studenten en medewerkers trots op. In 2017 hebben we het 25 jarig jubileum van Albeda gevierd met verschillende activiteiten, waaronder een personeelsfeest, ontbijtcongres voor ons personeel en een groot deel van onze stakeholders, en een goededoelendag, waarop onze studenten zich hebben ingezet voor verschillende goede doelen in regio Rijnmond. Deze activiteiten passen in ons streven om de verbinding met de stad te maken.

Techniek College Rotterdam

Als samenwerkingsschool van Albeda en Zadkine is Techniek College Rotterdam in het najaar van 2016 gestart. Het College heeft het aanbod van haar technische opleidingen in zes zogenoemde Werelden georganiseerd en biedt deze aan op verschillende locaties in de regio Rotterdam-Rijnmond. Het studentenaantal bevond zich in het rapportagejaar op ongeveer zeven duizend (BOL en BBL). In het begin van het verslagjaar is de interim directie opgevolgd door een directeur-voorzitter, de heer F. Geelink (februari 2017) en een directeur, mevrouw P. Bijloo (maart 2017). Per 1 september 2017 kwam de derde directeur, de heer H. Stevens, aan boord. Conform de samenwerkingsovereenkomst kent het Techniek College Rotterdam een Stuurgroep bestaande uit leden van het colleges van bestuur Albeda en Zadkine.

De belangrijkste motivatie om Techniek College Rotterdam als samenwerkingsschool te starten, was gelegen in het kunnen blijven aanbieden van een zo breed mogelijk aanbod van allerhande technische opleidingen dat inhoudelijk naadloos aansluit bij en mee kan blijven bewegen met de wensen van de technische sectoren en bedrijven in de regio. Om de krachten van Zadkine en Albeda in fysieke, organisatorische en administratieve zin te kunnen bundelen, kwamen medio 2017 verschillende zaken samen. Zo verhuisden de afdelingen Mobiliteit naar de RDM en werd er zowel een nieuw studentenadministratiesysteem (EduArte) als een nieuw onderwijslogistiek systeem (Xedule) ingevoerd.

Techniek College Rotterdam staat als jonge samenwerkingsschool voor een opgave waar het de onderwijskwaliteit betreft gezien het harmoniseren van systemen, processen en procedures. Tot schooljaar 2016/2017 is er veel werk verzet om tot één kwaliteitssysteem te komen voor TCR. De komende periode staat in het teken van verdere implementatie van het kwaliteitssysteem (volgen van PDCA-cyclus op alle niveaus, inrichten van bijbehorende gesprekkencyclus en managementinfosysteem, MD-programma/onderwijskundig leiderschap, teamontwikkeling).

Als gevolg van nieuwe regelgeving en de organisatie ontwikkeling van Techniek College Rotterdam is de examenorganisatie vernieuwd en zijn de leden van de Examencommissies op 30 september 2017

benoemd door de Directie, namens de Colleges van Bestuur van Albeda en Zadkine. Onder begeleiding van Cinop is een scholingsdag georganiseerd en zijn de leden op de taken van de examencommissie voorbereid.

Tevens is een Adviesraad Examinering in het leven geroepen bestaande uit de Directeur Onderwijs, het Hoofd Onderwijs en Kwaliteit, de Coördinator van de Examenbureaus, twee beleidsadviseurs examinering en twee onderwijsteamleiders. De adviesraad geeft gevraagde en ongevraagde adviezen aan de Examencommissies. Daarnaast doet de Adviesraad voorstellen over aanpassingen van het Examenreglement en het Handboek Examinering en zijn handreikingen/formulieren voor bijvoorbeeld de examenplannen ontwikkeld.

Governance

In 2017 zijn de kaders van de branchecode Goed bestuur in het mbo (2014) en het Handboek Corporate Governance (2017) gevolgd. Vanuit het oogpunt van goed bestuur voert het CvB binnen de organisatie veel regulier overleg met onder andere de raad van toezicht, directie, ondernemingsraad, studentenraad en ouderplatform. Dat gebeurt vanuit de overtuiging dat *checks and balances* de organisatie gezond houden en dat door een stelsel van macht en tegenmacht kwalitatief betere besluiten worden genomen.

1.4 Raad van toezicht

De raad van toezicht (RvT) houdt toezicht op het beleid en handelen van het college van bestuur (CvB) en de algemene gang van zaken van de stichting en de met haar verbonden instellingen. De taken van de RvT bestaan onder meer uit het goedkeuren van de strategische keuzes, meerjarenplannen, de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag, beoordelen en bespreken van het accountantsrapport, toezicht houden op het functioneren van het CvB, de kwaliteit van onderwijs en de algemene gang van zaken. Daarnaast fungeert de RvT als adviseur én werkgever van het CvB. Voor het goed kunnen uitoefenen van deze taken is het van belang dat de RvT goed geïnformeerd wordt door het CvB. De RvT heeft zijn rol naar behoren kunnen vervullen.

Samenstelling

De raad bestaat uit zes leden, doch tijdelijk uit zeven, vanwege personele wisselingen. De RvT opereert collegiaal, waarbij de functies van voorzitter en vicevoorzitter zijn benoemd. De raad kent een rooster van aftreden, waarbij in 2018 drie leden van de RvT gelijktijdig aftreden. In 2017 is Henno Theisens, op voordracht van de OR, benoemd als lid RvT met aandachtsveld onderwijs. Met de werving voor de andere twee leden is eind 2017 begonnen. Verder heeft de RvT besloten om Steven Lubbers te herbenoemen voor een periode van vier jaar.

Figuur 13: Rooster van aftreden leden raad van toezicht

Naam	Benoemd tot	Herbenoembaar	Functie(s)
Dhr. L. (Laurens) Knecht	1-7-2020	Ja	Voorzitter RvT Voorzitter remuneratiecommissie
Dhr. S.P. (Steven) Lubbers	1-7-2021	Nee	Vicevoorzitter RvT Lid remuneratiecommissie
Dhr. W. (Wim) van Gelder	1-9-2018	Nee	Voorzitter onderwijscommissie
Dhr. P. (Paul) Zevenbergen	1-9-2018	Nee	Lid onderwijscommissie
Dhr. H.C. (Henno) Theisens	1-9-2021	Ja	Lid onderwijscommissie
Mw. E. (Elly) van der Vliet	1-9-2018	Nee	Voorzitter audit committee
Mw. W.F. (Willy) de Mooij	1-10-2018	Ja	Lid audit committee

Werkwijze

Commissies

De RvT kent drie voorbereidende commissies: de remuneratiecommissie, het audit committee en de onderwijscommissie. De commissies zijn ingesteld ter ondersteuning van het toezicht door de RvT en adviseert de RvT omtrent haar taak en bereidt de besluitvorming voor. De commissies werken volgens de vastgestelde reglementen in het Handboek Corporate Governance.

Figuur 14: Rol en vergaderingsonderwerpen commissies, inclusief aantal overleggen met CvB

	Remuneratiecommissie	Audit committee	Onderwijscommissie
Rol	Uitvoering werkgeverstaken	Advies t.a.v. financiële aangelegenheden	Advies t.a.v. onderwijsinhoudelijke aangelegenheden
Belangrijkste onderwerpen 2017	Functionerings- en beoordelingsgesprekken met voorzitter en leden CvB, voorbereiden prestatieafspraken met voorzitter en leden CvB, bewaken beloningsbeleid in kader van WNT.	Begroting, meerjarenbegroting, financiële kwartaalrapportages, jaarrekening en managementletter van de externe accountant Ernst & Young, ict, financiën en bedrijfsvoering Techniek College Rotterdam, financieringsstructuur Albeda, vastgoed.	Uitkomsten inspectieonderzoeken, kwaliteitscyclus en waarderingkader, herziening kwalificatiestructuur, toelatingsrecht, samenwerking met bedrijfsleven, personeelsbeleid docenten, innovatieprojecten t.a.v. gebruik van ict en social media in het onderwijs.
Vergaderingen	Regelmatige afstemming ter voorbereiding van gesprekken over bovenstaande onderwerpen.	Vier	Vijf

Vergaderingen

In 2017 heeft de RvT vijf keer vergaderd in aanwezigheid van het CvB. Daarnaast zijn twee themabijeenkomsten, over het toezichtskader en risicomanagement, georganiseerd in aanwezigheid van het CvB. Verder heeft de RvT tweemaal met de ondernemingsraad en tweemaal met de studentenraad vergaderd.

Het Audit Committee heeft vier keer vergaderd in 2017. De accountant heeft bij de bespreking van de managementletter in het Audit Committee een toelichting gegeven. De onderwijscommissie heeft vijf keer vergaderd in 2017. Centraal thema voor de onderwijscommissie is onderwijskwaliteit en het delen van kennis in de organisatie.

De RvT vindt het belangrijk om naast formele vergaderingen ook op informele manier voeling te houden met de organisatie. In 2017 zijn vier werkbezoeken vanuit de onderwijscommissie georganiseerd, waarbij met onderwijsteams, studenten en relaties uit het bedrijfsleven is gesproken. De RvT heeft in maart tijdens een bijeenkomst met de directeuren gesproken over onderwijskwaliteit, pedagogisch vakmanschap en operational excellence.

Eigen functioneren

Tijdens de scholingsdag RvT in april is aandacht besteed aan de toezichthouderrol en het toezichtskader RvT. Met het interne toezichtskader legt de RvT vast welke prioriteiten zij ziet in de organisatie en zal hier de focus op leggen bij haar toezicht.

De evaluatie over het eigen functioneren van de RvT in 2017 heeft begin 2018 plaatsgevonden. De belangrijkste conclusies daarvan waren als volgt:

- De RvT beschikt in gezamenlijkheid over de juiste competenties. De onderlinge verhoudingen zijn goed en de discussies onderling en met het CvB worden als constructief-kritisch ervaren
- De RvT ziet zichzelf als een sparringpartner voor het CvB en wil het komende jaar het gesprek met het CvB aangaan over ontwikkelingen in het onderwijs en de arbeidsmarkt
- Aandachtspunten voor de RvT zijn de samenwerking met TCR, de onderwijskwaliteit en het focussen op de ambities van de organisatie

Vergoedingen

De leden van de RvT ontvangen een vergoeding die onder de normering blijft van de *Regeling honorering toezichthouders mbo 2016* (Platform Raden van Toezicht). Deze vergoeding bedroeg in totaal € 76.280 in 2017. De vergoeding per persoon is terug te vinden in de jaarrekening (paragraaf 8.5).

College van bestuur

Samenstelling en portefeuilleverdeling

Uitgangspunt is een collegiaal CvB, waarbij zowel de onderwijs- als de bedrijfsvoeringportefeuilles zijn verdeeld. Hierdoor is sprake van een brede gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het geheel. De portefeuilleverdeling zag er als volgt uit:

Figuur 15:

Naam	Functie	Portefeuille	Datum
Ron Kooren	Voorzitter	Strategie, externe betrekkingen, onderwijs en kwaliteit	Vanaf 1-10-2015
René Louwerse	Lid	Bedrijfsvoering en financiën	Vanaf 1-1-2016
Anky Romeijnders	Lid	Onderwijs en kwaliteit	Vanaf 1-3-2016

Beloningsbeleid

Bij de uitvoering van het honoreringsbeleid ten aanzien van het CvB hanteert de RvT de volgende uitgangspunten:

- We sluiten aan bij de Wet Normering Topinkomens en de nadere invulling vanuit OCW ten aanzien van onderwijs
- Er is sprake van een tijdelijke aanstelling, waarbij sprake kan zijn van contractverlenging
- De leden van het CvB hebben een niet aan de cao gelieerde arbeidsovereenkomst
- Er is één functioneringsgesprek en één beoordelingsgesprek per jaar
- Voor nevenfuncties moet steeds toestemming aan de raad gevraagd worden

In 2017 is hieraan voldaan, met uitzondering van het volgende: de beoordelingsgesprekken hebben begin 2018 plaatsgevonden.

Alle nevenfuncties van het college van bestuur staan vermeld in bijlage B van het jaarverslag. De gegevens over de honorering zijn in de jaarrekening te vinden in paragraaf 8.5.

Strategische koers

De raad van toezicht heeft de ontwikkelingen rondom Techniek College Rotterdam intensief gevolgd. De RvT ziet dat de samenwerking tussen Albeda en Zadkine geen eenvoudige opgave is op het gebied van financiën, bedrijfsvoering en cultuur. Een delegatie van de RvT heeft hierover gesproken met de directie TCR en een delegatie van de RvT Zadkine.

De RvT volgt de implementatie van de strategische visie Albeda zet de Toon via de uitvoeringsplannen. Vanuit de RvT zijn de uitvoeringsplannen getoetst op realistische doelen en mijlpalen voor de gehele organisatie. Aandacht heeft de vertaling van de strategie naar de onderwijsteams en het stellen van prioriteiten.

Bij Albeda staat onderwijs centraal en door de RvT wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van kwaliteit in het onderwijs. De RvT heeft geadviseerd over het toetsingskader voor het bereiken van basiskwaliteit bij alle opleidingen en het te ontwikkelen waarderingkader voor de ontwikkeling van basiskwaliteit naar topkwaliteit.

Tijdens de reguliere vergaderingen is verder de nodige aandacht besteed aan de formele documenten, zoals jaarverslag, begroting, jaarrekening en meerjarenbegroting. Daarnaast is de raad gesprekspartner geweest verschillende belangrijke onderwerpen, zoals huisvesting, risicomanagement, gebruik van ICT in het onderwijs en regionale en landelijke ontwikkelingen.

Governance

De RvT hecht veel waarde aan *good governance*. Het *Handboek Corporate Governance* van Albeda is in 2017 geüpdatet, mede vanwege het in werking treden van de wet versterking bestuurskracht. De daaruit voortvloeiende afspraken zijn in 2017 nagekomen. Datzelfde geldt voor de mbo-brede branchecode *Goed bestuur in het mbo*.

De RvT heeft in 2017 regelmatig onderwerpen besproken die de *governance* raken, zoals het toezichtskader RvT en de *governance* in relatie tot de samenwerking met Zadkine in Techniek College Rotterdam. Om vanuit het oogpunt van *governance* de meest actuele ontwikkelingen te volgen woont Wim van Gelder namens Albeda de vergaderingen bij van het Platform Raden van Toezicht MBO. Wim van Gelder is tevens voorzitter van het Platform.

Nevenfuncties

Ten aanzien van de nevenfuncties van RvT-leden heeft de raad geconstateerd dat er geen sprake is van potentiële belangenverstrengeling. Voor een overzicht van nevenfuncties verwijzen wij u naar bijlage C.

Tot slot

De RvT is positief over de staat van Albeda. De organisatie heeft de afgelopen jaren een duidelijker profiel gekregen met de strategische visie Albeda zet de Toon, de dynamiek in de organisatie is toegenomen en vele verbeteringen zijn zichtbaar geworden. De RvT spreekt zijn dank uit aan het CvB, de OR en SR voor de goede en constructieve samenwerking en aan alle medewerkers en stakeholders van Albeda voor hun inzet voor het roc.

Laurens Knegt
Voorzitter raad van toezicht

1.5 Medezeggenschap

1.5.1 Ondernemingsraad

De ondernemingsraad van het Albeda bestaat uit elf personen. Het dagelijks bestuur van de ondernemingsraad bestaat uit de voorzitter en vicevoorzitter. De ondernemingsraad heeft de taken verdeeld over drie vaste commissies: personeel, onderwijs en organisatie & financiën. Deze commissies verdiepen zich in deelonderwerpen en brengen, gevraagd en ongevraagd, advies uit aan de ondernemingsraad. Daarnaast zijn er elf onderdeelcommissies; elk bestaande uit drie leden. Elk lid van de ondernemingsraad is automatisch ook lid van de onderdeelcommissie van de kiesgroep waaruit hij of zij gekozen is. Daarbij geldt het principe dat de zeggenschap van de branche- of stafdirecteur over bepaalde aangelegenheden de medezeggenschap van de onderdeelcommissie bepaalt. Besluitvorming vindt plaats door de gehele ondernemingsraad. De vaste commissies hebben het recht om over betreffende onderwerpen in overleg te treden met een lid van het college van bestuur, directeur of een gemandateerde medewerker. Bij commissie-overstijgende onderwerpen kan

de ondernemingsraad een tijdelijke commissie inrichten. In 2017 zijn er geen tijdelijke commissies geweest.

Missie en visie

De ondernemingsraad en zijn onderdeelcommissies vertegenwoordigen als onafhankelijke organen het belang van de medewerkers en de organisatie op korte en lange termijn. De ondernemingsraad doet dat Albeda-breed en de onderdeelcommissies voor de branche, dan wel stafdienst waarvoor deze zijn ingesteld. Er wordt gevraagd en ongevraagd advies gegeven aan het college van bestuur, dan wel aan de branche- of stafdirecties.

De ondernemingsraad streeft ernaar dat Albeda een organisatie is:

- Waarin medezeggenschap op een laag niveau wordt belegd in de organisatie, zodat medewerkers zoveel mogelijk zelf kunnen meepraten en meebeslissen hoe het werk wordt georganiseerd en wat daarvoor nodig is
- Waar het beleid van Albeda uitgevoerd, geëvalueerd en bijgesteld wordt
- Waar afspraken worden nagekomen
- Waar medewerkers en studenten zich veilig kunnen voelen
- Waar de ontwikkeling en kwaliteit van het onderwijs centraal staat
- Die als sterk merk in de regio Rotterdam Rijnmond bekend staat

Overlegstructuur

De ondernemingsraad heeft een vaste overlegstructuur met het college van bestuur. In 2017 is er extra overleg geweest betreffende de uitvoeringsplannen en het Techniek College Rotterdam. De vaste en tijdelijke commissies van de ondernemingsraad overleggen met de betreffende stafdirecteur(en) in bijzijn van de portefeuillehouder college van bestuur. Ook is er overlegd met de raad van toezicht. Sinds 2016 gebeurt dat zonder het college van bestuur. In 2017 hebben de raad van toezicht en de ondernemingsraad besloten dat het overleg zonder aanwezigheid van de leden van het college van bestuur blijft plaatsvinden. Tijdens deze overleggen is het Techniek College Rotterdam een vast agendapunt. De ondernemingsraad heeft met name aandacht gevraagd voor het welzijn van de collega's en de studenten, onderwijsinhoud en -kwaliteit, problemen met ICT, de financiën en de cultuur. Er heeft in 2017 ook een overleg plaatsgevonden tussen het CvB, de ondernemingsraad en de studentenraad. Onderwerpen waren de begroting, medezeggenschap, de betrokkenheid van studenten bij onderwijsontwikkeling en de 100% aanwezigheid.

Het dagelijks bestuur en de ambtelijk secretaris zijn als toehoorder aanwezig geweest bij het overleg van het college van bestuur met de vakbondsvertegenwoordigers. Daarnaast heeft het dagelijks bestuur deelgenomen aan het Grootstedelijk Overleg Ondernemingsraden, waarbij de raden van Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Rotterdam vijfmaal per jaar samenkomen. Gesproken is over de problematiek van de grote steden, arbeidsvoorwaardelijke zaken, generatieregelingen, instemmingsrecht op hoofdlijnen van de begroting en medezeggenschap. Het overleg zoekt naar een mogelijkheid om gezamenlijke thema's die spelen te verbinden met het Platform Medezeggenschap MBO. Dit is een speerpunt voor 2018.

In 2017 heeft er ook tweemaal een eendaagse plaatsgevonden. De dag in het voorjaar heeft in het teken gestaan van huisvesting, de positionering van Albeda in de regio, het uitvoeringsplan onderwijs en medezeggenschap.

Deskundigheidsbevordering

De ondernemingsraad heeft in het voorjaar een anderhalf daagse gehouden die vooral in het teken stond van de begroting en de generatieregeling. Daarnaast hebben de leden een training gekregen in spiegelen en hoe te handelen in gesprekken en overleggen. Ook heeft een scholingsprogramma plaatsgevonden voor directies en onderdeelcommissies om de inhoud en procesgang van vergaderingen te verbeteren. In 2018 zal er nog één training plaatsvinden, waarna wordt geëvalueerd. Het dagelijks bestuur en de ambtelijk secretaris heeft verder nog deelgenomen aan de tweedaagse van het platform medezeggenschap mbo.

Communicatie met de achterban

De ondernemingsraad heeft in 2017 een OR-café georganiseerd, er zijn nieuwsbrieven uitgebracht en op intranet worden de vastgestelde verslagen en agenda's gepubliceerd. Het is mogelijk dat collega's vragen sturen naar or@albeda.nl. Ook zijn er afspraken geweest met collega's en teams. De

ondernemingsraad wil in 2018 toewerken naar het stroomlijnen van de nieuwsbrieven die de raad en de onderdeelcommissies uitbrengen. Een format voor nieuwsbrieven in de nieuwe Albeda huisstijl is in 2017 gemaakt. Ook wil de raad met de onderdeelcommissies de publicatie van de verslagen van de commissies verbeteren.

Deelonderwerpen

Hieronder wordt een aantal deelonderwerpen kort benoemd.

Organisatie

Huisvesting

Afgesproken is dat de raad per verhuizing een adviesaanvraag krijgt. De ondernemingsraad heeft vastgesteld dat dit goed is gegaan, maar mist de voortgang van het jaarplan en wil dit in 2018 beter in de gaten houden. In november 2017 heeft de ondernemingsraad het initiatief genomen om aanbevelingen te doen met betrekking tot het uitvoeringsplan huisvesting. De raad zal huisvesting in 2018 aan de orde blijven stellen.

Begroting

De ondernemingsraad heeft aandachtspunten gegeven ter voorbereiding op de kaderbrief begroting. De insteek van de ondernemingsraad was te komen tot een socialere verdeling van de baten. Aan de orde zijn gesteld onder andere doorbelasting van de vierkante meter prijs, prijsfactoren, incidentele gelden, solvabiliteit, doorstroom LB-LC-LD, budgetverantwoording laag in de organisatie, aandacht voor werkdruk en flexibele schil. Het college van bestuur heeft positief gereageerd op dit initiatief.

Op 1 januari 2017 is de wet versterking bestuurskracht van kracht geworden. Voor het mbo betekent dit dat de Wet educatie en beroepsonderwijs is gewijzigd: de gezamenlijke vergadering van de studentenraad, de ondernemingsraad en de ouderraad (als die er is) heeft instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting gekregen. De ondernemingsraad heeft het initiatief genomen richting het college van bestuur om een conceptreglement op te stellen hoe hier uitvoering aan te kunnen geven binnen Albeda. De besprekingen over de inrichting van dit proces heeft de raad als positief ervaren. De ondernemingsraad evalueert samen met het college van bestuur het proces en het reglement in het eerste kwartaal van 2018 zodat er (eventuele) nieuwe afspraken worden gemaakt voor het begrotingsproces 2019.

Techniek College Rotterdam

In het voorjaar van 2017 heeft de ondernemingsraad onder de collega's van techniek een enquête uitgezet, net als in 2016. De ondernemingsraad heeft op basis van de reacties van de collega's zijn zorgen geuit richting het college van bestuur en de raad van toezicht over het welzijn van de collega's en de studenten, onderwijsinhoud en -kwaliteit, problemen met ICT, financiën en cultuurverschillen. De ondernemingsraad heeft aangedrongen op zichtbare verbeteringen. Elke vergadering met het college van bestuur is het Techniek College Rotterdam een vast agendapunt. In december 2017 is er op verzoek van de ondernemingsraad een extra overleg geweest over de voortgang.

Onderwijs

Versterken onderwijsbenodigdhedenbeleid 2016-2018

De raad heeft aanbevelingen gedaan voor de hardware(kosten) bij digitaal onderwijsmateriaal en dat het onderwijsteam de concept onderwijsbenodigdhedenlijst jaarlijks voorlegt aan een vertegenwoordigd orgaan van studenten van de opleiding. Afgesproken is dat het kader onderwijsbenodigdheden maatgevend is voor branches en dat er jaarlijks een evaluatie plaatsvindt.

Servicedocument studiehandleiding

Met het bestuur is afgesproken dat in het servicedocument studiehandleiding de thema's loopbaan en burgerschap en concrete studievoortgangsbeoordelingscriteria zijn opgenomen en dat 100% aanwezigheid een doel is.

Begeleide onderwijstijd

De ondernemingsraad heeft de mogelijkheid die de wetgeving biedt om af te wijken van het minimaal aantal uren begeleide onderwijstijd aan de orde gesteld, mits de opleiding aantoonbaar van voldoende

kwaliteit is. De ondernemingsraad gaat hierover verder in gesprek met het college van bestuur in 2018,

Personeel

Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E)

De ondernemingsraad blijft het van belang vinden dat de RI&E wordt uitgevoerd en dat er een continu proces ontstaat. De raad is van mening dat er in 2017 stappen zijn gezet, maar dat de prioritering om dit uit te voeren nog aandacht vraagt .

Generatieregeling

In 2017 hebben gesprekken tussen het college van bestuur en de ondernemingsraad geleid tot een generatieregeling waardoor medewerkers die 57 jaar zijn of ouder de mogelijkheid krijgen om minder te gaan werken met behoud van een deel van het salaris. Met de generatieregeling wordt vervroegde uitstroom van senioren gefaciliteerd en wordt ruimte geschapen om jong talent te werven en binden. De ondernemingsraad vindt monitoring van de regeling van belang en wil hierover gedurende de looptijd van de regeling tweemaal per jaar tijdens de overlegvergaderingen algemene gang van zaken geïnformeerd worden door middel van een rapportage.

Werkverdelingsbeleid

Op initiatief van de ondernemingsraad is er ook in 2017 een enquête gehouden onder docenten over het werkverdelingsbeleid. De raad heeft geconcludeerd dat er ten opzichte van de gehouden enquête in 2016 er een verbetering heeft plaatsgevonden, maar dat het Albeda-beleid nog niet in elk team conform procedure wordt uitgevoerd. De ondernemingsraad heeft aandacht gevraagd voor het continueren van hulp aan de teams door HRM bij het proces en ook voor voorlichting aan onderwijsleiders. Op verzoek van de ondernemingsraad wordt de enquête in 2018 opnieuw herhaald.

Speerpunten voor 2018

Hieronder noemen we kort de speerpunten van de OR voor 2018:

Medezeggenschap:

Contact met de achterban
Houden van verkiezingen

Personeel:

Generatieregeling monitoring
Team aan zet: waaronder werkverdelingsbeleid en werkoverleg
Arbo

Samenwerkingsverbanden:

Techniek College Rotterdam
VAVO Rijnmond College

Organisatie:

Organisatieontwikkeling fase 2
Huisvesting
Parkeerbeleid
Duurzaamheid
Onderwijs
Waarderingskader
Leerwerkplaatsen
Onderwijskundige experimenten

Financiën:

Hoofdpijnen van de begroting
Solvabiliteit
Besteding extra middelen

1.5.2 Studentenraad

Het jaar 2017 stond voor de centrale studentenraad (CSR) van Albeda vooral in het teken van werven van nieuwe studenten. Een bekend fenomeen is dat een groot aantal van de zittende leden aan het eind van het schooljaar een diploma haalt, waardoor het aantal zittende leden daalt. De centrale studentenraad was in het jaar 2017 vertegenwoordigd door vijftien studenten van verschillende opleidingen en branches.

In 2017 heeft de CSR zeven keer vergaderd met het CvB, tweemaal met de OR, tweemaal met de RvT. De vergaderingen met de OR en RvT hebben plaatsgevonden in het bijzijn van het CvB. De CSR heeft veel aandacht geschonken aan de procedurele borging van de studentenraad, onder andere door officiële benoemingsbrieven te creëren en het huishoudelijk reglement en de faciliteitenregeling vast te stellen. De studentenraad is daarnaast betrokken geweest bij het betrekken van studentenplatforms op branche- en opleidingsniveau om een goede verbinding te leggen tussen de CSR en de deelraden.

De studentenraad heeft in het jaar 2017 advies mogen geven op de samenwerkingsovereenkomst met de STC Group voor de opleidingen luchtvaartdienstverlening en logistiek. De leden hebben hier positief advies op gegeven. Ook heeft de studentenraad een positief advies gegeven op het profiel lid raad van toezicht.

Op een aantal belangrijke thema's heeft de studentenraad instemming gegeven, zoals op de afwijkende urennorm van de kappersopleiding, de klachtenprocedure voor zowel de studenten van Albeda als Techniek College Rotterdam, het Medezeggenschapsstatuut 2017-2019, het privacyreglement TCR en op hoofdlijnen de begroting.

1.5.3 Ouderplatform

Ouders zijn belangrijke stakeholders bij het onderwijs vanwege hun cruciale rol in de ontwikkeling en loopbaan van de student. Hun mening en visie draagt bij aan een toonaangevend en waardevol Albeda voor studenten. Om deze reden gaan wij op structurele wijze de dialoog met ouders aan via het ouderplatform. Aan dit ouderplatform nemen ouders afkomstig uit de verschillende colleges van Albeda deel. Het ouderplatform is in 2017 vier keer samen gekomen met de voorzitter van het college van bestuur en leden van branchedirecties om een gesprek te voeren over het onderwijs en de organisatie. In 2017 hebben 10 ouders deelgenomen aan het platform en zijn de volgende onderwerpen behandeld: de strategische visie, de plannen om deze visie te realiseren, hulpstructuren in Albeda en gepersonaliseerd onderwijs.

2. ONDERWIJS

Albeda wil een topschool zijn voor studenten en bedrijven in de regio Rotterdam-Rijnmond. Om deze ambitie te realiseren hebben we in Albeda zet de toon! vijf speerpunten benoemd die de komende jaren onze koers bepalen. In het onderwijsverslag richten we ons op de drie speerpunten die onderwijs direct raken:

1. We werken aan uitstekend en inspirerend onderwijs voor iedereen
2. We werken met een helder professioneel en pedagogisch kader
3. We leren en werken innovatief en toekomstgericht. Leer-werkplaatsen spelen daarbij een prominente rol

Hieronder doen we aan de hand van het nieuwe waarderingskader verslag over 2017 van onze ambities en resultaten. Daarnaast formuleren we onze ambities voor 2018. In 2017 hebben we de basiskwaliteit, aansluitend op de minimumeisen van de inspectie, uitgewerkt. In 2018 wordt het waarderingskader aangevuld met de speerpunten uit Albeda zet de Toon! en nemen we ook de topkwaliteit mee in onze ambities en resultaten. Het nieuwe waarderingskader bestaat uit de volgende vijf kwaliteitsgebieden met per gebied een aantal kwaliteitsstandaarden:

A. Onderwijsproces:

1. onderwijsprogramma
2. ontwikkeling en begeleiding
3. didactisch handelen
4. beroepspraktijkvorming

B. Examinering en diplomering:

1. kwaliteitsborging
2. exameninstrumentarium
3. afname en beoordeling

C. Schoolklimaat:

1. veiligheid
2. leerklimaat

D. Onderwijsresultaten:

1. studiesucces
2. vervolgsucces

E. Kwaliteitszorg en ambitie:

1. kwaliteitszorg
2. kwaliteitscultuur
3. verantwoording en dialoog

2.1 Onderwijsproces

2.1.1 Onderwijsprogramma

Onze ambitie is dat Albeda een toekomstgericht portfolio ontwikkelt waarmee de student op alle niveaus en leeftijden, zowel op de korte als op de langere termijn, werk kan vinden en behouden. Hieronder beschrijven we onze resultaten op het gebied van de ontwikkeling van een toekomstgericht portfolio, keuzedelen, excellentieprogramma's, internationalisering en internationale beroepspraktijkvorming en leer-werkplaatsen.

De ontwikkeling van een toekomstgericht portfolio

Het platform van Hoboken, bestaande uit vijf mbo- onderwijsinstellingen in de regio Rotterdam heeft primair als doel een toekomstgericht portfolio dat aansluit op de regionale vraag naar personeel. De onderwijsinstellingen kwamen dit jaar drie keer bijeen voor bestuurlijke afstemming en het maken van afspraken over een macrodoelmatig, regionaal opleidingsaanbod. Leden legden het starten of stoppen van opleidingen voor en bespraken het verdelen van opleidingen. Dit heeft onder andere geleid tot de uitwisseling van de opleiding Luchtvaartdienstverlening van STC naar Albeda en Logistiek teamleider en Logistiek supervisor van Albeda naar STC.

Via de interne monitor Invoering Herziening Kwalificatiestructuur meten we jaarlijks de stand van zaken op dit gebied. Dit jaar is deze monitor voor de vierde keer uitgezet onder directies, onderwijsleiders, beleidsmedewerkers en ongeveer 20 docenten per branche. De waardering voor het vernieuwde onderwijs krijgt in de branches gemiddeld het cijfer 6.35. De pedagogische visie is terug te zien in het nieuwe onderwijs, waarin de student meer centraal staat en de tevredenheid van studenten toeneemt. Het vernieuwde onderwijs activeert docenten en heeft een positieve invloed op hun betrokkenheid en creativiteit. Ook maakt het dat ze meer open staan voor nieuwe ideeën en bereid zijn om te experimenteren. Er is daarnaast ook meer samenwerking en onderlinge uitwisseling van kennis en medewerkers tussen teams en opleidingen. Het lesprogramma, gebaseerd op de vernieuwde kwalificatiedossiers, is in de meeste branches en bij de meeste opleidingen voor leerjaar 1 en 2 gereed.

De vakoverstijgende vaardigheid die in het nieuwe onderwijs het meest wordt teruggezien is ondernemendheid. Verder scoren hoog: digitale vaardigheden, oplossingsgerichtheid, creativiteit, samenwerkingsvaardigheden, persoonlijk leiderschap, kritisch denken en verbreding op de trends in het werkveld. Het ontwikkelen van leer-werkplaatsen, waarin een individuele student of een hele klas lessen volgt in het werkveld, past goed bij het stimuleren van deze vaardigheden bij onze studenten. Hier vind het leren immers plaats in de context van de beroepspraktijk.

Ook wordt de aansluiting op de vraag van de arbeidsmarkt vormgegeven door middel van twee lopende projecten van de branches Lifestyle, Sport & Entertainment en Gezondheidszorg, gesubsidieerd door het regionaal investeringsfonds mbo:

- The Real Band: een landelijk samenwerkingsverband tussen muziekoopleidingen en muziekindustrie met als doel toptalent in muziek
- De Rotterdamse Plus: een samenwerkingsverband tussen drie Rotterdamse ROC's, de vijf grootste Rotterdamse verpleeghuizen en de gemeente Rotterdam met als doel een duurzame inzet van medewerkers met een mbo 2-niveau, passend bij de veranderde verpleeghuiszorg

Daarnaast participeren de branches Welzijn & Onderwijs, Gezondheidszorg, Lifestyle, Sport & Entertainment en Horeca & Toerisme participeren in een Innovatielab ten behoeve van de brancheoverstijgende opleiding Praktijkroute Dienstverlening niveau 2. De branche Secretarieel & Administratie ontwikkelt samen met de branche Handel & Commerce de opleiding Intercedent niveau 4. Lifestyle, Sport & Entertainment ontwikkelt topklassen Kappen en Musical performer niveau 4. Bij het Startcollege is de Pré-Entree gestart, een tweejarige uitvoeringsvariant op de Entree. Op onze jaarlijkse stakeholdersbijeenkomst is het toekomstgericht portfolio één van de thema's geweest waarover onze relaties konden meedenken.

Keuzedelen

Alle branches bieden meerdere keuzedelen aan die aansluiten bij de skills die het ministerie van OCW belangrijk acht voor de toekomst, zoals het beheersen van een tweede vreemde taal, bewustzijn rond interculturele diversiteit, werken in het buitenland, ondernemend gedrag, oriëntatie op ondernemerschap, digitale vaardigheden, duurzaamheid in het beroep, doorstroom binnen het mbo, voorbereiding op het hbo en doorstroom naar het hbo. In de toekomst zullen colleges waar mogelijk ook keuzedelen met het werkveld ontwikkelen.

Afwijken van keuzedeelverplichting, verzoek niet-gekoppeld keuzedeel en aanbodverplichting keuzedeel

Alle branches bieden keuzedelen aan binnen de wettelijke kaders en er wordt niet afgeweken van de keuzedeelverplichting. In 2017 is er geen verzoek ingediend een niet-gekoppeld keuzedeel te mogen

volgen. Binnen de branche Welzijn & Onderwijs is het keuzedeel Zorg en Technologie uit het aanbod van de opleiding dienstverlening niveau 2 gehaald. Het aantal aanmeldingen (6) was te laag om dit keuzedeel te starten. Voordat deze beslissing is genomen, is gekeken of het keuzedeel op dat moment bij andere opleidingen werd aangeboden, zodat studenten het daar konden volgen. Dit bleek niet het geval. De studenten hebben een ander keuzedeel gevolgd.

Excellentieprogramma's

In het kader van de Kwaliteitsafspraken biedt iedere branche excellentieprogramma's aan. Dat maakt het beroepsonderwijs aantrekkelijker en uitdagender, zeker voor die studenten die kunnen én willen excelleren. Het gaat om:

- Vakwedstrijden: Skills Heroes in Nederland, Euro Skills en World Skills
- Internationaliseringsprogramma's
- Samen met het bedrijfsleven realiseren van leerwerkplaatsen
- Speciale trajecten samen met het hbo

Vakwedstrijden

Er is sprake van een lichte groei in deelname van het aantal branches en opleidingen aan Skills Heroes. In 2016- 2017 deden 8 opleidingen, verspreid over 5 branches, mee. In 2015-2016 ging het nog om 6 opleidingen, verspreid over 4 branches. In 2014-2015 namen 4 opleidingen deel, verspreid over 4 branches.

Internationalisering en Internationale Beroepspraktijk Vorming (IBPV)

524 Studenten hebben ervaring opgedaan in het buitenland, waarvan 250 in het kader van IBPV en de rest voor een project, studie- of themareis. Van de studenten gaat 84% naar Europa, ongeveer 13 procent naar de ABC-eilanden en ongeveer 3% naar de rest van de wereld. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal IBPV-studenten gedaald, vooral door het niet mogen examineren in het buitenland. In 2018 komen we met een voorstel voor examineren in het buitenland en wordt de begeleiding uitgebreid met een calamiteitenplan.

68 Medewerkers hebben deelgenomen aan studiereizen georganiseerd door The Dutch Alliance en Albeda over EQF/NLQF, pedagogisch vakmanschap, taal en het Finse onderwijssysteem. Directies en CvB-leden hebben een studiereis ondernomen naar London over safeguarding. Van de medewerkers gaat 93% naar Europa en ongeveer 6 procent naar Azië.

Leer-werkplaatsen

Leer-werkplaatsen zijn krachtige leeromgevingen waarin studenten uitgedaagd worden om het beste uit zichzelf te halen. Kenmerkend is dat studenten niet (alleen) in de klas leren, maar leren en ontwikkelen door ervaring op te doen met het werken in bedrijven, voor ondernemersverenigingen, in een wijk, in de stad, als lid van een team, voor bewoners van de stad. Studenten leren door te participeren. Het bedrijfsleven heeft een structurele en actieve rol in een leer-werkplaats. De werkvorm leer-werkplaatsen past bij onze visie op onderwijs waarin werken met authentieke en betekenisvolle beroepstaken in een krachtige praktijkgerichte leeromgeving centraal staat. Dat kan zijn binnen de school, buiten de school, in de BPV en online.

Ontwikkelen van leer-werkplaatsen is één van de drie speerpunten van het uitvoeringsplan onderwijs. Om branches te kunnen ondersteunen bij het implementeren van dit speerpunt zijn per 1 april 2017 drie projectmanagers aan het werk gegaan. Alle branches participeren in meerdere in- of externe leer-werkplaatsen, die vanuit een gemeenschappelijk leer-werkconcept zijn opgezet en waarin duurzaam wordt samengewerkt met partners uit het werkveld. Voor een aantal sectoren ontwikkelen we toonaangevende leer- werkplaatsen, waar leren en werken in de praktijk zijn geïntegreerd via begeleide onderwijstijd, beroepspraktijkvorming (bpv) en inzet van digitale middelen. Albeda heeft 61 leerwerkplaatsen in verschillende ontwikkelstadia. Bij de 33 leerwerkplaatsen in uitvoering is er duurzame samenwerking met het bedrijfsleven en wordt begeleide onderwijstijd aangeboden. 17 leerwerkplaatsen zijn in ontwikkeling, wat betekent dat samenwerking en/of besluitvorming is om een leerwerkplaats in te richten. Bij 17 leerwerkplaatsen in onderzoek worden oriënterende gesprekken gevoerd met het bedrijfsleven naar de mogelijkheid om een leer-werkplaats in te richten. Leerwerkplaatsen kunnen verschillende vormen hebben:

- Werken vanuit (integrale) opdrachten afkomstig van bedrijfsleven, ondernemers en instellingen (o.a. scholingswinkels, projectenbureau W&O, Wilhelminapier, secretaressebureau)
- Werken vanuit structurele en incidentele ondersteuning bij evenementen (CHIO, Marathon)
- Ontwikkelen dat groepen (deels) les krijgen op de betreffende locatie (o.a. Maasveld, ISS, Ferro-fix)
- Werken vanuit een curriculum dat samen met één of meerdere bedrijven wordt ontwikkeld en waarbij de opleiding geheel in de praktijk plaatsvindt (Laurens, praktijkroute Dienstverlening)

De manier van organiseren van een leerwerkplaats binnen branches is o.a. afhankelijk van de vraag van het werkveld. Het aantal studenten per leerwerkplaats varieert van 4 tot 500. De begeleidende onderwijstijd loopt uiteen tussen de 3 en 600 uur per jaar. Docenten ervaren dat studenten zich door het leren in de praktijk sneller ontwikkelen. Daar waar leerwerkplaatsen samen met het werkveld worden ontwikkeld, vindt het gesprek plaats over de pedagogisch-didactische aanpak. Het vertalen van realistische opdrachten vanuit het werkveld naar onderwijs en de inbedding in het curriculum is nog een punt van aandacht.

2.1.2 Ontwikkeling en begeleiding

Op basis van onderzoek van prof. dr. Jan van Tartwijk (2011) is een aantal vragen uit de JOB-monitor geselecteerd om een indicatie te krijgen van aspecten van 'Vakbekwame docenten', die volgens zijn theorie de kwaliteit van onderwijs bepalen. Deze vragen hebben we opgenomen in ons eigen studententevredenheidsonderzoek, dat in 2017 is afgenomen (zie hoofdstuk 1, paragraaf 1.2.2 c). Dat eigen onderzoek is echter niet vergelijkbaar met de JOB-monitor, in de zin dat er uit ons eigen onderzoek op teamniveau moeilijk conclusies op corporate niveau zijn te trekken. De toelichting van de studenten op de vragen uit ons eigen onderzoek heeft wel weer een schat aan informatie op teamniveau opgeleverd. Hieronder concentreren we ons daarom verder op de uitkomsten van de JOB-monitor uit 2016, aangezien de JOB-monitor pas weer in 2018 is gehouden.

Figuur 16:

Vakbekwame docenten	Albeda JOB			Landelijk. JOB
	2012	2014	2016	2016
Begeleiding bij keuzes in opleiding	3,3	3,3	3,3	3,4
Begeleiding bij opleiding	3,4	3,4	3,4	3,5
Lessen uitdagend	2,1	2,9	3,1	3,2
Contact met docenten	3,7	3,6	3,7	3,8
Docenten motiveren student	-	-	3,3	3,4
Weten waarom je iets leert	-	-	3,7	3,7
Kennis docent over beroep	3,6	3,8	3,9	n.v.t.

Bron: Job-monitor 2016

Albeda-studenten waarderen de bekwaamheid van de docenten op het aspect 'weten waarom je iets leert' gelijk aan het landelijk gemiddelde (3.7). De waardering op het aspect - 'Lessen uitdagend' was in 2012 onvoldoende (2.1) en is in 2016 gestegen naar net voldoende (3.1).

Extra begeleiding en ondersteuning

Albeda maakt afspraken met externe organisaties over de inzet van zorgmedewerkers op Albeda-locaties. In 2017 bezochten 1975 studenten een van de schoolmaatschappelijk werkers, tegen 1747 in 2016. Van de studenten op niveau 1 is 31% van de studenten in begeleiding geweest bij schoolmaatschappelijk werk, van niveau 2 13%, van niveau 3 9% en op niveau 4 zo'n 7%. Problemen met financiën, gezinsrelaties, (geestelijke) gezondheid, huisvesting en sociaal netwerk vormen de top vijf van meest voorkomende hulpvragen.

Met het ontwikkelen van de werkwijze Klas als werkplaats is de samenhang versterkt tussen onderwijs en ondersteuning voor 780 studenten op niveau 1 en 2.

Studenten die het nodig hebben, bieden we extra begeleiding en ondersteuning. In 2017 is voor het zesde jaar de Vakantieschool Taal en Rekenen aangeboden in de mei- en zomervakantie. Deze keer niet samen met Zadkine georganiseerd en alleen gericht op mbo-studenten en niet ook op vmbo-leerlingen. De lessen sluiten voor een belangrijk deel aan bij de individuele wensen van de studenten, meegegeven reken- of taaltaken en speciale leervragen. Het aantal deelnemers was 86.

2.1.3 Didactisch handelen

We willen dat docenten beschikken over een breed en eigentijds pedagogisch en didactisch repertoire, waarmee ze studenten uitdagen het beste uit zichzelf te halen. We doen dit door samen met docenten en studenten onze visie op onderwijs uit te werken tot een helder onderwijsconcept, met kaders voor de belangrijkste onderwijsprocessen. Daarnaast blijven we inzetten op het ontwikkelen van docentvaardigheden om te kunnen differentiëren en studenten te kunnen begeleiden in een hybride en/of digitale leeromgeving.

In 2018 wordt een herziene versie van het pedagogisch kader vastgesteld en verspreid onder alle medewerkers.

Hieronder staan de kwaliteitsaspecten volgens prof. dr. Jan van Tartwijk (2011) van achtereenvolgens 'Time on task' en 'Effectieve benutting tijd'.

Figuur 17:

Time on task	Albeda JOB			Land. JOB
	2012	2014	2016	2016
Afwisseling werkvorm	3,4	3,4	3,4	3,5
Goed lesmateriaal	3,3	3,3	3,3	3,4
Voldoende leren op school	-	-	3,4	3,5
Rustig studeren	2,9	2,7	2,8	3,1
Lessen nuttig	-	-	3,2	3,2
In eigen tempo leren	3,4	3,4	3,4	3,5
BPV-opdrachten zijn duidelijk	2,6	3,3	3,2	n.v.t.

Bron: JOB monitor

Ten opzichte van de Albeda-meting in 2014 is de waardering van studenten in 2016 gestegen op het aspect "rustig studeren", maar dit is nog wel onder het landelijk gemiddelde. Op het aspect "BPV-opdrachten zijn duidelijk" is de waardering van 2012 naar 2014 flink gestegen: van 2.6 naar 3.3, om in 2016 licht te dalen naar 3.2.

Figuur 18:

Effectieve benutting tijd	Albeda JOB			Land. JOB
	2012	2014	2016	2016
Gebruik van computers	3,8	3,5	3,5	3,9
Aansluiting geleerde/ toets	3,7	3,7	3,7	3,9
Hulp bij leerproblemen	3,4	3,3	3,4	3,6
Hoeveelheid stage/werk	3,5	3,4	3,4	3,6

Aantal uur school	3,5	3,4	3,3	-
Geen uitval les	3,6	3,7	3,7	3,7
Actie bij spijbelen	3,5	3,6	3,7	n.v.t.
Theorielessen	2,5	3,0	3,4	n.v.t.
Praktijklessen	2,5	3,2	3,5	n.v.t.

Bron: JOB monitor

Ten opzichte van 2014 is de waardering van studenten in 2016 gestegen op het aspect “hulp bij leerproblemen”, maar dit is nog wel onder het landelijk gemiddelde. Op de aspecten “actie bij spijbelen”, “theorielessen” en “praktijklessen” is waardering van de studenten vanaf 2012 flink gestegen. De waardering voor het “aantal uur school” is licht gedaald.

2.1.4 Beroepspraktijkvorming (BPV)

Aan de hand van de landelijke BPV-monitor, ons Verbeterplan BPV en onze BPV-barometer beschrijven we onze resultaten.

BPV-monitor

Via de landelijke BPV-monitor is de waardering van de studenten en de bedrijven gemeten na afloop van een stageperiode. De waardering van de bedrijven over de begeleiding vanuit de school is 7,4. De waardering van de student over de begeleiding in het bedrijf is 7,9. De waardering van de studenten op de aspecten ‘voorbereiding’ en ‘uitvoering’ is ten opzichte van 2016 gestegen.

Verbeterplan BPV

Aan de hand van aandachtspunten uit de JOB-monitor 2016 hebben participerende teams in 2016-2017 gewerkt aan de kwaliteit van de voorbereiding van de student op (internationale) BPV, de koppeling van de student aan een BPV-plaats, begeleiding vanuit school, afstemming van het curriculum en de BPV-plaats, en de afstemming van de BPV-plaats met het EQF/ NLQF. De behaalde resultaten van 2016-2017 zijn door MBO in Bedrijf als goed geclassificeerd.

BPV-barometer

In februari en oktober 2017 hebben we via de Albeda BPV-barometer het percentage studenten zonder (toereikende) BPV-plaats gemeten. Dat was respectievelijk gemiddeld 3,1% en 2,1% van de studenten, tegen 3,2 % en 2,3% in 2016. Daarmee zitten we net als in 2016 ruim onder de afgesproken 4%.

2.2 Examinering en diplomering

2.2.1 Kwaliteitsborging

De examenorganisatie is aangepast aan de nieuwe wetgeving, die per 1 augustus 2017 is ingegaan. Elke branche kent nu één examencommissie, met een of meer subcommissies. De samenstelling van examencommissies is in beweging; docenten nemen een steeds belangrijker plaats in.

We hebben de volgende resultaten bereikt:

- Er zijn afspraken gemaakt om de onafhankelijkheid van de besluitvorming te borgen
- In elke examencommissie heeft minimaal één lid uit het werkveld zitting. In totaal zitten nu in de zeven examencommissies negentien externe leden
- De centrale examencommissie is vervangen door een adviesraad examinering, met daarin alle voorzitters en secretaresses van de examencommissies. Zij adviseren het CvB en stimuleren de kennisuitwisseling tussen de commissies onderling
- Het examenreglement en het handboek examinering zijn aangepast aan de nieuwe eisen
- Er is een servicedocument voor de examendossiers ontwikkeld, met tips voor de eenduidige inrichting en samenstelling van de dossiers

2.2.2 Exameninstrumentarium

Voor de nieuwe kwalificatiedossiers worden over het algemeen examens ingekocht. Examencommissies zijn zoveel mogelijk betrokken bij de ontwikkeling en vaststelling van deze examens. Uit de audits examinering is naar voren gekomen dat de exameninstrumenten grotendeels voldoen aan de standaarden van de inspectie. Bij één audit is een probleem geconstateerd met de dekking van een examen. Dit probleem is direct opgelost.

2.2.3 Afname en beoordeling

De interne audits die we in 2017 hebben uitgevoerd, laten zien dat de afname en beoordeling op orde is. De examencommissies slagen erin om het afnemen van examens in de bpv goed te laten verlopen. Tijdens het inspectieonderzoek in het voorjaar 2017 is bij alle zes onderzochte opleidingen de examinering in orde bevonden.

2.3 Kwaliteitsgebied Schoolklimaat

Veiligheid en leerklimaat

We willen dat docenten studenten een sociaal veilige leer- en werkomgeving bieden. Daarom intensiveren we het gesprek over pedagogisch vakmanschap, in relatie met sociale veiligheid en LOB, aan de hand van het pedagogisch kader in alle teams, met alle medewerkers. Onze resultaten maken we zichtbaar aan de hand van de resultaten van een aantal vragen uit de JOB-monitor:

Figuur 19:

Schoolklimaat vragen	Albeda JOB			Landelijk JOB		
	2016	2014	2012	2016	2014	2012
Voel je je veilig op school ?	3,9	3,8	3,9	4,1	n.b.	n.b.
Vind je dat je school voldoende doet om je er veilig / op je gemak te laten voelen?	3,6	3,6	3,6	3,8	3,8	3,8
Hoe vind je de sfeer binnen de school?	3,5	3,4	3,4	3,7	3,6	3,6

Bron: JOB-monitor. n.b. = niet bekend

Ten opzichte van 2014 is de waardering van studenten in 2016 gestegen op de aspecten 'Voel je je veilig op school?' en 'Hoe vind je de sfeer binnen school?', maar dit is nog wel onder het landelijk gemiddelde.

klachtenfunctionarissen

Albeda doet er alles aan om problemen/klachten van studenten en hun wettelijke vertegenwoordigers op de juiste plek in de organisatie op te lossen. Er zijn twee medewerkers die de regie voeren op de behandeling van de klachten. Zij bemiddelen, monitoren en rapporteren zodat wij als organisatie weten waar we het gesprek met elkaar over moeten voeren.

Het doel is om klachten te voorkomen door te leren van en met elkaar. In verschillende documenten worden studenten en hun wettelijk vertegenwoordigers gewezen op de klachten- en bezwaarprocedure in het Albeda. Ook de klachtenknop op de website is een voorbeeld van het voor de klager laagdrempelig maken voor het vragen om hulp bij een probleem of een klacht.

In 2016 was het totaal aantal centraal geregistreerde klachten 115. In 2017 bedraagt dit aantal 141.

2.4 Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten

Aan de hand van de kwaliteitsstandaarden studie- en vervolgsucces kijken we naar onze onderwijsresultaten.

2.4.1 Studiesucces

Het studiesucces is af te lezen aan:

- De ontwikkeling van het jaar- en diplomaresultaat in het algemeen
- De ontwikkeling van de emancipatie-indicatoren: kwalificatiewinst, opstroom en doorstroom
- De overige aspecten van studiesucces, te weten het percentage voortijdig schoolverlaten (VSV), startersresultaat, diploma in nominale studietijd en diploma na vier jaar

Figuur 20: Jaarresultaat per niveau van 2013-2017, vergeleken met landelijk gemiddelde

Niveaus	Norm		Albeda				Landelijk '15-'16
	Minimaal	Goed	'13-'14	'14-'15	'15-'16	VLP'16-'17	GEM
Niveau 1	n.v.t.	n.v.t.	65%	76%	74%	77%	77,5%.
Niveau 2	67	82	67%	67%	67%	68%	Niet bekend
Niveau 3	68	85	67%	65%	64%	66%	Niet bekend
Niveau 4	68	85	73%	75%	71%	70%	Niet bekend
Totaal			68,4%	70%	67,6%	69,1%	73,25

Bron: Inspectie en mbo benchmark juni 2017; VLP F&C-MI Albeda Minimumnorm=Inspectie 2017;

Voor niveau 1 gelden sinds 2017 andere normen dan jaar- en diplomaresultaat. Het jaarresultaat stijgt voor de niveaus 1, 2 en 3, na een daling vorig jaar, en daalt voor niveau 4 opnieuw. Het jaarresultaat van niveau 2 en 4 ligt boven de norm van de inspectie. Niveau 3 presteert onder de norm, maar is aan het stijgen.

Figuur 21: Diplomaresultaat per niveau van 2013-2017, vergeleken met landelijk gemiddelde

Niveaus	Norm		Albeda				Landelijk '15-'16
	Minimaal	Goed	'13-'14	'14-'15	'15-'16	VLP'16-'17	
Niveau 1	n.v.t.	n.v.t.	43,8%	59,7%	70,1%	69,3%	
Niveau 2	61	79	62,4%	63,5%	66,0%	67,8%	
Niveau 3	70	89	69,8%	69,1%	63,5%	66,7%	
Niveau 4	70	89	78,3%	79,3%	74,5%	73,1%	
Totaal			69,1%	71,2%	69,1%	70,0%	74,3%

Bron: Inspectie en mbo benchmark juni 2017; Voorlopige cijfers; F&C-MI Albeda

Het diplomaresultaat van niveau 2 en 3 stijgt, terwijl dat van niveau 1 en 4 daalt. Het diplomaresultaat van niveau 2 en 4 ligt boven de norm van de inspectie. Niveau 3 presteert onder de norm, maar is aan het stijgen.

Figuur 22: Emancipatie-indicatoren

Overige aspecten	Studiesucces Albeda				GEM**
	'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17	
Kwalificatiewinst	84,5%	85,4%	86,3%	n.b.	85,7%
Opstroom in mbo	40,3%	39,0%	39,3%	n.b.	35,9%
Doorstroom hbo	40,3%	36,3%	35,1%	n.b.	36,8%

Bron: Benchmark MBO, juni 2017. N.b. = niet bekend.

De kwalificatiewinst is gestegen: het percentage studenten dat een hoger diploma haalt dan op grond van hun vooropleiding kon worden verwacht, wordt steeds hoger. De interne opstroom is gestegen. De doorstroom naar het hbo blijft dalen, hoewel de daling minder is dan vorig jaar.

Figuur 23: Overige indicatoren studiesucces

Overige aspecten	Albeda			Landelijk '15-'16
	'13-'14	'14-'15	'15-'16**	GEM*
*VSV	7,7% (1.179)	6,9% (1.062)	7,0% (1045)	5,1%
**Startersresultaat	80,8%	81,3%	80,3%	84,5%
**Diploma binnen nominale tijd	85,5%	89,1%	89,4	90,4%
**Diploma na 4 jaar	60,5%	63,9%	65,4%	69,8%

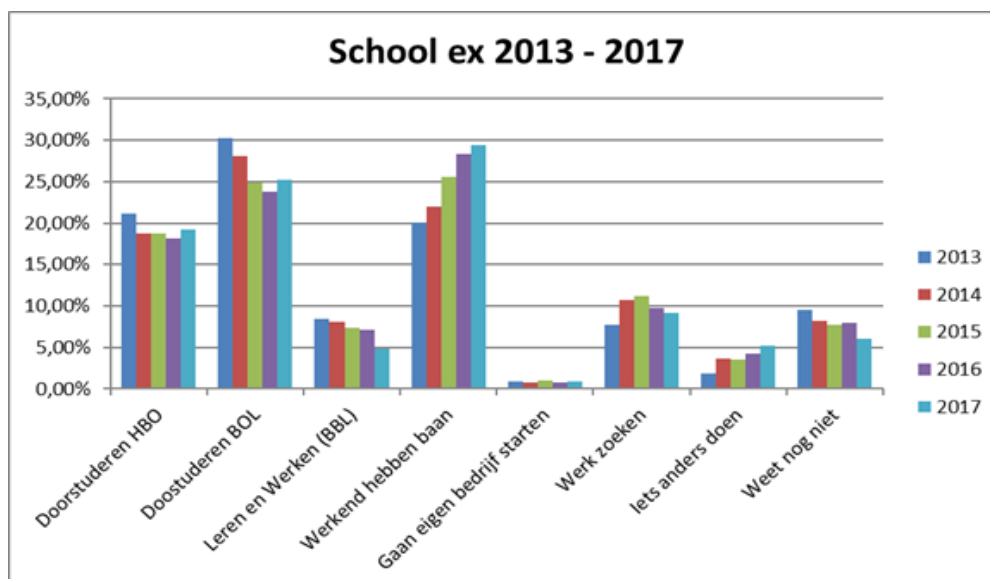
Bronnen: *MBO transparant; ** Benchmark MBO 2016;

Streefnormen: VSV = kwaliteitsafspraken OCW (vsv-convenantnorm; niveau 1: 22,5% niveau 2: 10% niveau 3: niveau 4: 2,75) Startersresultaat: de streefnorm = de inspectienorm: niveau 2 79 % niveau 3 en 4 82%; Diploma binnen nominale tijd landelijk gemiddelde; Diploma na vier jaar landelijk gemiddelde.

2.4.2 Vervolgsucces

In het kader van ons alumni-beleid vragen we alle gediplomeerden naar hun plannen voor de nabije toekomst. De resultaten van 2013 tot en met 2017 wordt hieronder weergegeven:

Figuur 24: Vervolgsucces

Wanneer we de afgelopen jaren vergelijken, zien we in 2017 een lichte stijging in de wens om naar het hbo te gaan of door te leren op een BOL-opleiding. Opvallend is de daling van de keuze voor een BBL-opleiding. Het aantal studenten dat een baan heeft, is wederom gestegen; vergeleken met 2013 een stijging van 9%. Het aantal studenten dat werk gaat zoeken of het nog niet weet, is licht gedaald, terwijl het aantal studenten dat iets anders wil gaan doen, is gestegen.

2.5 Kwaliteitszorg en ambitie

We hanteren de kwaliteitscirkel van Deming (PDCA-cyclus) om te leren en te verbeteren op elk niveau van de organisatie (medewerker, team, branche en instituut).

2.5.1 Kwaliteitszorg

In 2017 hebben we:

- Op elk niveau van de organisatie een driejarig strategisch beleidsplan opgesteld
- Onze PDCA-cyclus aangepast van éénjarig naar driejarig
- Bij elk team wordt eens in de drie jaar een audit gedaan en bij risicovolle opleidingen jaarlijks, totdat de gewenste verbetering is gerealiseerd
- Betere formats voor de beleidsplannen ontwikkeld, plus zelfevaluaties op directieniveau
- De tertaalrapportages en zelfevaluaties op elkaar afgestemd en er heldere kritische prestatie indicatoren (KPI's) uit gehaald, die door het onderwijs worden erkend

In 2018 evalueren we deze acties.

2.5.2 Kwaliteitscultuur

We willen een sterke kwaliteitscultuur, waarin leidinggevenden fungeren als rolmodel en medewerkers eigenaar zijn van kwaliteit. Een wederzijdse verantwoordingsplicht t.a.v. kwaliteitskwesties op alle niveaus is hierin de standaard en afwijkingen van de geplande voortgang worden tijdig besproken. Bij 18 van de 75 teams is een audit uitgevoerd. Hieruit zijn aandachtspunten voor enkele teams naar voren gekomen op het gebied van de afname van examinering, de kwaliteit van het onderwijsproces en de kwaliteitszorg. Deze aandachtspunten worden opgenomen in de PDCA-cyclus en waar nodig in een apart verbeterplan.

2.5.3 Verantwoording en dialoog

Coalities en allianties zijn voor ons cruciaal. Zowel intern als extern zoeken we op alle niveaus actief de dialoog over ons onderwijs en leggen we verantwoording af over onze resultaten. Er is een Klankbordgroep Onderwijs opgericht die fungeert als adviesraad voor een plan om de speerpunten uit Albeda zet de toon! te realiseren. Jaarlijks vinden bijeenkomsten plaats met externe stakeholders en gemeente over een goede aansluiting van ons onderwijs op de (toekomstige) arbeidsmarkt.

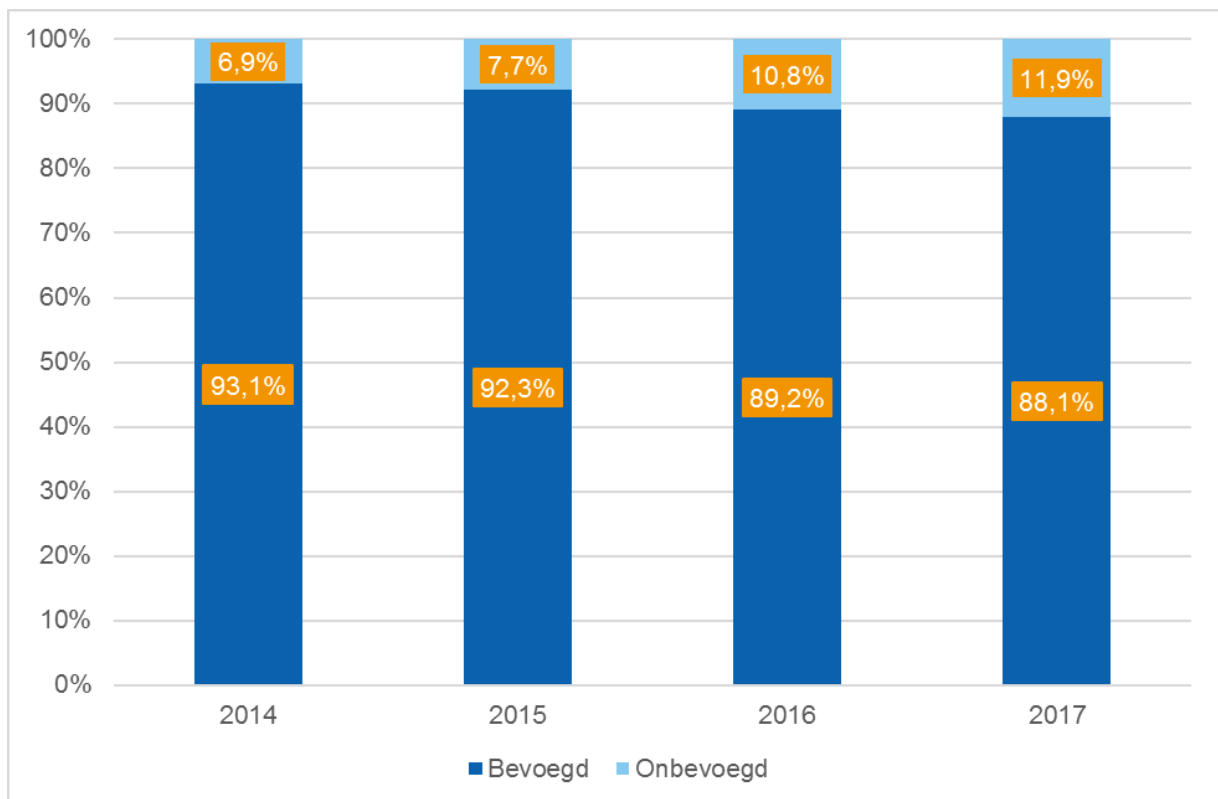
3. HUMAN RESOURCES MANAGEMENT

2017 heeft op het gebied van HRM vooral in het teken gestaan van uitvoering van de uitvoeringsagenda HRM. Het uitvoeringsplan HRM kent vier thema's:

- Eigenaarschap en leiderschap: we zetten in op adequaat leiderschap en heldere afspraken over eigenaarschap van medewerkers, waarbij we zorgen dat teams optimaal kunnen functioneren
- Duurzame inzetbaarheid: we maken werk van duurzame inzetbaarheid van medewerkers
- Mobiliteit: we zorgen dat medewerkers hun horizon kunnen verbreden
- Professionalisering: een loopbaan lang leren moet vanzelfsprekend zijn voor iedereen die bij Albeda werkt

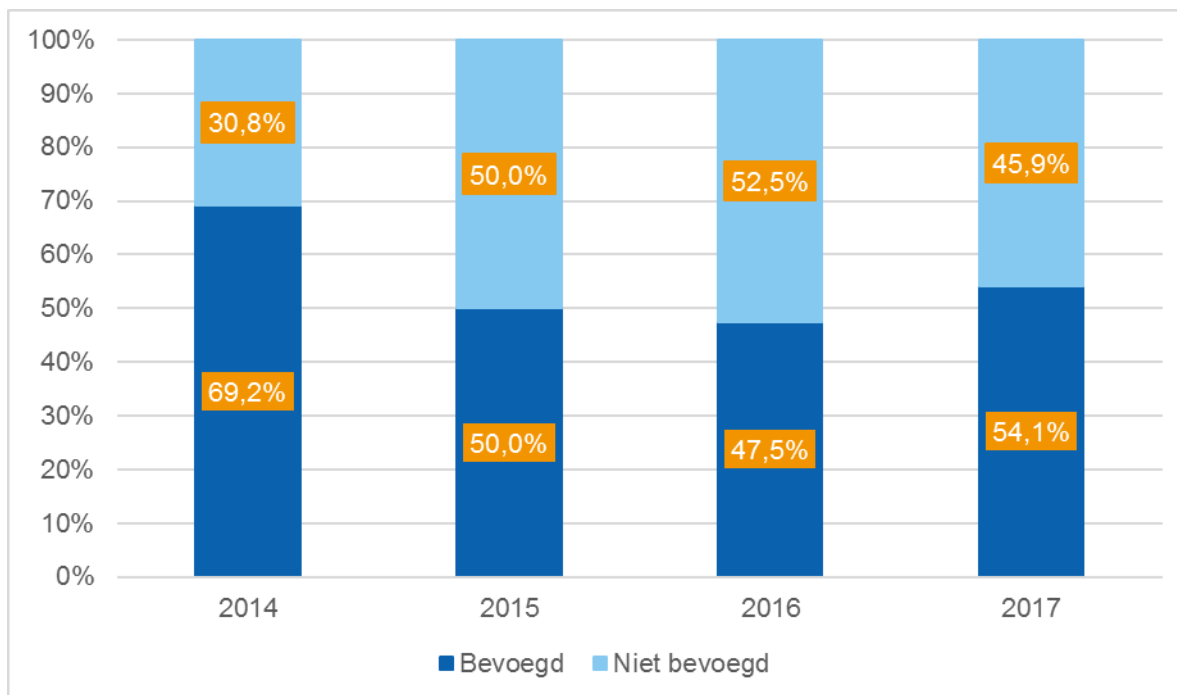
Hieronder worden een aantal hoofdpunten uit 2017 toegelicht.

3.1 Aanpak en beleid (on) bevoegde docenten

Figuur 25: Bevoegdheid docenten, 2014 t/m 2017 (peildatum 31-12-2017)

Het aantal onbevoegde docenten bedroeg op 31 december 2017 152. Dit aantal is 11,9% van het totale aantal docenten en betekent een stijging van 1,1 procent ten opzichte van 2016.

Figuur 26: Bevoegdheid docenten bij indiensttreding, 2013 t/m 2017

De inschatting is dat het aantal onbevoegde docenten de komende jaren zal fluctueren tussen de 5 en 10%, vanwege relatief veel nieuwe zij-instromers, die vervolgens twee jaar de tijd krijgen om aan de wettelijke eisen te voldoen.

Opleidingsschool

Om het tekort aan gediplomeerde leraren op te kunnen vangen, streeft Albeda ernaar om meer studenten van de lerarenopleidingen voor het mbo te laten kiezen. Per 1 januari 2017 is Albeda onderdeel van de opleidingsschool MBO Rotterdam en Drechtsteden (afgekort OSMRD). OSMRD is een samenwerking tussen de Hogeschool Rotterdam, Albeda, Da Vinci en Zadkine. In de komende twee jaar gaat Albeda als aspirant opleidingsschool met alle partijen een begeleidingsstructuur opbouwen die stagiaires, leraren in opleiding en zij-instromers een veilige leeromgeving biedt. We verwachten op deze manier voortijdige uitval van nieuwe docenten te voorkomen.

3.2 Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO)

In het voorjaar van 2016 heeft een MTO plaatsgevonden onder alle medewerkers van Albeda. Het is belangrijk om de medewerkers te bevragen naar hun tevredenheid op het werk, zodat gerichte acties ondernomen kunnen worden om onderwerpen aan te pakken die zowel de organisatie als ook de medewerkers ten goede komen. In 2017 is door de teams uitvoering gegeven aan de uitkomsten van het MTO 2016 en zijn de door het CvB aangemerkte verbeterpunten aangepakt.

Ook in 2018 zal opnieuw een MTO plaatsvinden. Hiertoe zijn de voorbereidingen gestart in 2017.

3.3 Mobiliteitscentrum

Het Mobiliteitscentrum (MC) houdt zich bezig met de in- en doorstroom binnen Albeda. In 2017 begon het MC met 29 kandidaten. In de loop van 2017 heeft het MC 66 aanmeldingen ontvangen en zijn er voor 61 medewerkers resultaten bereikt, waarvan 19 matches op interne en/of externe functies. Er is met name een stijging te zien bij de doelgroep loopbaankandidaten.

Tevens ondersteunt het MC de leidinggevenden en HR Adviseurs bij de werving van nieuw personeel. In 2017 zijn er 164 vacatures gemeld. Voor 139 vacatures is er in- en/of extern geworven. We hebben 1288 sollicitaties ontvangen, gemiddeld 9,27 per vacature. We kennen een kwalitatief tekort aan docenten. Dit houdt in dat we een tekort hebben aan bevoegde docenten en een tekort aan docenten in de specialistische vakgebieden.

3.4 Albeda Academie

Elke medewerker is verantwoordelijk voor zijn of haar eigen ontwikkeling. Albeda biedt medewerkers de kans om zich te blijven ontwikkelen. In 2017 is gestart met de ontwikkeling van een Albeda Academie. Doel is het versterken van de Albeda-strategie in het worden van een TOPschool, door het verbinden van kennis en ervaring in de organisatie en het bieden van hoogwaardige trainingen, adviezen en begeleiding. De Academie creëert een centrale plek voor kennis en ontwikkeling en is in lijn met de strategie.

3.5 Project WW en BWWW

Dit project levert een structurele aanpak voor de re-integratietaken van Albeda in het kader van de wettelijke verplichting. Uitgangspunt hierbij is instroom te voorkomen en uitstroom te bevorderen. Het jaar 2017 is gestart met 68 uitkeringsdossiers, waarvan 41 personen (=32,07 fte) met een actieve uitkering en 27 personen met het recht op herleving van de uitkering. In 2017 is het aantal WW-gerechtigden toegenomen met 33 personen, zodat er 100 dossiers in behandeling zijn geweest via:

- Bemiddeling van het MC op interne vacatures
- Diverse soorten modules van externe bureaus voor loopbaanbegeleiding
- Kwalitatieve en kwantitatieve sollicitatiecontroles
- Inzet bedrijfsarts bij ziekte van langdurig en oudere uitkeringsgerechtigden

Daarnaast stimuleren wij de oudere ex-werknemers ook om tijdelijk of parttime werk te accepteren.

3.6 Bureau vertrouwenspersonen

Albeda heeft drie interne vertrouwenspersonen. Zij hebben in 2017 in totaal 51 klachten afgehandeld, afkomstig van 16 studenten en 35 medewerkers. Deze klachten kunnen verdeeld worden over de volgende categorieën:

- Klachten agressie en geweld: 7
- Klachten pesten: 10
- Klachten seksuele intimidatie: 4
- Klachten discriminatie: 1
- Klachten anders: 29

Naast klachtafhandeling hebben de vertrouwenspersonen in 2017 op verschillende manieren en op diverse plekken uitvoering gegeven aan het op de agenda krijgen van de thema's pesten, discriminatie en integriteit. Verder is er aandacht uitgegaan naar het bekendmaken van het servicedocument pesten, de klokkenluidersregeling, de integriteitcode en de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Rotterdam-Rijnmond.

3.7 Klachten-en geschillenregeling

Voor medewerkers is er de Interne Geschillencommissie werknemers. Deze commissie behandelt o.a. geschillen die voortvloeien uit de toepassing van de cao en/of daarmee samenhangende regelingen, de jaartaak, FUWA, en/of een sociaal plan. De commissie is ook bevoegd om klachten in behandeling te nemen van werknemers over bejegening, handelwijze en/of gedragingen binnen Albeda in een individuele situatie van de werknemer, waardoor deze zich in zijn belang getroffen voelt.

De commissie bestaat uit drie externe leden, te weten één lid op voordracht van de werkgever, één lid op voordracht van de ondernemingsraad en een onafhankelijk voorzitter. De samenstelling van de commissie is met ingang van 1 januari 2017 gewijzigd. De commissie bestaat uit mevrouw mr. W.M.A. der Weduwe-de Groot (voorzitter), de heer drs. A. el Fallaha, en de heer mr. B.P.L. Vorstermans. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

De Interne Geschillencommissie heeft in 2017 één bezwaarschrift ontvangen en twee klachten. Een klacht is teruggetrokken. Over de andere klacht en het bezwaarschrift heeft de commissie een niet

bindend advies uitgebracht aan het college van bestuur, die met inachtneming daarvan een nieuw besluit heeft genomen.

3.8 Integriteit

Met onze integriteitscode dragen we uit wie wij als Albeda zijn en waar wij voor staan als morele organisatie. Deze code is voor elke medewerkers toegankelijk via intranet. Leidinggevenden hebben een training gehad om het onderwerp integriteit te ervaren en het gesprek te kunnen aangaan binnen de organisatie en met hun team. In 2018 zal opnieuw aandacht worden gevraagd voor dit onderwerp door zowel CvB als ondernemingsraad.

4. FINANCIËLE BEDRIJFSVOERING

4.1 Exploitatieresultaat

Het behaalde positieve resultaat van € 4,0 miljoen over het boekjaar 2017 wordt in zijn geheel toegevoegd aan het Eigen Vermogen. In de begroting is uitgegaan van een resultaat van € 0,4 miljoen. Het hogere resultaat is voornamelijk te danken aan hogere baten door compensatie van de loonaanpassingen volgens de cao en de inzet van extra gereserveerde middelen. De totale kosten zijn ook gestegen ten opzichte van de begroting, maar deze stijging is minder groot dan de batenstijging.

Figuur 27:

(* 1.000)	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
- Bijdrage OC&W (1e)	168.014	164.060
- Gemeentelijke bijdragen (2e)	8.977	9.477
- Overige baten	9.676	7.813
TOTAAL BATEN	186.667	181.350
- Personeelslasten	142.230	134.311
- Huisvestingslasten	12.550	13.424
- Afschrijvingen	8.802	9.374
- Overige bedrijfslasten en financiering	19.117	20.280
TOTAAL BEDRIJFSLASTEN	182.699	177.389
TOTAAL REGULIER RESULTAAT	3.968	3.961

De gesaldeerde incidentele effecten op het resultaat bedragen € 1,1 miljoen. Het betreft:

- Verkoopopbrengst pand Breitnerstraat + €0,4 miljoen
- De renteswap is beëindigd op 1 januari 2018 waardoor bij de financieringskosten een vrijval van circa € 0,7 miljoen is opgenomen.

De totale batenomvang bedroeg € 186,7 miljoen bij een begroting van € 177,1 miljoen. In de Rijksbijdrage is voor looncompensatie een extra bedrag ontvangen van € 3,7 miljoen. Daarnaast is voor € 2,6 miljoen middelen ingezet van overlopende subsidies die op de balans waren gereserveerd.

Van Plusmiddelen en VSV zijn respectievelijk minder bijdragen ingezet van in totaal € 1,0 miljoen. Daarnaast zijn de gemeentelijke bijdragen bij Educatie, de deelnemersbijdragen, detacheringen en verkoopopbrengst panden hoger dan begroot. (€ 4,2 miljoen)

De gemiddelde personeelsformatie van het Albeda was in 2017 begroot op 1.653 FTE. Het gemiddelde aantal FTE (exclusief BAPO-FTE) gedurende het verslagjaar 2017 bedroeg 1.697 FTE.

Derhalve is de bezetting 44 Fte hoger dan gepland, dit is met name gerealiseerd in de tweede helft van het jaar vanwege inzet op extra baten ten behoeve van kwaliteitsverbetering. De extra kosten vanuit de CAO waren deels meegenomen in de begroting.

Het resultaat uit deelnemingen bestaat voornamelijk uit € 0,4 miljoen CV Kop van Zuid in verband met onroerend goed. Bij de stichting BOG, Matrix B.V. en TopSportCentrum B.V. zijn de resultaten vrijwel nihil.

Het resultaat is als volgt opgebouwd (in € 1.000):

Educatie	€ 691 +
Beroepsbranches, centrale staven en instellingskosten	€ 2.431 +
Verkoopwinst Breitnerstraat	€ 444 +
Beëindiging renteswap	€ 662 +
Interestlasten	€ 624 -/-
Resultaat deelnemingen TopSportCentrum, Matrix en Kop van Zuid CV	€ 364 +
Totaal positief exploitatieresultaat	€ 3.968
	=====

Het resultaat bij Educatie ontstond door vrijval van eerder genomen voorzieningen op uitvoering van contracten met gemeenten.

4.2 Balans

Figuur 28:

(* 1.000)					
	december 2017	december 2016		december 2017	december 2016
ACTIVA			PASSIVA		
Materiële vaste activa	65.297	65.828	Eigen Vermogen	51.751	47.783
Deelnemingen	0	0	Voorzieningen	13.371	12.272
Vorderingen	6.147	6.692	Langlopende schulden	103	123
Liquide middelen	44.407	43.137	Kortlopende schulden	50.626	55.479
Totaal activa	<u>115.851</u>	<u>115.657</u>	Totaal passiva	<u>115.851</u>	<u>115.657</u>

De post Materiele Vaste Activa is licht afgenomen als gevolg van de verkoop locatie Breitnerstraat. De Vorderingen dalen met name als gevolg van een daling van de vooruitbetaalde huurlasten. Het Eigen Vermogen is toegenomen door toevoeging van het resultaat aan de algemene reserve. De stijging van de Voorzieningen wordt veroorzaakt door de vorming van twee nieuwe voorziening: Voorziening Generatiereregeling (+€ 2,3 miljoen). Daarnaast door de mutaties in de overige voorzieningen (-/- € 1,4 miljoen). De Langlopende Schulden dalen met de aflossingstermijn voor 2018, welke naar de kortlopende schulden is verschoven. De Kortlopende Schulden dalen met name als gevolg van de inzet van overlopende subsidies. Door het saldo van deze mutaties is de post liquide middelen toegenomen met € 1,3 miljoen. Zie voor nadere toelichting de financiële jaarrekening hierna.

4.3 Continuïteitsparagraaf

Deze paragraaf geeft inzicht in de strategische zienswijze van de organisatie op de nabije toekomst door enerzijds melding te maken van de financiële doelstellingen van de organisatie in relatie tot de huidige in - en externe ontwikkelingen en anderzijds het weergeven van enkele kwantitatieve indicatoren die duidelijkheid geven omtrent de continuïteit van de organisatie.

De meerjarenbegroting van het Albeda is opgesteld tot en met het jaar 2023 en wordt jaarlijks aangepast aan nieuw bekende invloeden.

Figuur 29:

(* 1.000)	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
- Bijdrage OC&W (1e)	168.014	167.328	163.521	161.934	159.066	156.106	152.850
- Gemeentelijke bijdragen (2e)	8.977	5.141	7.055	6.855	6.655	6.555	4.455
- Overige baten	9.740	8.406	8.322	8.239	8.156	8.075	7.994
TOTAAL OMZET	186.731	180.875	178.898	177.027	173.877	170.736	165.299
- Personeelslasten	142.278	137.427	134.683	133.845	131.460	129.219	124.143
- Huisvestingslasten	12.130	10.469	9.661	8.475	8.199	7.974	7.863
- Afschrijvingen	8.707	8.824	11.201	11.747	11.463	11.016	10.997
- Overige bedrijfslasten en financiering	19.649	23.720	22.906	22.518	22.320	22.100	21.882
TOTAAL BEDRIJFSLASTEN	182.763	180.440	178.450	176.585	173.443	170.309	164.886
TOTAAL REGULIER RESULTAAT	3.968	435	447	443	435	427	413
Aantal FTE	1.704	1.685	1.662	1.659	1.635	1.613	1.553
aantal deelnemers ongewogen	19.295	19.102	18.911	18.722	18.535	18.350	18.166

De belangrijkste ontwikkelingen die in bovenstaande meerjarenbegroting zijn opgenomen worden hieronder weergegeven door analyse van het cumulatieve verschil tussen de jaren 2018 en 2023:

De totale omzet zal de komende jaren afnemen vanaf 2018 met € 15,6 miljoen tot en met 2023.

1^e geldstroom

- De krimp in deelnemersaantallen is gebaseerd op de aanname van demografische krimp in de regio met 1% per jaar. Per peildatum 1 oktober 2017 is een krimp van ca. 2% krimp gerealiseerd, waardoor de lumpsumbaten in 2019 (T-2 bekostiging) ca € 2,6 miljoen afnemen.
- De toevoeging van de AOC's in het macrobudget voor MBO in 2019. Het effect hiervan bedraagt ongeveer 1% daling van macrobudget per ROC. Voor Albeda is dat ca € 1,3 miljoen.
- De afschaffing van de cascade op de verblijfsduur. De simulatie van OCW laat zien dat Albeda in 2019 zonder de verblijfstijdcascade € 2 miljoen hogere lumpsum zou ontvangen dan met de verblijfstijdcascade. OCW heeft een overgangsregeling ingesteld, waarbij het effect van de afschaffing van de verblijfstijdcascade gefaseerd wordt verrekend met de ROC's (in vier jaar opbouw van 25% naar 100%).
- De gemeente voert regionaal regie over de subsidie plusvoorzieningen en VSV. Zij hebben voor meerdere jaren tot en met 2021 een subsidietoekenning afgegeven. Deze toekenning is vanaf 2017 ca € 1,0 miljoen lager dan voorheen. Om dit te compenseren is gedurende de jaren 2017 t/m 2019 een bedrag opgenomen van € 1,0 miljoen VSV middelen per jaar, die nog gereserveerd zijn op de balans vanuit eerdere jaren. Vanaf 2020 zijn deze gereserveerde bedragen volledig gebruikt waardoor in dat jaar een daling optreedt in de baten.
- Op de balans zijn middelen gereserveerd vanuit de functiemixgelden die de komende jaren worden ingezet voor verdere professionalisering van de organisatie.
- Als gevolg van het nieuwe bestuursakkoord verandert het budget voor vaste prestatiemiddelen (ook wel "Kwaliteitsgelden" genoemd) vanaf 2019:
 - Investeringsbudget 75%
 - Resultaatafhankelijk deel 25% op basis van de individueel gemaakte kwaliteitsafspraken. In deze meerjarenbegroting is uitgegaan van het behalen van de resultaatsafspraken.
 - De gelden voor Schoolmaatschappelijk werk zijn vanaf 2019 opgenomen in het investeringsbudget. De VSV gelden vanaf 2020.

De financiële prognose wordt voorzichtig opgesteld om te kunnen beoordelen of het Albeda voldoende flexibiliteit heeft om krimp op te vangen. Daarom is deze MJB gebaseerd op een krimp van 1% per jaar.

Zoals ook in onze strategienotitie is beschreven, is het uiteraard onze ambitie om een positievere tendens te realiseren om zoveel mogelijk studenten te kunnen diplomeren.

Figuur 30:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
aantal deelnemers ongewogen	19.295	19.102	18.911	18.722	18.535	18.350	18.166
<i>krimp</i>	-2,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%

In de voorgaande MJB is uitgegaan van een proportioneel gelijkblijvende krimp door de jaren heen van 1% (6% over 6 prognosejaren).

Uit het OCW prognose model komt voor de komende jaren (2018-2023) een krimp van 4,9%. Albeda heeft de financiële prognose voorzichtig opgesteld om te kunnen beoordelen of Albeda voldoende flexibiliteit heeft om krimp op te vangen. Daarom is deze MJB gebaseerd op een krimp van 1% per jaar en daarmee in totaal 1 % hoger over de 6 prognosejaren dan de OCW-prognose.

Voorzichtigheidshalve is geen rekening gehouden met studentengroei naar aanleiding van het wegvallen van de verblijfstijdcascade in de bekostiging. Het interne beleid is gebaseerd op gelijke onderwijskansen voor iedereen. Het aannemebeleid is gericht op juiste intake en voorkomen van switchgedrag.

2^e geldstroom

- De 2e geldstroom neemt af met € 0,7 miljoen door beëindiging van de subsidies Entree+, Doeluitkering Jeugd en Wijkschool.
- Voor de Educatie baten geldt een opbouw vanaf 2019 als gevolg van het winnen van nieuwe aanbestedingen WEB.

Overige geldstromen

- De overige geldstromen nemen licht af met € 0,4 miljoen en volgen de krimp van aantal studenten.

Personeelskosten

Figuur 31:

Personele bezetting	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
- onderwijzend personeel	1.198	1.179	1.167	1.156	1.144	1.133	1.121
- management / directie	43	42	42	42	41	41	41
- overig personeel	463	464	453	461	450	439	391
Aantal FTE	1.704	1.685	1.662	1.659	1.635	1.613	1.553

* *Categorie indeling personeelsformatie conform MBO benchmark*

- De personeelsformatie neemt met ruim 132 FTE af tot 1.553 FTE in 2023. Met behulp van natuurlijk verloop en flexibele schil is de krimp goed op te vangen.

Een groot deel van de mutatie in de omzet is afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal studenten. Op de combinatie van aantallen studenten en de concrete (prestatie)resultaten wordt daarom nadrukkelijker gestuurd.

De huisvestingskosten volgen het meest recente strategisch huisvestingsplan dat gericht is op verbetering van de kwaliteit van onderwijshuisvesting. De benodigde financiële ruimte hiervoor wordt gevonden door middel van terugdringing van het aantal beschikbare m2 met 15.000 m2. De verlaging van gebruik van m2 is mogelijk door de verwachte demografische krimp en efficiënt roosteren.

De besparing op de kosten door het lager aantal meters geeft ruimte tot extra investeringen. De uitvoering van het investeringsplan vindt plaats over meerdere jaren omdat het Albeda veel panden heeft met een mix van opzegbare huur en eigendom.

Figuur 32:

in € 1.000

	December 2017	December 2018	December 2019	December 2020	December 2021	December 2022	December 2023
Materiële vaste activa							
Gebouwen en Terreinen	55.581	63.768	77.887	76.342	74.498	70.091	63.803
Inventaris en apparatuur	9.716	12.069	11.128	10.197	9.275	11.632	10.696
Totaal Materiële vaste activa	65.297	75.837	89.015	86.539	83.773	81.723	74.499
Financiële vaste activa (deelnemingen)	0	0	0	0	0	0	0
Vorderingen	6.147	6.086	6.025	5.964	5.905	5.846	5.787
Liquide middelen	44.407	39.550	31.874	33.564	32.340	33.426	39.703
Totaal activa	115.851	121.472	126.915	126.068	122.018	120.995	119.989

	December 2017	December 2018	December 2019	December 2020	December 2021	December 2022	December 2023
Eigen Vermogen	51.751	53.386	53.833	54.276	54.711	55.137	55.551
Voorzieningen	13.371	13.237	13.105	10.974	10.864	10.755	10.648
Langlopende schulden	103	10.078	20.052	23.738	22.724	21.736	20.748
Kortlopende schulden							
Kredietinstellingen	20	25	26	1.014	1.014	988	988
Overlopende passiva	24.231	23.989	23.749	23.511	23.276	23.043	22.813
Vooruitontvangen subsidies	26.375	20.757	16.150	12.555	9.429	9.335	9.242
Totaal Kortlopende schulden	50.626	44.771	39.925	37.080	33.719	33.366	33.043
Totaal passiva	115.851	121.472	126.915	126.068	122.018	120.995	119.989

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Solvabiliteit	44,67%	43,95%	42,42%	43,05%	44,84%	45,57%	46,30%
Liquiditeit	1,00	1,02	0,95	1,07	1,13	1,18	1,38
Rentabiliteit	2,75%	0,90%	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%

Het reguliere investeringsprogramma is gebaseerd op:

- Het meerjaren onderhoudsplan inzake panden
- En een ideaalcomplex bij de activa met kortere levensduur, zoals de ICT middelen
- Investerings in digiborden in al onze leslokalen

Tevens is er voldoende ruimte om in het kader van de uitwerking van de strategie Albeda zet de Toon additionele investeringen te doen.

Daarnaast is er een extra investeringsprogramma om de kwaliteit van de bestaande gebouwen te verbeteren en te renoveren. Enkele panden kunnen worden afgestoten.

De bruto investeringsbehoefte voor huisvesting voor de komende jaren (2018-2023) bedraagt ca. € 50 miljoen en wordt jaarlijks herzien op nut, noodzaak en investeringscapaciteit van de organisatie en is gebaseerd op het meerjarig strategisch huisvestingsplan. De belangrijkste bedragen vallen in de jaren 2018 t/m 2021. Tevens zal de verkoop van meerdere panden leiden tot een desinvestering van ruim € 8 miljoen (verwacht in 2018 t/m 2022).

Het meerjaren-huisvestingsplan is bijgewerkt tot en met 2022, voor 2023 is alleen een investering voor instandhouding verwerkt. De vorderingen nemen af in verhouding met de krimp van de totale

instelling. De OCW signaleringgrenzen inzake liquiditeit bedraagt 0,5. Albeda scoort in alle jaren boven deze grens.

De financieringsstructuur kent ultimo 2017 één langlopende lening. In 2018 zal Albeda gebruik gaan maken van een lening via schatkistbankieren ad € 25 miljoen, welke gefaseerd zal worden ontvangen over de periode 2018-2020. Hiermee resteert er voldoende werkkapitaal om fluctuaties in de liquiditeitsstromen op te vangen.

De hoogte van de post liquide middelen in 2023 is ruim voldoende om de lopende activiteiten en incidentele gebeurtenissen zelfstandig mee te kunnen opvangen. Het exploitatieresultaat wordt toegevoegd aan het Eigen Vermogen dat voor 100% bestaat uit publiek vermogen. Verder vinden hierin geen mutaties plaats.

De voorzieningen zijn gekoppeld aan de krimpsituatie van de instelling en bestaan uit personele voorzieningsbedragen alsmede voorziene kosten voor asbestsanering. Ultimo 2017 is een nieuwe voorziening gevormd voor de deelnemers aan de generatieregeling ad €2,3 miljoen. De liquide middelen nemen af tot en met 2021 doordat de kortlopende schulden zullen afnemen vanwege inzet van reeds ontvangen OCW subsidiegelden zoals functiemix en VSV en als gevolg van de (huisvestings)investeringen. Vanaf 2023 daalt het geplande investeringsniveau tot regulier onderhoud en (ICT) vervangingsinvesteringen, waardoor het saldo liquide middelen weer zal stijgen. In het lopende boekjaar wordt het meerjarenhuisvestingsplan bijgewerkt tot 2024, dit zal invloed hebben op het balansbeeld vanaf 2023.

Daarnaast heeft de krimp van de organisatie ook beperkende invloed op de hoogte van de schulden. De kortlopende schulden kennen een vaste kern van ca € 30 miljoen die voornamelijk bestaat vanwege de reguliere bedrijfsvoering zoals crediteuren, belastingen etc.

Het interne rentabiliteitsdoel bedraagt voor de komende jaren 0,25% zodat zoveel mogelijk geld richting het onderwijs kan worden gebracht. Dit is mogelijk omdat het solvabiliteitsdoel van 35% als buffer ruimschoots is gerealiseerd met 44,7% eind 2017.

Ontwikkelingen

Profilering van het merk Albeda vindt nadrukkelijker plaats in lijn met de strategie. Aan herkenbaarheid van de aangeboden mbo-opleidingen voor studenten en hun ouders, de versterking van de binding met het bedrijfsleven wordt hard gewerkt middels de vorming van MBO-colleges. Hierin wordt vaker gewerkt met leerwerkplaatsen, waarbij leerlingen veelvuldiger op de werkplek leren. De herijking van de kwalificatiestructuur is aangegrepen om de kwaliteit van het onderwijs structureel te verbeteren. Daarbinnen heeft professionalisering van personeel een grote rol. Er wordt de komende jaren nadrukkelijk ingezet op teamontwikkeling, relevante individuele ontwikkeling alsmede ontwikkeling van het management.

Het Albeda vult ook de vraagstukken rond personeelsbeleid strategisch in door naast professionalisering evenwichtig beleid op in- en uitstroom te organiseren. Door middel van de invoer van een generatieregeling in 2017 wordt tegelijkertijd gewerkt aan een langzame afbouw van werkzaamheden voor oudere werknemers en daarmee ruimte te creëren voor jongere onderwijsprofessionals. Door de krapte op de arbeidsmarkt moet het Albeda een attractievere werkgever zijn in de toekomst om kwaliteit aan te trekken en behouden.

Meer dan gemiddeld in de sector heeft het Albeda te maken met leerlingen die extra zorg nodig hebben en langer over hun opleiding doen. Sturing op juiste intake, beperking van switchgedrag is onderdeel van het beleid. In de kern biedt het Albeda alle leerlingen een kans tot maximale uitstroom en neemt daarmee een financieel gemis in de huidige bekostigingsmethodiek voor lief omdat Focus op Vakmanschap gebaseerd is op ideale verblijfsduur. De toegekende kwaliteitsgelden worden ingezet om aan deze problematiek het hoofd te bieden.

Het Techniek College Rotterdam is als samenwerkingsverband met Zadkine steeds meer een zelfstandige organisatie richting de stakeholders en vormt meer en meer een begrip in de regio. Momenteel bevindt deze samenwerking zich in de opbouwfase van de organisatorische inrichting en faciliteringsstructuur.

In onderstaande tabel zijn de dertien indicatoren opgenomen, die kunnen fungeren als early warning systeem, mede omdat ze door alle onderwijsinstellingen conform dezelfde definitie worden gerapporteerd ten behoeve van vergelijking en helderheid.

Figuur 33:

	2017	2018	2019	2020
1. Omzet private activiteiten als percentage van de totale omzet	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
2. Gewogen deelnemers per fte OP / OBP personeel	13,37	13,00	13,05	12,76
3. Gewogen aantal deelnemers per fte beroepsonderwijs	10,39	9,95	10,00	9,81
4. Aantal fte tijdelijk personeel als percentage totaal aantal fte	15,8%	16,0%	12,4%	12,4%
5. Kosten fte in loondienst	€ 69.306	€ 67.868	€ 66.956	€ 65.620
6. Aantal m ² beroepsonderwijs per gewogen deelnemer	8,1	8,9	8,6	9,0
7. Overhead personeelskosten in procenten	17,8%	17,8%	17,8%	17,8%
8. Liquiditeit	0,79	1,02	1,00	1,12
9. Rentabiliteit	2,1%	0,9%	0,2%	0,3%
10. M ² huur als percentage totale m ²	25,2%	34,5%	35,7%	35,2%
11. Gemiddelde huisvestingskosten per m ²	€ 111	€ 118	€ 119	€ 114
12. Herfinancieringsbehoefte als percentage totale jaaromzet	0%	6%	6%	3%
13. Investeringsbehoefte als percentage totale jaaromzet	5,4%	9,4%	11,8%	5,0%

De genoemde indicatoren worden hierna individueel kort toegelicht.

1. Uitvoeren van private activiteiten is binnen Albeda onlosmakelijk verbonden met het reguliere beroepsonderwijs en de hiermee samenhangende netwerken c.q. samenwerkingsverbanden waarin het Albeda participeert.
2. De verhouding aantal deelnemers per FTE onderwijzend personeel neemt de komende jaren licht af (meer medewerkers op aantal leerlingen) omdat de komende jaren nog extra inzet wordt gepleegd op de onderwijsontwikkeling en herziening van de kwalificatiestructuur. Door de omvang van het Albeda én de brede mix van opleidingen zal deze indicator slechts marginaal wijzigen.
3. De verhouding aantal deelnemers per FTE beroepsonderwijs wijzigt slechts marginaal. Enerzijds zijn kleinere lesgroepen noodzakelijk door de extra benodigde aandacht voor zorgleerlingen of uit praktische of veiligheidsoverwegingen. Bij andere crebo's kunnen lesvormen met grotere groepen goed realiseerbaar zijn. En door het effect van macrodoelmatigheid zal bij bepaalde crebo's een efficiëntere groepsgrootte ontstaan. Deze effecten heffen elkaar, gezien de omvang van de instelling, redelijk op.
4. Het gebruik van een flexibele schil is belangrijk om fluctuaties op te kunnen vangen. De natuurlijke uitstroom van pensioengerechtigde medewerkers geeft de mogelijkheid om de komende jaren dit percentage op een vergelijkbaar niveau te handhaven en tegelijkertijd te sturen op verjonging van het personeelsbestand.
5. In de verwachtingen zijn geen loonindexatie effecten verwerkt, zowel aan de baten als de lastenzijde. De gemiddelde loonkosten per FTE nemen af als gevolg van pensionering en verjonging van het personeelsbestand.
6. Het strategisch vastgoedplan van het Albeda gaat uit van het verbeteren van de kwaliteit van beschikbare panden. Dit kan worden bekostigd door de krimp in aantal m². Daarnaast is er de mogelijkheid beschikbare m² effectiever in te zetten door het verhogen van de bezettingsgraad. De afname van het aantal m² is daardoor groter dan de krimp van het aantal studenten. Daarnaast vindt een beweging plaats rond leerwerkplekken bij bedrijven. De omvang hiervan is nog onvoldoende helder en is daarom niet meegenomen in de verwachtingen.

7. Het interne beleid ziet er op toe dat bij een krimpsituatie ook de overheadlasten mee bewegen. Daarom is in de kern uitgegaan van een gelijkblijvende verhouding tussen ondersteunend beheerspersoneel ten opzichte onderwijspersoneel inde meerjarenbegroting.
8. De liquiditeitspositie is ruim voldoende om lopende activiteiten te kunnen uitvoeren. Door het aantrekken van schatkistbankieren in 2018- 2020 blijft ook in de toekomst voldoende bewegingsruimte aanwezig in het werkkapitaal.
9. Op rentabiliteit wordt nadrukkelijk gestuurd om zo veel mogelijk middelen aan te wenden voor het onderwijs waarbij de solvabiliteitsgrens intern minimaal 35% bedraagt.
10. Een kwart van de beschikbare oppervlakte in het vastgoedbestand bestaat momenteel uit huurpanden. Dit percentage neemt toe tot ca 35%. Als gevolg van de beoogde krimp worden enkele eigendomspanden verkocht en wordt vervangende ruimte grotendeels gehuurd (wel minder m2). Daarnaast huren we extra ruimte voor het samenwerkingsverband Techniek College Rotterdam, waar Albeda een deel van de huurlasten doorbelast aan samenwerkingspartner Zadkine. De mix van verkoop van eigendomspanden en beëindigen van huurcontracten zorgt dat de flexibiliteit gewaarborgd blijft.
11. Op de hoogte van huisvestingskosten wordt op middellange termijn gestuurd door te streven naar een vast kostenpercentage van de baten als norm. Hierdoor wordt een krimp gerealiseerd die het batenvolume volgt.
Door het grote aantal panden dat het Albeda gebruikt, is het deels mogelijk om bij afstoten van m2 rekening te houden met de prijs per m2.
12. Zoals bij de weergave van de balans is toegelicht worden in de jaren 2018 t/m 2021 forse investeringen gedaan in vastgoed die langlopend zullen worden gefinancierd door aantrekken van vreemd vermogen (schatkistbankieren) in 2018, 2019 en 2020.
13. De basis van investeringen wordt gevormd door het meerjarig onderhoudsplan inzake vastgoed en een ideaalcomplex bij o.a. ICT. Hierdoor ontstaat een basispercentage van ca 4,5% tot 5%. De extra investeringen in kwaliteit van de gebouwen leidt tot incidenteel hogere percentages. Het zwaartepunt van renovaties en aanpassingen valt in de jaren 2018 tot en met 2022 met een mogelijke uitloop. Het totaal investeringsniveau bedraagt circa € 50 miljoen en de desinvestering als gevolg van het afstoten van panden ca € 8 miljoen. Dit leidt tot een netto investering van ca € 42 miljoen.

4.4 Interne risicobeheersing- en controlesysteem

Reikwijdte

Alle gebeurtenissen die Albeda kunnen hinderen om de strategische doelstellingen te behalen worden als risico's beschouwd. Adequaat risicomanagement is een proces dat op alle niveaus in de organisatie plaatsvindt en permanente aandacht krijgt. Dit omvat niet alleen het tijdig signaleren en identificeren van potentiële dreigingen, maar vooral het met een bepaalde mate van zekerheid ervoor zorgen dat ze binnen aanvaardbare proporties blijven.

Albeda wordt onder meer geconfronteerd met risico's ten aanzien van politiek, de krimp van het aantal studenten, de kwaliteit van onderwijs, de huisvesting, de medewerkers en de arbeidsmarkt. We hebben te maken met demografische krimp, bezuinigingen vanuit de rijks- en lokale overheid, andere bekostigingsmethodieken en de marktwerking rond educatie en inburgering.

Uiteraard worden deze risico's in eerste instantie beheerst door middel van goed bestuur. Een aantal risico's is echter moeilijk te voorzien. Dit betreft vooral:

- Fluctuaties in studentenaantallen en het marktaandeel
- Kostendekking voor bijzondere zorgstructuur in de grote steden
- Mate waarin maatregelen kunnen worden genomen om zoveel mogelijk bekostigbare activiteiten uit te voeren

Aan de hier genoemde risico's wordt naast het reguliere raamwerk zoals hieronder in zijn

algemeenheid omschreven, specifiek aandacht geschonken door:

- Het opstellen van een jaarlijkse meerjarenbegroting die mede als stresstest fungeert om fluctuaties in leerlingaantallen te kunnen opvangen
- Het opbouwen en onderhouden van relaties met gemeenten om als partners in de regio de benodigde zorgstructuur te kunnen leveren en financieren
- Intake van leerlingen op juiste opleidingsniveau, het minimaliseren van switchgedrag om nadelige effecten van de cascadebekostiging zoveel mogelijk te vermijden

Raamwerk risicomanagement

In het handboek *Corporate Governance* zijn de uitgangspunten voor risicobeheersing vastgelegd. Het raamwerk risicomanagement wordt momenteel herijkt en is gestart met een hernieuwde brede risico-inventarisatie, waarbij naast de rapportage- en compliance risico's ook vooral focus is gelegd op de strategische en operationele risico'. De geïdentificeerde risico's vastgelegd in een risklog en zijn vervolgens gerangschikt op basis van urgentie en risk appetite van de organisatie. Hieruit zijn 6 prioriteiten geformuleerd voor 2018.

De functie van algemeen risk manager is belegd bij de directeur F&C. De huidige afdeling AOIC wordt omgevormd tot de afdeling Privacy, Risk & Compliance.

Voor specifieke risicogebieden zijn beheersingsmaatregelen benoemd en operationeel gemaakt. De bedrijfskritische applicaties op het gebied van deelnemers, medewerkers en financiën zijn zo veel mogelijk op elkaar afgestemd en procedures zijn waar mogelijk versimpeld. Stuurinformatie is beschikbaar op onderwijsteam niveau. Verder zullen er specifieke beheermaatregelen ontwikkeld worden, die de basis zullen vormen voor het risk & compliance jaarplan.

Planning- en controlcyclus

Het strategisch beleid, zoals vastgelegd in het jaarlijks geactualiseerde visiedocument, wordt geconcretiseerd via de PDCA cyclus. Het Albeda werkt met op elkaar afgestemde PDCA-cycli op financieel gebied en op het terrein van onderwijskwaliteit ter ontdebelling van interne verantwoordingsrapportages, verminderen van interne regels en verhoging van kwaliteit.

Uitgangspunten zijn geformuleerd in de onderwijsvisie en meerjarenbegroting en verwoord in de jaarlijkse kaderbrief. De meerjarenbegroting wordt ieder jaar naar nieuwe inzichten aangepast. Hierbij wordt gewerkt met scenario's, waardoor men met alternatieve maatregelen bekend is, wanneer ze zich zouden voordoen. Op basis hiervan maakt ieder organisatieonderdeel een jaarplan en een begroting die worden bekrachtigd middels een managementcontract. De planning- en controlcyclus geeft tevens aan welke stappen ondernomen moeten worden voor goedkeuring van de jaarplannen en een sluitende begroting door het college van bestuur en de raad van toezicht. De realisatie wordt gevolgd via periodieke rapportages over de totale baten, kosten, exploitatieresultaat, liquiditeitspositie en -prognose en door gesprekken tussen het management en het college van bestuur, waarin zo nodig maatregelen worden besproken waarmee kan worden bijgestuurd. Het Albeda kent een viermaandelijkse rapportagecyclus, waarbij de directie drie keer in een jaar integrale verantwoording aflegt over de voortgang op de begroting, beleidsplannen, managementafspraken, zelfevaluatie, teamplannen, plannen van inzet en de hr-cyclus.

Beheersingsmaatregelen

Risicobeheeractiviteiten, zoals functiescheiding, autorisaties, procedures, rapportages en dergelijke, maken onderdeel uit van de reguliere bedrijfsvoering. Onafhankelijke toetsing vindt plaats op specifieke beheersmaatregelen van risicogebieden die, bijvoorbeeld op basis van regelgeving, extra aandacht vereisen. Zo worden risico's ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs specifiek getoetst tijdens de verantwoordingsgesprekken tussen branchedirecties en College van Bestuur en de jaarlijkse zelfevaluaties door de branches. Daarnaast wordt door middel van interne audits de betrouwbaarheid van de gegevens uit de studentenadministratie getoetst, die de basis zijn voor de bekostiging vanuit OCW.

Ook heeft het Albeda een uitgebreid kwaliteitszorgsysteem opgezet, inclusief tevredenheids-onderzoeken onder studenten, medewerkers en bedrijven. De aanpak is vastgelegd in een handboek kwaliteitszorg, inclusief referentiekader en formats voor beleidsplannen, zelfevaluaties en verbeterplannen. Het handboek kwaliteitszorg wordt regelmatig geëvalueerd en geactualiseerd.

Financiële risico's

Albeda valt onder het regulier toezicht van de directie Rekenschap van Inspectie van het Onderwijs

wat inhoudt dat de financiële ontwikkelingen worden gevolgd aan de hand van de jaarlijks opgestelde jaarrekeningen.

In de continuïteitsparagraaf worden diverse risico's benoemd voor de komende jaren. Waar mogelijk wordt de omvang van deze risico's geschat en verwerkt in de begroting en andere prognoses.

4.5 Vermogensbeheer en treasury management

4.5.1 Algemeen

Albeda waarborgt de bedrijfscontinuïteit door het inbouwen van een financiële buffer. Deze buffer dient als 'garantievermogen' voor externe financiers en hiermee kunnen tijdelijke tekorten worden opgevangen. Tegelijkertijd wenst Albeda invulling te geven aan haar maatschappelijke taakstelling door zoveel mogelijk middelen aan het onderwijs te besteden.

4.5.2 Eigen Vermogen

Het beleid rond de benodigde hoogte van het Eigen Vermogen is bepaald aan de hand van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van het Albeda, de uitgangspunten van de externe onderzoeken naar financieringsstructuren in het onderwijs (Commissie Don) en de verantwoording naar externe stakeholders zoals banken.

Uitvoering van het beleid hieromtrent en het vermogensbeheer gedurende de afgelopen 5 jaren heeft er toe geleid dat Albeda ruimschoots voldoet aan zowel het interne solvabiliteitsdoel van 35% (solvabiliteit 1 EV/TV: 44,7%; solvabiliteit 2 EV+ voorzieningen/TV: 56,2% ultimo 2017) als de externe graadmeters van OCW en de huisbankiers (25%). Dit geeft ruimte om de rentabiliteit (resultaatsaandeel op de totale baten) voor de komende jaren te verlagen naar 0,25% zodat er zoveel mogelijk middelen richting het onderwijs gaan en eveneens voldoende buffer bestaat om de continuïteit te waarborgen.

De ontwikkeling van de kengetallen betreffende het vermogen van de organisatie om aan verplichtingen te kunnen blijven voldoen en het rendement op het eigen vermogen zijn opgenomen in de continuïteitsparagraaf 4.3.

4.5.3 Treasury management

Het treasurybeleid richt zich op het beheersen van de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen en de hieraan verbonden risico's op het gebied van de financieringspositie, liquiditeitspositie en de beheersing van het renteresultaat. Dit alles is vastgelegd in het treasurystatuut.

In het statuut worden de administratieve organisatie en interne controlemaatregelen omschreven. Daarbij wordt het innemen van risicovolle, speculatieve beleggingsposities uitgesloten conform de *Regeling Beleggen en Belenen voor instellingen van onderwijs*.

De liquiditeitspositie van Albeda is volgens de geconsolideerde jaarrekening ultimo 2017 verbeterd met € 1,3 miljoen. De balanspost van liquide middelen is toegenomen van € 43,1 miljoen tot € 44,4 miljoen. De liquiditeitspositie wordt bewaakt door het maandelijks monitoren van de jaarlijks opgestelde prognoses en die te vergelijken met de realiteit. De kredietfaciliteiten bij de huisbankiers zijn afgenomen tot in totaal € 10,0 miljoen. Hiervan is per balansdatum geen gebruik gemaakt. De aanpassing in de liquiditeitspositie is vooral ontstaan door:

- Het positieve exploitatieresultaat
- Verlaging vorderingspositie op overheid

Albeda stelt jaarlijks een cashflowprognose op en zorgt ervoor dat er voldoende faciliteiten zijn om korte pieken in liquiditeitsbehoefte te kunnen financieren.

Albeda heeft ter dekking van het renterisico op variabel rentende financieringen in het verleden (bij aangaan van de betreffende financieringsfaciliteiten) een interest-rate swap afgesloten van € 10 miljoen. Door middel van het afsluiten van deze instrumenten is in feite een vastrentende stabiele financiering bereikt.

De renteswap is beëindigd op 1 januari 2018 en derhalve zijn alle balansposities terzake ultimo 2017 afgewikkeld. Dit heeft geleid tot een positieve correctie op het resultaat van in totaal € 0,7 miljoen.

Na aflossing van de langlopende lening behorende bij de Breitnerstraat, welk pand in de zomer van 2017 is verkocht, is het Albeda overwegend op korte termijn gefinancierd. De investeringsplanning van het Albeda omvat de komende jaren ca. € 30 miljoen in meerdere bestaande panden alsmede bescheiden nieuwbouw in de regio. In 2017 is onderzoek gedaan naar de verschillende opties voor het aantrekken van gelden en is gekozen voor de optie schatkistbankieren. Deze financiering wordt in 2018 aangegaan.

4.6 Helderheid in bekostiging

4.6.1 Uitbesteding bekostigd onderwijs

Albeda voert de MBO Theaterschool uit in samenwerking met Stichting Jeugdtheater Hofplein. De onderwijsprogrammering en examinering geschieden onder verantwoordelijkheid van Albeda. Voor de beschikbaar gestelde middelen van het theater worden de kosten vergoed door Albeda.

In het kader van doorlopende leerlijnen bestaan meerdere samenwerkingsverbanden tussen het Albeda en andere onderwijsinstellingen. Doorstroom wordt bevorderd middels het samenwerkingstraject dat met de Hogeschool Rotterdam is aangegaan met de naam Associate degree (Ad). Hierbij geldt dat de studenten zich inschrijven bij het hbo en dat het Albeda docenturen toevoegt aan deze trajecten.

Eveneens wordt bij de start van opleidingen hulp geboden aan VO leerlingen om te wennen aan de nieuwe omgevingen van MBO scholen door reeds lesuren van MBO docenten binnen de VO scholen te geven en andersom leerlingen alvast in Albeda locaties les te geven. Ook hier worden de gemoeide kosten doorbelast. In beide trajecten van doorlopende leerlijnen is geen sprake van leerlingen die bij het Albeda bekostigd zijn.

4.6.2 Investerings van publieke middelen in private activiteiten

Uit de rijksbijdrage zijn in 2017 geen investeringen in private activiteiten aan de orde geweest.

Binnen het Albeda is zeer beperkt sprake van publiek private arrangementen. Slechts 0,4 % van de baten kan hieronder worden geschaard. Contractonderwijs wordt alleen uitgevoerd als er sprake is van een onderwijskundige meerwaarde of als het een versterking van de continuïteit van het reguliere beroepsonderwijs betreft. Voorbeelden hiervan zijn gezondheidszorg en techniek. Contractonderwijs wordt uitgevoerd tegen integrale kostprijs.

Er is sprake van beperkte risico's. De contracten zijn veelal meerjarig. Bij achterblijvende omzet kan de kostenstructuur aangepast worden. Administratief zijn de baten en lasten separaat per project zichtbaar.

In juli 2015 is een vierjarige publiek privaat samenwerkingsverband gestart tussen MBO, HBO, partners in de muziekindustrie en mede bekostigd door de subsidie van het Regionaal Investeringsfonds (RIF the real band).

In het najaar 2016 is een zelfde soort vierjarige publiek privaat samenwerkingsverband gestart tussen MBO, HBO en partners in de technische industrie en mede bekostigd door de subsidie van het Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF training plant).

In 2017 zijn een tweetal soortgelijke samenwerkingsverbanden gestart, een vierjarig samenwerkingsverband met VO, MBO, HBO en partners in de ICT (RIF cloud engineering), alsmede een samenwerkingsverband met MBO, partners in de zorg en gemeente Rotterdam (RIF de Rotterdamse plus).

Ook voor deelnemingen geldt dat deze alleen worden aangegaan indien zij een versterking van het onderwijs betreffen. De belangrijkste is de exploitatie van het Topsportcentrum Rotterdam. Albeda is hier de hoofdgebruiker, een dergelijke accommodatie is vanuit onderwijsbekostiging alleen niet realiseerbaar.

Financiële risico's zijn zoveel mogelijk afgedekt. Eventuele financiële tegenvallers kunnen niet op het Albeda verhaald worden. Op concernniveau zijn financieringsafspraken met het Topsportcentrum gemaakt, resulterend in een verstrekte lening met middellange looptijd en resterende hoofdsom van € 90K tegen een courante rente van 5%.

4.6.3 Les- en Cursusgeld niet betaald door de student zelf

Het komt in de praktijk voor dat cursusgeld voor leerlingen door derden wordt voldaan. Dit vindt alleen plaats na schriftelijke akkoordverklaring van de leerling zelf. Er zijn studenten met financiële problemen waardoor dreigt dat ze hun opleiding niet kunnen voltooien. Het Albeda heeft als maatschappelijke taak leerlingen zoveel mogelijk een eerlijke kans te bieden en zoekt daarom steeds naar mogelijkheden om een deel van de studenten te kunnen ondersteunen bij de aanschaf van leermiddelen en opleidingsbenodigdheden. Dit wordt expliciet alleen gedaan voorzover hier andere financieringsbronnen voor beschikbaar zijn buiten OCW middelen. De "tijdelijke regeling voorziening leermiddelen voor deelnemers uit minima gezinnen" omarmt deze zienswijze door het beschikbaar stellen van middelen voor dit doel. Conform de voorwaarden van de regeling worden *géén* les- en cursusgelden vergoed uit deze middelen.

4.6.4 In- en uitschrijving en inschrijving van studenten in meer dan één opleiding tegelijk

Het aantal studenten dat kort na de inschrijfdatum (door ons gedefinieerd als voor 1 januari 2018) weer uitgeschreven is, bedraagt 465 (vorig jaar 383). Dit afgezet tegen een totaal aan bekostigde inschrijvingen van 19.329 (per registratiedatum 28 maart 2018) is gelijk aan 2,4% procent (vorig jaar 2,0 procent).

- Met diploma 142
- Zonder diploma 323

Daarentegen bedraagt het aantal studenten dat kort na 1 oktober 2017 en voor 1 januari 2018 is ingeschreven 86 (vorig jaar 62), ofwel 0,4 procent (vorig jaar 0,3 procent).

4.6.5 De student volgt een andere opleiding en/of leerweg dan waarvoor hij/zij is ingeschreven

Het aantal studenten dat tussen 1 oktober 2017 en 1 januari 2018 van leerweg veranderde, bedraagt 27 oftewel 0,1 procent. Dit percentage is gelijk aan vorig cursusjaar (0,1 procent).

Binnen dezelfde leerweg veranderden 93 studenten van opleiding (0,5 procent).

Vorig jaar bedroeg dit aantal 121 (0,6 procent).

Er is derhalve geen sprake van excessieve omvang van leerwegwijziging.

Bij een dergelijke verandering van leerweg of opleiding wordt de onderwijsovereenkomst aangepast en administratief het moment van wijziging ingevoerd als startdatum, zodat de peildatum voor de bekostiging (1 oktober 2017) hier niet door wordt beïnvloed.

4.6.6 Maatwerktrajecten

De door de branches uitgevoerde maatwerktrajecten zijn in de studiehandleidingen beschreven en worden conform wet- en regelgeving uitgevoerd.

Het aantal maatwerktrajecten voor bedrijven is de afgelopen jaren beperkt. Het betreft aanvullende werkzaamheden voor deelnemers van reguliere crebo-geregistreeerde opleidingen. In 2017 volgen 52 studenten zo'n maatwerktraject. In 2016 zijn geen maatwerktrajecten uitgevoerd.

Gedurende het jaar 2017 wordt aan enkele mkb-bedrijven ondersteuning geboden, waarvan de leerlingen niet in het eigen bedrijf het volledige praktijkgedeelte van de opleiding kunnen volgen. De aanvullende competenties worden bijgebracht op onze eigen RDM-locatie als leerwerkbedrijf. Het gaat hier om 13 studenten voor schooljaar 2017/2018 (25 studenten schooljaar 2016/2017).

4.6.7 Buitenlandse deelnemers

Niet van toepassing

4.6.8 Verlenen van vrijstellingen

In het kader van eerder verworven competenties kan vrijstelling op onderdelen bij examinering worden verleend.

Hier toe wordt een procedure gevolgd die is vastgelegd in het Handboek Examinering die onderdeel vormt van de cyclus kwaliteitszorg binnen het Albeda.

Een vrijstelling wordt aangevraagd door de deelnemer onder overlegging van de nodige bewijsstukken bij het examenbureau, die zich vervolgens baseert op een lijst met vrijstellingsgronden opgesteld door de examencommissie. Het vrijstellingsbewijs dat wordt afgegeven of de afwijzingsbrief, wordt bewaard in het deelnemersdossier.

Ter borging van de algehele kwaliteitszorg worden audits toegepast.

Financieel verslag 2017

**van de stichting voor interconfessioneel beroeps- en
algemeen vormend onderwijs en
volwasseneneducatie voor Rotterdam & omstreken.**

Albeda

Jaarrekening 2017

5. JAARREKENING

5.1 Algemene toelichting op de Balans en de Exploitatierkening

Grondslagen, waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Basis voor het opstellen van de jaarrekening zijn de inrichtingsvereisten van boek 2, titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Raad voor de Jaarverslaggeving. Specifiek voor onderwijsinstellingen gelden de bepalingen en modellen zoals opgenomen in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 660. De inrichtingseisen op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs zijn van toepassing.

Aanpassing vergelijkende cijfers

Zoveel mogelijk wordt bij iedere post van de jaarrekening het bedrag van het voorafgaande boekjaar vermeld. Voor zover nodig wordt dit bedrag ter wille van de vergelijkbaarheid herzien en wordt de afwijking ten gevolge van de herziening toegelicht.

Waardering

Tenzij anders vermeld worden activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde historische kostprijs. De liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's (duizendtallen), de functionele valuta van de organisatie.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De afschrijving op de vaste activa (inclusief de bepaling van eventuele bijzondere waardeverminderingen) en de restwaarde hiervan, de voorzieningen, de overlopende rijksbijdragen en het ineffektieve deel van de derivaten zijn de belangrijkste posten waar een schattingsproces is inbegrepen.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de financiële gegevens van het Albeda en haar groepsmaatschappijen per 31 december van het boekjaar opgenomen op basis van de integrale methode. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de organisatie een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Hierbij worden de activa en passiva, evenals de baten en lasten voor 100% in de geconsolideerde jaarrekening van de stichting opgenomen.

Het aandeel van derden in het eigen vermogen en in het resultaat wordt afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn toegelicht bij de financiële vaste activa. Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. De gelieerde maatschappijen worden niet meer in de consolidatie opgenomen vanaf de datum waarop geen sprake meer is van beslissende zeggenschap.

In de consolidatiekring zijn de navolgende entiteiten meegenomen:

- Matrix B.V. (vh Centrum Vakopleiding)
- Exploitatie Topsportcentrum B.V.
- Exploitatie Branche Opleidingscentrum Kop van Zuid C.V.
- Stichting Interconf. BOG van de Gezondheidszorg
- Stichting Beheer branche opleidingscentrum Gezondheidszorg

Materiële vaste activa

Investerings met een waarde groter dan € 5.000 worden geactiveerd vanaf het moment van ingebruikname. De afschrijving geschiedt lineair op basis van de verwachte economische levensduur. Op materiële vaste activa in uitvoering wordt niet afgeschreven.

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen óf tegen lagere realiseerbare waarde.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Op terreinen, materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Jaarlijks wordt beoordeeld of indicatoren voor een duurzame waardevermindering aan de orde zijn.

Kosten aan onderhoud, verbouwingen of aanpassingen worden geactiveerd voor zover zij een aanmerkelijke verbetering van de vastgoedsituatie tot gevolg hebben, dan wel een verlenging van de levensduur van het actief bewerkstelligen.

Investeringsubsidies worden waar van toepassing in mindering gebracht op de aanschafwaarde.

Afschrijvingstermijnen

In de jaarrekening zijn de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Gebouwen en terreinen

• Gebouwen	25-40 jaar
• Erfpacht	26-45 jaar
• Verbouwingen	10-20 jaar

Investerings in een huurpand worden afgeschreven over de resterende huurtermijn wanneer de economische levensduur van het activum evenredig afneemt met de looptijd van het huurcontract.

Op terreinen wordt niet afgeschreven, met uitzondering van niet eeuwigdurende erfpacht.

Inventarissen/apparatuur

• Inventaris en apparatuur	5 - 10 jaar
• Hardware	3 jaar

Bijzondere waardevermindering

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte economische waarde, wordt een bedrag ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de economische waarde van het actief.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarmee de instelling een economische en organisatorische verbondenheid heeft en waarin zij overheersende zeggenschap heeft of de centrale leiding uitoefent, worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. In overeenstemming met deze methode worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de stichting in de

nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van de verwerving, bepaald volgens de grondslagen in deze jaarrekening. In de exploitatierekening wordt het aandeel van de Stichting in het resultaat van de deelnemingen opgenomen.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de organisatie garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt zo nodig een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen hoofdzakelijk primaire financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Albeda heeft tot en met 1 januari 2018 gebruik gemaakt van één renteswap om renterisico's te beperken. Dit betreft een afgeleid financieel instrument dat in beginsel niet in de balans wordt verantwoord onder toepassing van kostprijshedge-accounting. Van iedere transactie wordt vooraf getoetst of deze voldoet aan de "Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek".

De instelling heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de stichting verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De belangrijkste vorderingen betreffen de vorderingen op overheden. Gezien de aard van deze vorderingen en de kredietwaardigheid van de overheden wordt het kredietrisico zeer beperkt geacht. Hiernaast zijn de risico's van de vorderingen op het Ministerie van OCW, op studenten en overige beperkt van omvang.

Voor de oninbare vorderingen is een voorziening gevormd.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot veranderingen in de rentevoet op variabel rentende financiering, voor zover niet afgedekt door financiële instrumenten. Het kasstroomrisico heeft betrekking op de variabele rente die wordt betaald op de schulden in rekening-courant bij banken. Voor een toelichting op de renteswap wordt verwezen naar de toelichting hierna inzake de derivaten.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. Het ineffectieve deel van de derivaten is verwerkt onder de overige schulden overlopende passiva.

De overige kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode.

Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met (in geval van een financiële verplichting die niet tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten.

Derivaten met toepassing van kostprijs-hedge-accounting

Albeda heeft ter dekking van het renterisico op variabel rentende financieringen in het verleden (bij aangaan van de betreffende financieringsfaciliteiten), interest-rate swaps afgesloten. Door middel van het afsluiten van deze instrumenten is in feite een vastrentende financiering bereikt. De algemene hedgestrategie, passend in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit, is gedocumenteerd in het treasury statuut van het Albeda. Albeda heeft generieke hedge-documentatie opgesteld. Hierin zijn de betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities gedocumenteerd evenals de effectiviteit van de hedgerelatie.

De derivaten worden volgens de methode van kostprijs-hedge-accounting in de jaarrekening verwerkt. Dit betekent dat, voor zover de hedgerelatie effectief is, het instrument tegen kostprijs (nihil) wordt gewaardeerd en dat waardemutaties in de toelichting op de jaarrekening worden opgenomen. Indien de hedgerelatie niet effectief is, wordt de waardemutatie over dit ineffectieve deel in de balans verantwoord; deze mutatie wordt alsdan via de exploitatierekening verantwoord. De ineffectiviteit wordt primair bepaald door vergelijking van de kritische kenmerken (looptijd en notional amount) van de swap en de afgedekte positie. Er bestaat geen risico van terugbetalingsverplichting aan banken.

Eigen Vermogen

Er is gekozen om geen segmentatie toe te passen op het eigen vermogen en het gehele vermogen als publiek te bestempelen. Het deel van het vermogen dat als privaat gepresenteerd zou kunnen worden, is hiermee op nihil gesteld.

Afhankelijk van het resultaat wordt besloten tot toevoeging c.q. onttrekking aan de algemene reserve.

Voorzieningen

Een voorziening wordt op de balans opgenomen indien sprake is van:

- Een verplichting (in recht afdwingbaar of feitelijk) waarvan
- Het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen benodigd is en
- Een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Vrijvallen uit en dotaties aan de voorzieningen vinden plaats ten gunste of ten laste van het bedrijfsresultaat. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorziening.

Contante waarde

Enkele voorzieningen hebben een lange looptijd, zoals wachtgeld en jubilea.

Deze voorzieningen zijn opgenomen tegen contante waarde, waarbij het contantmakingspercentage is gesteld op 1,5% (1,4% in 2016).

Voorziening personeel

De voorziening personeel bestaat uit verplichtingen aan personeel als gevolg van:

- De (bovenwettelijke) wachtgeldregeling
- De regeling spaarverlof
- Langdurig zieken
- Inactief personeel
- De generatieregeling

Bij de voorziening voor wachtgeld wordt uitgegaan van een te voorzien bedrag van wachtgeldlasten inclusief de bovenwettelijke regeling voor de maximale looptijd op individuele basis. Hierop wordt een afslagpercentage toegepast voor de kans dat uitkeringsgerechtigden (tijdelijk) in het arbeidsproces terugkeren. Dit percentage is gebaseerd op ervaringscijfers van het Albeda gedurende de afgelopen jaren. Deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde.

Voorziening uitgestelde personele beloningen

De voorziening voor uitgestelde personele beloningen betreft enerzijds de voorziening voor jubileumuitkeringen vanwege langdurige dienstverbanden. Hiertoe wordt jaarlijks per medewerker een evenredig deel van de potentieel toekomstige uitkering opgebouwd.

Deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde.

Daarnaast is vanuit de cao MBO 2014-2015 de voorziening ten behoeve van de regeling duurzame inzetbaarheid toegevoegd. Leidend bij het opbouwen van deze voorziening is het voorstel van OCW om zowel medewerkers op te nemen, die reeds daadwerkelijk deelnemen aan de regeling seniorenverlof, als de potentiële deelnemers die vanaf 52-jarige leeftijd inmiddels zijn gestart met opbouw van spaartegoed en waar derhalve een redelijke schatting voor kan worden gemaakt inzake participatiegraad. Voor de medewerkers die reeds deelnemen aan de regeling is de gehele verplichting in één keer opgenomen onder aftrek van reeds opgenomen uren. Voor de groep medewerkers die de 57-jarige leeftijd nog niet hebben bereikt, is voor medewerkers vanaf 52 jaar de verplichting opgenomen voor het proportionele deel dat reeds aan verplichting is opgebouwd. Daarover is een participatiekans berekend, die gelijk is aan de participatiegraad van de BAPO regeling. De opgebouwde verplichting geldt tot aan de pensioendatum. Van medewerkers die ultimo verslagjaar jonger dan 52 jaar zijn is ingeschat dat de gemiddelde kans dat men nog in dienst is als de verplichting opgebouwd moet gaan worden een zodanige invloed heeft dat er geen opbouw noodzakelijk is.

Voorziening herstructurering

De voorziening herstructurering wordt toegepast voor financiële gevolgen voortvloeiend uit de huidige en toekomstige krimp situatie. Deze voorziening is opgenomen tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De leningen worden opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs van de overeenkomsten. Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa, tenzij aan de salderingscriteria wordt voldaan.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen terzake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het saldo wordt per project bepaald. Een eventueel noodzakelijke voorziening op een project uit hoofde van werk in opdracht van derden wordt gepresenteerd onder de voorziening verlieslatende contracten onder de voorziening.

Albeda heeft voor onderwijsondersteunend personeel een reservering voor verlofdagen opgenomen opgebouwd vanuit individuele verlofkaarten.

Voor het direct onderwijspersoneel wordt uitgegaan van de jaartaken en opname van verlofdagen tijdens de schoolvakanties waardoor er nagenoeg geen saldo ultimo jaar kan ontstaan.

Resultaatbepaling

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarin de prestatie is geleverd c.q. waarop de prestatie betrekking heeft. Een uitzondering hierop betreft de door studenten verschuldigde bijdragen welke worden verantwoord in het kalenderjaar waarin het betreffende studiejaar aanvangt.

De geormerkte rijksbijdragen en de meerjarige doelsubsidies worden gedurende de in de betreffende regeling opgenomen periode in de exploitatierekening verantwoord voor zover daadwerkelijk kosten gerealiseerd zijn. Baten uit 'tweede geldstroomactiviteiten' en 'werken voor derden' worden bepaald naar rato van de uitvoering van de betreffende projecten/contracten.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Geormerkte subsidies worden toegerekend aan het jaar waarin de hieraan gerelateerde kosten zijn verantwoord; nog niet bestede gelden worden als vooruit ontvangen subsidie op de balans opgenomen.

College-, cursus-, les- en examengelden

De college-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn gespreid.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de betreffende cursus op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van de verstreken cursusduur.

Kosten (algemeen)

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Pensioenregeling

Albeda kent een Pensioen- en Flexibele Uittredingsregeling voor huidige en voormalige werknemers. De pensioenen zijn ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP en de Flexibele Uittreding bij Stichting Flexibel Uittreden Onderwijs.

Beide regelingen zijn te karakteriseren als zogeheten toegezegd-pensioenregelingen, waarbij de pensioenuitkering gebaseerd is op de lengte van het dienstverband en het gemiddelde salaris van de werknemer gedurende dit dienstverband, een zogenoemde middelloonregeling. De pensioenregelingen kunnen worden aangemerkt als 'multi-employer funds'.

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

De regeling is conform het verplichtingenstelsel en de richtlijnen van de jaarrekening opgenomen.

De dekkingsgraad van de pensioenen, die bij het ABP ondergebracht zijn, bedraagt per jaareinde 104,4%. Vorig jaar bedroeg de dekkingsgraad 96,7%. (bron: kwartaalverslag ABP 4^e kwartaal 2017)

Vanaf 2014 werken de pensioenfondsen voor hun beleidsbeslissingen volgens nieuwe regelgeving waarbij niet meer wordt uitgegaan van een momentopname maar een 12-maandsgemiddelde. Deze zogeheten beleidsdekkingsgraad over 2017 bedraagt 101,5% (2016: 91,7%)

Toezichthouder DNB stelt de minimaal vereiste dekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder de 104,2% mag blijven.

Financiële baten en lasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder financiële baten en lasten.

De betalingen uit hoofde van de afgesloten renteswaps (derivaten) worden eveneens als rentelast verwerkt. Daarnaast wordt het ineffectieve deel van de derivaten als financieringslasten verwerkt in de exploitatierekening.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen van eventueel belastingplichtige in de consolidatie verwerkte groepsmaatschappijen. De belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Hierbij worden de kasstromen afgeleid uit de staat van baten en lasten en de mutaties in de balansposten ultimo boekjaar. Items zonder invloed op de kasstromen worden niet meegenomen.

5.2 Balans per 31 december 2017

Geconsolideerd

(* € 1.000)

(na verwerking voorstel bestemming exploitatieresultaat)

activa

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Materiële vaste activa (5.5.1)		
Gebouwen en Terreinen	54.885	53.414
Inventaris en apparatuur	9.716	11.134
Bouwkundige projecten in uitvoering	<u>696 +</u>	<u>1.280 +</u>
Totaal Materiële vaste activa	65.297	65.828
Vorderingen (5.5.2)		
Debiteuren en deelnemers	3.257	2.585
Vorderingen op overheden	793	1.080
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>2.097 +</u>	<u>3.027 +</u>
Totaal Vorderingen	6.147	6.692
Liquide middelen (5.5.3)	44.407 +	43.137 +
Totaal activa	<u><u>115.851</u></u>	<u><u>115.657</u></u>

Geconsolideerd

passiva

	31 december 2017	31 december 2016
Groepsvermogen (5.5.4)		
Algemene reserve	51.751	47.783
Vorzieningen (5.5.5)		
Personeelsvoorzieningen	12.313	11.169
Overige voorzieningen	1.058 +	1.103 +
Totaal Voorzieningen	13.371	12.272
Langlopende schulden (5.5.6)		
Kredietinstellingen	103	123
Kortlopende schulden (5.5.7)		
Kredietinstellingen	20	2.289
Crediteuren en overige kortlopende schulden	6.853	10.161
Pensioenen, belastingen en sociale premies	7.747	7.225
Overlopende passiva	36.006 +	35.804 +
Totaal Kortlopende schulden	50.626 +	55.479 +
Totaal passiva	115.851	115.657

5.3 Staat van baten en lasten 2017

Geconsolideerd

(* € 1.000)

	<u>Realisatie 2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>Realisatie 2016</u>
Baten (5.7.1)			
Rijksbijdragen	168.014	162.743	164.060
Overige overheidsbijdragen en subsidies	8.977	6.152	9.477
Werk in opdracht van derden	3.224	3.776	2.871
Les- en Examengelden	2.354	1.702	1.817
Overige baten	<u>4.098 +</u>	<u>2.757 +</u>	<u>3.125 +</u>
Totaal Baten	186.667	177.130	181.350
Lasten (5.7.2)			
Personele lasten	142.230	135.484	134.311
Afschrijvingen	8.802	8.822	9.374
Huisvestingslasten	12.550	13.005	13.424
Overige lasten	<u>19.173 +</u>	<u>19.004 +</u>	<u>20.011 +</u>
Totaal lasten	<u>182.755 -/-</u>	<u>176.315 -/-</u>	<u>177.120 -/-</u>
Saldo baten en lasten	3.912	815	4.230
Resultaat deelnemingen (5.7.3)	0	0	0
Financiële baten en lasten (5.7.4)	<u>56 +</u>	<u>-381 +</u>	<u>-269 +</u>
	<u>56 +</u>	<u>-381 +</u>	<u>-269 +</u>
Netto resultaat	<u>3.968</u>	<u>434</u>	<u>3.961</u>

5.4 Kasstroomoverzicht geconsolideerde jaarrekening 2017

(* € 1.000)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	3.968	3.961
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	8.793	8.816
- Bijzondere waardeverminderingen	9	558
- Terugname bijzondere waardeverminderingen	0	0
- Mutaties voorzieningen	<u>1.099 +</u>	<u>1.375 +</u>
	9.901	10.749
Mutaties werkkapitaal:		
- Vorderingen	545	-2.124
- Kortlopende schulden	<u>-2.640 +</u>	<u>-719 +</u>
	<u>-2.095 +</u>	<u>-2.843 +</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	11.774	11.867
Ontvangen rente	22	-28
Betaalde rente	<u>34 +</u>	<u>-241 +</u>
	<u>56 +</u>	<u>-269 +</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	11.830	11.598
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-10.155	-9.977
Desinvesterings in materiële vaste activa	<u>1.884 +</u>	<u>0 +</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-8.271	-9.977
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie kredietinstellingen	-2.269	2.134
Mutatie overige langlopende schulden	-20	-2.289
Mutaties lening u/g	<u>0 +</u>	<u>0 +</u>
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-2.289	-155
Mutatie liquide middelen	<u>1.270</u>	<u>1.466</u>
Beginstand liquide middelen	43.137	41.671
Mutatie liquide middelen	<u>1.270</u>	<u>1.466</u>
Eindstand liquide middelen	<u>44.407</u>	<u>43.137</u>

5.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2017

(* € 1.000)

activa

5.5.1 Materiële vaste activa

	gebouwen en terreinen	inventaris en apparatuur	bouwkundige projecten in uitvoering	Totaal materiële vaste activa
Aanschafwaarde	94.236	22.680	1.280	118.196
Cumulatieve afschrijving en waardevermindering	-40.822	-11.546	0	-52.368 +
Boekwaarde 31 december 2016	<u>53.414</u>	<u>11.134</u>	<u>1.280</u>	<u>65.828</u>
Investerings	325	2.262	7.568	10.155
Desinvesteringen	-2.599	-19	0	-2.618
Afschrijving desinvesteringen	734	0	0	734
Buitengebruikstelling activa 2017	-3.389	-3.290	0	-6.679
Afschrijving buitengebruikstelling activa 2017	3.389	3.290	0	6.679
Overige mutaties	-9	0	0	-9
Herrubricering naar investeringen gebouwen	8.083	69	-8.152	0
Afschrijvingen	-5.063	-3.730	0	-8.793 +
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>54.885</u>	<u>9.716</u>	<u>696</u>	<u>65.297</u>
Aanschafwaarde per 31 december 2017	96.647	21.702	696	119.045
Cumulatieve afschrijvingen en waardevermindering	-41.762	-11.986	0	-53.748 +
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>54.885</u>	<u>9.716</u>	<u>696</u>	<u>65.297</u>

De reguliere investeringen in gebouwen en terreinen betreffen renovaties en aanpassingen aan huurpanden en panden in eigendom. Daarnaast zijn de vervolgstappen ter uitvoering van het meerjarig strategisch huisvestingsplan gezet.

Albeda hanteert voor de waardering van gebouwen de verkrijgingprijs minus de cumulatieve afschrijvingen. De boekwaarden van de eigendomspanden worden jaarlijks per eindejaar vergeleken met de laatst bekende taxatiewaarden en in specifieke gevallen ook met realiseerbare marktwaarden waar het gaat om plannen tot afstoot of verkoop, waardoor er sprake kan zijn van een bijzondere waardevermindering of -vermeerdering.

De huisbankiers baseren hun waardebeoordeling ten behoeve van kredietverstrekking vanaf 2016 op beschikbare gegevens van OZB waarderingen.

De investeringen in inventaris en apparatuur betreffen ICT middelen, facilitaire middelen en onderwijsgerelateerde investeringen. De totale investeringen bedragen € 2,2 miljoen.

Het pand aan de Breitnerstraat 92-94 is in 2017 verkocht en de bijbehorende hypotheek is afgelost.

Aan de gezamenlijke huisbankiers Rabobank en ING Bank is in 2008 als zekerheid voor het verstrekte rekening-courant krediet een hypotheekinschrijving verstrekt. In relatie tot het terugbrengen van de kredietlijnen in 2016 is de dekking voor de hypotheekinschrijving teruggebracht tot de panden aan het Weena, de Rosestraat, Schiedamseweg en Zst. Hennekeplein.

De verzekerde waarde met peildatum 1 januari 2017 bedraagt € 186,9 miljoen.

Plaats	Adres	Getaxeerde bedrijfswaarde (* € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	WOZ waarde 2017
Rotterdam	Weena 743	6.613	3.236	6.199
OudeTonge	Mercuriuslaan 16	2.338	836	1.720
Rotterdam	Rosestraat 1101	21.676	15.838	20.958
Rotterdam	Spinozaweg 398/400	4.322	3.183	4.129
Vlaardingen	Buys Ballotlaan 25	4.215	1.568	4.698
Rotterdam	Haastrechtstraat 3-5	13.084	7.282	9.976
Sommelsdijk	Langeweg 111	638	638	n.b.
Rotterdam	Sportlaan 90	4.968	2.157	5.880
Rotterdam	Slingeplein 8/13	1.692	849	2.062
Rotterdam	Baljuwstraat 2	3.993	2.883	3.680
Schiedam	Schiedamseweg 245	6.778	5.067	4.379
Rotterdam	Zst. Hennekeplein 80	8.592	4.614	7.754
Rotterdam	Mathenesserlaan 321	7.571	3.319	3.042
Subtotaal panden in eigendom		86.480	51.470	74.477
Boekwaarde verbouwingen en aanpassingen aan huurpanden		5.261	4.111	
Totaal		<u>91.741</u>	<u>55.581</u>	<u>74.477</u>

De in de bovenstaande tabel opgenomen getaxeerde bedrijfswaarde is bepaald in 2013 en aangevuld met de in 2017 nieuw aangekochte grond in Sommelsdijk (waarvoor nog geen WOZ opgave is ontvangen). De boekwaarde van panden is inclusief het bedrag van bouwkundige projecten in uitvoering ad € 696K dat als een aparte materiële vaste activa categorie in de balans is opgenomen.

5.5.2 Vorderingen

	31 december 2017	31 december 2016
Debiteuren en deelnemers		
Debiteuren	2.858	2.187
Deelnemers/cursisten	880	626
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	-481	-228
Totaal	<u>3.257</u>	<u>2.585</u>

Voor het bepalen van de gewenste omvang van de voorziening gelden de onderstaande regels:

- Vorderingen kleiner dan € 10.000 : standaardpercentages in relatie tot ouderdom
- Vorderingen groter dan € 10.000 : volgens individuele beoordeling

De voorziening wegens oninbaarheid is met € 253K toegenomen ten opzichte van 2016. Deze stijging betreft voor € 210K één bijzondere post (onzekere vordering naar aanleiding van een projectsamenwerking met een derde partij, omdat voor deze partij de subsidie afrekening met de gemeente nog onzeker is). De overige stijging ad € 43K ligt in lijn met de toename van het debiteurensaldo.

	31 december 2017	31 december 2016
Vorderingen op overheden		
Overige overheden	793	1.080
Totaal	<u>793</u>	<u>1.080</u>

De vordering op overige overheden bestaat uit vorderingen op gemeenten inzake nog te declareren geleverde diensten voor DU Jeugd, VSV, SMW en WEB contracten ad € 0,5 miljoen. Voor uitgevoerde inburgeringstrajecten is er een vordering op DUO van € 0,3 miljoen.

	31 december 2017	31 december 2016
Overige vorderingen en overlopende activa		
Personeel	27	54
Omzetbelasting en vennootschapsbelasting	217	335
Overige	24	88
Vooruitbetaalde kosten	961	1.595
Nog te ontvangen inkomsten	818	892
Verstreekte voorschotten	50	63 +
Totaal	<u>2.097</u>	<u>3.027</u>

De omzetbelasting en vennootschapsbelasting vordering betreft de vordering uit reguliere bedrijfsvoering van TopSportCentrum en de egalisatiereserve voor de vennootschapsbelasting.

Bij vooruitbetaalde kosten zijn diverse lastensoorten opgenomen met betrekking tot het jaar 2018, zoals huur van panden (€ 0,3 miljoen), verzekeringspremies (€ 0,1 miljoen), licentiekosten (€ 0,3 miljoen) en scholingskosten (€ 0,1 miljoen) en overige lasten.

De post nog te ontvangen inkomsten bestaat uit nog te ontvangen huurbaten ad €0,4 miljoen en overige nog te ontvangen, waaronder detacheringsbaten en loonschade ad €0,1 miljoen.

5.5.3 Liquide middelen

	31 december 2017	31 december 2016
Kasmiddelen	113	137
Tegoeden op bank- en girorekeningen	44.294	43.000 +
Totaal	<u>44.407</u>	<u>43.137</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

De hier vermelde tegoeden betreffen tegoeden van lopende bankrekeningen bij de huisbankiers ING Bank en Rabobank.

De hoeveelheid liquide middelen is licht toegenomen met € 1,3 miljoen tot € 44,4 miljoen vanwege het exploitatieresultaat minus de toename van de vorderingen en de hogere investeringen. Zie hiervoor het kasstroomoverzicht.

passiva

5.5.4 Eigen vermogen

Het positieve resultaat over 2017 van € 4,0 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Verloopoverzicht Eigen Vermogen

(in € 1.000)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Algemene reserve per 1 januari	47.783	43.822
Exploitatieresultaat	<u>3.968</u>	<u>3.961</u>
Algemene reserve per 31 december	<u>51.751</u>	<u>47.783</u>
	=====	=====

5.5.5 Voorzieningen

	Voorziening personeel	Voorziening uitgestelde personele beloningen	Voorziening herstruc- turering	totaal personeels- voorzien- ingen	Overige voorzien- ingen	totaal overige voorzien- ingen
1 januari 2017	5.897	4.712	560	11.169	1.103	1.103
Dotatie	4.730	922	23	5.675	132	132
Onttrekking	-2.802	-126	-42	-2.970	-105	-105
Vrijval	-1.218	-339	-4	-1.561	-72	-72 +
31 december 2017	<u>6.607</u>	<u>5.169</u>	<u>537</u>	<u>12.313</u>	<u>1.058</u>	<u>1.058</u>
Kortlopend deel (<1 jaar)	3.611	45	537	4.193	254	254
Langlopend deel (>1 jaar)	2.996	5.124	0	8.120	805	805
Langlopend deel (>5 jaar)	0	0	0	0	0	0

De totale personeelsvoorziening is in 2017 toegenomen tot het niveau van € 12,3 miljoen. Dat is een toename van € 1,2 miljoen.

Deze voorziening zoals genoemd in de tabel hierboven bestaat uit drie categorieën.

In de eerste kolom zijn meerdere voorzieningen opgenomen, die hieronder separaat worden toegelicht:

- Spaarverlofregeling
 - Langdurig zieken
 - Inactieven
 - Wachtgeldverplichting
 - Generatieregeling
- De voorziening voor spaarverlof betreft een oude regeling. Verdere rechten kunnen niet meer worden opgebouwd. De voorziening bedraagt € 0,5 miljoen per einde verslagjaar. Er zijn kleine wijzigingen doorgevoerd door indexatie van uurtarieven, een onttrekking wegens opname van het gespaarde verlof en een kleine vrijval voor uit dienst getreden medewerkers. Het saldo is derhalve gedaald met € 0,1 miljoen en neemt jaarlijks licht af.
 - De voorziening voor langdurig zieken is met € 0,3 miljoen afgenomen tot € 0,4 miljoen per eind 2017. Het aantal medewerkers waarop deze voorziening betrekking heeft is afgenomen van 32 tot 22.
 - De voorziening voor inactieve personeelsleden is opgebouwd voor de kosten in verband met boventallige medewerkers waarmee een overeenkomst is gesloten om het dienstverband te beëindigen. Dit kunnen transitiekosten betreffen, kosten in verband met vrijstelling van werk en juridische kosten. De voorziening is per saldo met € 0,2 miljoen afgenomen tot € 0,7 miljoen en betreft ultimo 2017 12 medewerkers.
 - De voorziening voor wachtgeldverplichtingen bedroeg per december 2016 € 3,7 miljoen en is afgenomen met € 1,1 miljoen tot € 2,6 miljoen. De berekening gaat uit van de volledige contantgemaakte last voor de maximale looptijd van de uitkering op individueel niveau. Voor de groep uitkeringsgerechtigden die kansrijk zijn op de arbeidsmarkt wordt een afslag berekend van 17% op basis van de in het verleden uitgestroomde personen. De omvang van de verplichting wordt gevormd door het aantal uitkeringsgerechtigden en de gemiddelde looptijd. De afname van de voorziening wordt voornamelijk veroorzaakt door het lagere aantal uitkeringsgerechtigden.
 - De voorziening voor de generatieregeling is nieuw gevormd in 2017 en betreft een nieuwe personeelsregeling, waarbij oudere medewerkers gedurende maximaal 3 jaar 50% van hun

werktijdsfactor minder gaan werken en daarbij 80% van hun werktijdsfactor betaald krijgen. De voorziening is gevormd voor het “improductieve” gedeelte van de werktijdsfactor (30%). De oudere medewerker wordt voor het gedeelte dat hij/zij minder gaat werken, vervangen door een jongere medewerker, waardoor er overdracht van kennis en ervaring kan plaatsvinden. De berekening gaat uit van een contantgemaakte last voor jaar 2 en 3 van de looptijd op individueel niveau en houdt rekening met indexatie. De dotatie aan de voorziening in 2017 bedraagt € 2,6 miljoen; de onttrekking voor het gebruik in 2017 bedraagt € 0,2 miljoen. Ultimo 2017 hebben 48 medewerkers zich aangemeld voor de generatieregeling, wat leidt tot een improductiviteit van 14,4 FTE. De hoogte van de voorziening bedraagt € 2,3 miljoen ultimo 2017.

In de tweede kolom is de voorziening uitgestelde personeelsbeloningen vermeld die bestaat uit de voorziening ambtsjubilea (€ 1,2 miljoen) en de seniorenverlofregeling (€ 3,9 miljoen). De voorziening ambtsjubilea wordt opgebouwd aan de hand van lengte van dienstverbanden van het huidige personeelsbestand en vervolgens contant gemaakt.

Deze voorziening is met € 0,3 miljoen gedaald. De dotatie is nagenoeg gelijk aan de onttrekking. Het restant betreft een vrijval als gevolg van een aanpassing in de blijfkans.

De voorziening voor de seniorenverlofregeling is met € 0,8 miljoen toegenomen tot € 3,9 miljoen. Hiervoor zijn bedragen opgenomen voor medewerkers die daadwerkelijk deelnemen alsmede een schatting voor potentiële deelnemers gebaseerd op realisatie bij de voorgaande BAPO regeling met daarnaast een schatting voor toekomstige verplichtingen op basis van verwachte participatie van medewerkers vanaf 52 jaar tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Medewerkers die reeds deelnemen aan de generatieregeling zijn uitgesloten van de seniorenverlof regeling. De dotatie aan deze voorziening bedraagt € 0,8 miljoen vanwege het hogere aantal medewerkers die in de groep potentiële deelnemers vallen en de indexatie. Er heeft in 2017 geen onttrekking plaatsgevonden.

De voorziening herstructurering voor bekostiging van de krimp bij Educatie met als doel volledige beëindiging van activiteiten bedraagt ultimo 2017 € 0,5 miljoen en is per saldo afgenomen met € 0,1 miljoen inzake ontslagvergoedingen.

De post overige voorzieningen is voor € 0,8 miljoen gerelateerd aan vastgoed.

De terugdringing van het aantal m2 leidt tot afstoten van enkele huurpanden. Voor deze panden zijn kosten geraamd voor de verplichting tot in originele staat terugbrengen van € 0,3 miljoen.

Onttrekking hiervan is geheel gepland in 2018. Met behulp van de bestaande huisvestingsstrategie wordt beoordeeld welke panden zullen worden verlaten.

De regelgeving rond asbest verplicht steeds nadrukkelijker om tot sanering over te gaan, zeker waar aanwezigheid van asbest bekend is.

Een groot deel van het vastgoedbestand van Albeda bestaat uit oudere panden waardoor de kans op aanwezigheid van asbest hoog is. Gedurende het jaar 2015 is daarom een volledige inventarisatie van asbest in het vastgoedbestand afgerond met de intentie alle asbest verwijderen. Uitvoering hiervan vindt plaats in combinatie met regulier onderhoud of renovatie.

Ultimo 2017 is voor 3 panden een asbestvoorziening opgenomen voor een totale waarde ad € 0,4 miljoen.

5.5.6 Langlopende schulden

	1 januari 2017	aangegane leningen 2017	extra aflossingen 2017	aflossingen 2017	31 december 2017	looptijd > 1 jaar	looptijd > 5 jaar	rente- voet
Langlopend deel schulden								
Gem. Hellevoetsluis (Fazantenlaan)	123	0	0	20	103	103	0	4,75 vast
Totaal	<u>123</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>20</u>	<u>103</u>	<u>103</u>	<u>0</u>	

Bij de gemeente Hellevoetsluis is een annuïteitenlening afgesloten voor de verbouwingen aan het pand Fazantenlaan te Hellevoetsluis met een looptijd tot 2022 en een rentevoet van 4,75%.

De reële waarde van de lening bij de gemeente Hellevoetsluis bedraagt € 0,2 miljoen. Deze waarde is gebaseerd op een berekening met reële rente van 3,0% gebaseerd op een hypothecaire lening met een looptijd van 5 jaar. De werkelijke rente bedraagt 4,75%.

5.5.7 Kortlopende schulden

Kredietinstellingen	31 december 2017	31 december 2016
Kortlopend deel langlopende schuld kredietinstellingen	20	2.289 +
Totaal	<u>20</u>	<u>2.289</u>

Ultimo 2016 bestond het kortlopend deel langlopende schuld kredietinstellingen voor een groot deel uit de geplande aflossing van de hypotheek op de Breitnerstraat in verband met de voorgenomen verkoop.

Faciliteiten van de banken

Bij de Rabobank worden vijf bankrekeningen aangehouden waarop een rekening courant krediet van toepassing is tot een maximum van € 4,9 miljoen op basis van een variabel rentepercentage van 0,4% boven het geldende éénmaands Euribor tarief.

De looptijd is gelijkgetrokken met de einddatum van de renteswap.

Bij de ING Bank worden drie bankrekeningen aangehouden waarop een rekening courant krediet van toepassing is tot een maximum van € 5,0 miljoen op basis van een éénmaands Euribor tarief met een markttoeslag van 0,30%.

Er is door het Albeda College geen gebruik gemaakt van deze rekening courant faciliteiten per ultimo 2017.

De dekking voor de gezamenlijke hypotheekinschrijving op de panden in eigendom van het Albeda College tot een totaal van € 50 miljoen betreft 4 panden in onderpand.

Inzake door het Albeda aangegane meerjarige huurverplichtingen aan derden heeft de Rabobank een tweetal bankgaranties afgegeven met een totale waarde van € 89.863.

Renteswap

Ter dekking van het renterisico, ontstaan door de kredietverstrekking op basis van de variabele Euribor rentetarieven, is een renteswap bij de Rabobank afgesloten voor een nominaal bedrag van € 10 miljoen met een vast rentepercentage van 4,92% tot 1 januari 2018. De effectiviteit van de renteswap met de Rabobank is gekoppeld aan de liquiditeitsbehoefte over de resterende looptijd van de renteswap tot en met 1 januari 2018. Door het niet benutten van het rekening courant krediet bij de banken gedurende de afgelopen jaren en de resterende periode tot het einde van de renteswap is een volledige ineffectiviteit opgetreden (100%).

In verband met de afloop op 1 januari 2018 is de theoretische marktwaarde van de renteswap ad € 662.057 negatief per 31 december 2016 ultimo 2017 geheel vrij gevallen.

Op basis van de contractuele afspraken met de Rabobank heeft het Albeda College geen verplichting tot het storten van een margin call. Er is dus geen terugbetalingsverplichting.

	31 december 2017	31 december 2016
Crediteuren en overige kortlopende schulden		
Crediteuren	5.586	7.575
Schulden aan overheden	1.034	1.023
Overig	233	1.563 +
Totaal	<u>6.853</u>	<u>10.161</u>

De schuld aan crediteuren betreft reguliere afspraken en overeenkomsten. Bij de schulden aan overheden zijn meerdere ontvangen subsidiebedragen opgenomen die nog niet volledig zijn ingezet, zoals WI-Consumentenmarkt contracten € 0,3 miljoen, Leren Loont € 0,1 miljoen, Internationale stages € 0,4 miljoen en Vaccinatievergoeding € 0,4 miljoen. Op de WEB-contracten heeft Albeda per saldo een vordering ad € 0,2 miljoen.

	31 december 2017	31 december 2016
Pensioenen, belastingen en sociale premies		
Loonbelasting	5.946	5.703
Omzetbelasting en vennootschapsbelasting	26	26
Schulden terzake van pensioenen	1.775	1.496 +
Totaal	<u>7.747</u>	<u>7.225</u>

Gedurende het jaar 2017 is het aantal FTE en de maandelijks te verlonen kosten toegenomen, zodat ook de schuld inzake loonheffing licht is toegenomen en de pensioenpremie is het afgelopen jaar verhoogd.

De latente schuld aan vennootschapsbelasting bestaat voor € 26K bij Topsportcentrum B.V.

	31 december 2017	31 december 2016
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen college- en les gelden	12	30
Vooruitontvangen subsidies OCW geormerkt	11.788	8.109
Vooruitontvangen overige subsidies OCW	14.587	18.081
Vooruitontvangen termijnen	851	812
Vakantiegeld en verlofdagen	5.480	5.514
Overige	3.288	3.258 +
Totaal	<u>36.006</u>	<u>35.804</u>

De geormerkte vooruitontvangen subsidies van OCW zijn per beschikking verantwoord in model G (bijlage 8.3) en betreffen nog in te zetten middelen in 2017 en verder.

De niet geormerkte subsidies betreffen nog niet ingezette middelen uit de OCW subsidies van functiemix ad € 14,6 miljoen.

Het bedrag vermeld onder vooruitontvangen termijnen betreft vooruitgefactureerde baten inzake contractonderwijs van € 0,6 miljoen en vooruitontvangen bedragen van deelnemers en overige partijen ad € 0,2 miljoen.

De post Overige omvat nog te betalen kosten van in 2017 geleverde diensten.

Hieronder vallen onder andere kosten van onderaannemers van Educatie en samenwerking met Zadkine voor € 1,4 miljoen en een groot aantal verschillende kostensoorten, waaronder de grootste posten nog te betalen rente leningen € 0,1 miljoen, energiekosten en servicekosten € 0,2 miljoen en nog te betalen accountantskosten € 0,1 miljoen.

5.6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Per 31 december 2017 heeft Albeda:

- 26 Huurcontracten met een gevarieerde looptijd (max. 2038) met een totale huursom van € 5,28 miljoen op jaarbasis. (2016: € 4,85 miljoen)
Daarnaast is er een erfpachtovereenkomst met de gemeente Schiedam voor een jaarlijks geïndexeerde canon van € 80.600 met een looptijd tot 15 augustus 2020.
- 2 Leaseovereenkomsten voor personenauto's met een totale contractverplichting van € 51.600 en een jaarlijkse verplichting van € 26.694.
- Een aantal contracten voor periodiek onderhoud en kopieerapparatuur en dergelijke.
Op balansdatum zijn door de Rabobank voor 2 huurcontracten bankgaranties afgegeven tot een totaalbedrag van € 89.863.

Via investeringsverplichtingen is per 31 december 2017 een totaalbedrag van circa € 0,4 miljoen vastgelegd ten behoeve van verbouwingen in meerdere panden. Op de balans is daarnaast bij activa onder het kopje bouwkundige projecten in uitvoering een bedrag opgenomen van € 0,7 miljoen aan reeds betaalde kosten op lopende investeringsverplichtingen.

De toekomstige verplichtingen uit hoofde van de BAPO overgangsregeling is, op grond van de RJO, niet in de balans opgenomen. De berekende aanspraken per eind 2017 bedragen € 9,7 miljoen en zijn met € 2 miljoen gedaald ten opzichte van het saldo ultimo 2016 (€ 11,7 miljoen). Het verloop van de potentiële verplichting is als volgt te specificeren:

• Aanpassing disconteringsvoet van 1,4% naar 1,5%	-/- € 30K
• Jaaropbouw agv verhoging pensioengerechtigde leeftijd	+ € 665K
• Medewerkers uit dienst/pensionering	-/- € 2.694K

De jaarlijkse uitkering wordt ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan het Waarborgfonds BVE is middels een aansluitovereenkomst een voorwaardelijke garantiestelling afgegeven ter grootte van maximaal 2% van de jaarlijkse rijksbijdrage.

De bijdrage vanuit de sector voor ROC Leiden ad € 40 miljoen bedraagt voor Albeda ca € 1,7 miljoen. In de jaren 2016 tot en met 2018 ontvangt het Albeda hierdoor minder OCW bekostiging.

5.7 Toelichting geconsolideerde exploitatierekening over het boekjaar 2017

(* € 1.000)

5.7.1 Baten

Rijksbijdrage

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Normatieve rijksbijdragen OCW	134.698	130.990	136.485
Geoormerkte subsidies OCW	19.960	21.927	17.569
Overige subsidies OCW	13.356	9.826	10.006 +
Totaal	<u>168.014</u>	<u>162.743</u>	<u>164.060</u>

Normatieve rijksbijdrage

De normatieve rijksbijdrage is in totaal € 3,7 miljoen hoger dan begroot vanwege toegekende looncompensatie.

De afname ten opzichte van 2016 met in totaal € 1,8 miljoen ontstaat door:

- Afbouw van het overgangsbudget -/- € 0,8 miljoen
- Korting lumpsum ivm verkorting opleidingen (FoV) -/- € 2,5 miljoen
- Krimp aantal deelnemers -/- € 1,8 miljoen
- Aanpassing macrobudget -/- € 0,4 miljoen
- Looncompensatie + € 3,7 miljoen

Geoormerkte subsidies

Hiertegenover staat dat het budget voor de kwaliteitsgelden toeneemt met € 2,4 miljoen.

- Variabele prestatie middelen studiewaarde + € 0,3 miljoen
- Variabele prestatie middelen BPV (nieuw) + € 2,4 miljoen
- Plusmiddelen -/- € 1,9 miljoen
- VSV + € 1,0 miljoen
- Lerarenbeurs en zij-instroom + € 0,4 miljoen

Zie voor de complete specificatie van geoormerkte bijdragen de tabel in paragraaf 8.3.

Overige subsidies

De post overige subsidies betreft de wachtgeldbaten, de inzet van functiemixgelden en het Passend Onderwijs. De hogere realisatie ten opzichte van vorig jaar is grotendeels ontstaan door hogere inzet van functiemixgelden. (+ € 3,3 miljoen)

Overige overheidsbaten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Gemeentelijke bijdrage educatie	5.743	3.953	6.261
Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	3.234	2.199	3.216 +
Totaal	<u>8.977</u>	<u>6.152</u>	<u>9.477</u>

Onder de Gemeentelijke bijdrage educatie zijn de volgende subsidies verantwoord:

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
VAVO	3.159	3.367
Jos 2e kans	0	49
WEB Rotterdam	1.438	1.997
WI trajecten	1.003	534
Duaal gericht op MP	0	87
Overige	143	227 +
Totaal	<u>5.743</u>	<u>6.261</u>

Het samenwerkingsverband met Zadkine inzake VAVO betreft de doorbelasting van uren van medewerkers en facilitering van huisvesting en ondersteuning.

De baten uit de WEB contracten bij gemeenten lopen conform planning verder af. Door toestroom van vluchtelingen zijn meer WI trajecten uitgevoerd dan in 2016 (o.a. nieuw contract WI-Consumentenmarkt).

Onder de Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies zijn een groot aantal subsidies verantwoord waaronder:

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
VSV trajecten	130	71
Schoolmaatschappelijk werk	447	447
Valorisatie	40	0
DU Jeugd	505	293
Internationale stage (Erasmus +)	326	809
Algemeen diverse branches	1.221	1.211
Overige	565	385 +
Totaal	<u>3.234</u>	<u>3.216</u>

De projecten genoemd onder "algemeen diverse branches" betreft onder andere:

- Entree Plus € 0,2 miljoen
- Wijksschool € 0,1 miljoen
- WEB € 0,7 miljoen
- Instroom- en doorstroomvoorziening € 0,2 miljoen

Werk in opdracht van derden

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Contractactiviteiten gericht op:			
Educatie	0	575	0
Beroepsonderwijs	3.224	3.201	2.871
Totaal	<u>3.224</u>	<u>3.776</u>	<u>2.871</u>

Werk in opdracht van derden naar categorie	Realisatie 2017	Realisatie 2016
Inburgeringscontracten	0	0
Non profit organisaties	2.445	2.024
Nationale overheden	26	51
Internationale organisaties	2	4
Bedrijven	578	758
Particulieren	52	34
Maatwerktrajecten	121	0
Totaal	<u>3.224</u>	<u>2.871</u>

De contractbaten vinden voornamelijk plaats vanuit bedrijven en non-profit organisaties bij de branches Gezondheidszorg, Horeca & Toerisme en Techniek.

Les- en examengelden

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Deelnemersbijdragen	2.200	1.561	1.631
Examengelden	154	141	186 +
Totaal	<u>2.354</u>	<u>1.702</u>	<u>1.817</u>

De deelnemersbijdragen betreffen vergoedingen voor extra activiteiten die vrijwillig kunnen worden afgenomen door deelnemers. Daarnaast zijn er vergoedingen van schoolkosten voor onderwijsbenodigdheden waar deelnemers zelf verantwoordelijkheid voor dragen.

Voor deelnemers die de schoolkosten niet kunnen betalen is een OCW regeling in het leven geroepen met de naam 'inkomensvoorziening voor minimagezinnen'. Van het ontvangen subsidiebedrag van € 407K is per balansdatum € 137K daadwerkelijk uitgekeerd (zie bijlage model G).

Overige baten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Huurontvangsten	1.595	1.462	1.428
Detacheringen	1.227	787	891
Ontvangsten kantines, restaurants, automaten	454	377	354
Overigen	822	130	452 +
Totaal	<u>4.098</u>	<u>2.757</u>	<u>3.125</u>

De huurontvangsten zijn gestegen doordat Zadkine in verband met de samenwerking op het gebied van TCR van onze locaties RDM en Drutenstraat gebruik maakt.

De detacheringen zijn voorzichtig begroot. Daarentegen is er in de realisatie meer gedetacheerd vanwege de samenwerking met Zadkine op het gebied van TCR.

In de overige baten zijn de administratieve dienstverlening aan derden, teruggave WGA premie, stimuleringspremies etc. opgenomen.

Tevens is hierin de verkoopwinst van het pand aan de Breitnerstraat ad € 444K opgenomen.

5.7.2 Lasten

Personele lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Lonen en salarissen, incl. verplichtingen VU/ZKOO	93.910	90.698	90.405
Sociale lasten	12.206	11.925	11.659
Pensioenlasten	13.466	13.170	10.861
Bovenwettelijke wachtgelduitkering	1.052	1.400	1.233
Dotatie/vrijval personele voorzieningen	4.120	-247	4.236
Mutatie voorziening herstructurering	19	0	-160
Personeel niet in loondienst	14.113	13.597	13.740
Overige personeelslasten	3.891	5.089	2.874
af: Uitkeringen (AAW/ZW-opbrengsten)	-547	-148	-537 +
Totaal	<u>142.230</u>	<u>135.484</u>	<u>134.311</u>

De personeelsformatie van het Albeda is in 2017 toegenomen van 1.696 FTE in januari tot 1.745 FTE in december. De begroting ging uit van een lager aantal in januari met 1.669 FTE afnemend tot 1.657 FTE in december. Ten opzichte van de begroting:

- De formatie bij het beroepsonderwijs is met 74 FTE gegroeid
- Educatie is gestegen met 12 FTE (activiteiten lopen langer door dan gepland)
- En de formatie bij staf- en ondersteunende diensten is toegenomen met 2 FTE

Het gemiddelde aantal FTE gedurende het verslagjaar 2017 bedroeg 1.697 FTE.

Het jaar 2016 telde een gemiddelde formatie van 1.665 FTE.

De hiermee gemoeide extra loonkosten bedragen € 3,2 miljoen.

Bij de deelnemingen waren gedurende het verslagjaar gemiddeld onderstaand aantal FTE in dienst:

- TopSportCentrum 7 FTE
- St Bog geen
- St Beheer BOG geen
- Matrix B.V. geen
- Stichting Kop van Zuid geen

Totaal geconsolideerd derhalve gemiddeld 1.704 FTE.

De kosten voor de wachtgeldregeling nemen jaarlijks af door actief beleid op herintegratie op de arbeidsmarkt waar mogelijk.

De mutaties in voorzieningen zijn bij de balanspost toegelicht. Het genoemde saldo van de dotaties en onttrekkingen van € 4,1 miljoen zijn voor een belangrijk deel noodzakelijk om de voorzieningen van inactieven en wachtgeldverplichtingen (€ 1,7 miljoen) op het noodzakelijke niveau te houden en de onttrekkingen gedurende het jaar te compenseren. Tevens is een nieuwe voorziening gevormd voor de uitvoering van de generatieregeling ad € 2,6 miljoen dotatie.

Aan personeel niet in loondienst is € 0,4 miljoen meer ingezet dan vorig jaar. Dit heeft te maken met extra projecten en subsidies waarvoor extra baten beschikbaar zijn gesteld.

Personeel niet in loondienst

Binnen het beroepsonderwijs wordt voor € 4,6 miljoen gebruik gemaakt van flexibele schil en vervanging op reguliere formatie (€ 5,0 miljoen in 2016).

Daarnaast wordt bij het onderwijs voor € 4,7 miljoen ingehuurd, welke inhuur bekostigd wordt uit incidentele subsidiegeldstromen en contractbaten (€ 3,8 miljoen in 2016).

De toename is grotendeels gerealiseerd ten behoeve van de inzet van OCW kwaliteitsgelden.

De activiteiten voor VSV en schoolmaatschappelijk werk worden mede in verband met specifieke expertise uitgevoerd door ingehuurd personeel voor een bedrag van € 2,1 miljoen (€ 2,1 miljoen in 2016).

De branche Educatie heeft ten behoeve van de krimpende omzet behoefte aan flexibele inzet van personeel en past daarom inhuur van derden toe tot een bedrag van € 0,3 miljoen (€ 0,3 miljoen in 2016).

Tenslotte is voor € 2,3 miljoen (€3,3 miljoen in 2016) ingehuurd door stafdiensten en ondersteunende diensten inzake uitvoering van projecten op het gebied van ICT, strategie etc.

Afschrijvingen

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Erfpacht terreinen	173	254	173
Gebouwen en terreinen	4.890	4.571	4.968
Bijzondere waardevermindering gebouwen en terreinen	9	0	558
Inventaris en apparatuur	1.573	1.612	1.586
ICT-inventaris	2.157	2.385	2.089 +
Totaal	<u>8.802</u>	<u>8.822</u>	<u>9.374</u>

In 2016 betrof de bijzondere waardevermindering een afwaardering van het pand in Oude Tonge (in verband met de verkoopintentie) van € 0,6 miljoen naar de geschatte opbrengstwaarde in huidige staat.

De verhoging van de afschrijvingslasten ten opzichte van 2016 bij ICT is conform de begroting waarbij is uitgegaan van in eigen beheer nemen van de ICT infrastructuur met ingang van 2016.

Huisvestingslasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Huren	5.031	5.670	5.686
Verplichtingen inzake afstoten panden	12	150	61
Onttrekking/dotatie voorziening onderhoud	88	0	138
Onderhoudskosten vastgoed	2.279	2.013	2.363
Advieskosten vastgoed	302	150	221
Energie en water	1.921	2.024	2.021
Schoonmaak	2.006	1.793	1.931
Heffingen	635	714	694
Overige huisvestingslasten	276	491	309 +
Totaal	<u>12.550</u>	<u>13.005</u>	<u>13.424</u>

Ten opzichte van vorig jaar zijn de kosten afgenomen door verlaagde huurtarieven en afstoot van huurpanden. Verplichtingen inzake afstoot panden betreft kosten voor verhuizingen. Enkele verhuisbewegingen vinden later plaats dan oorspronkelijk gepland.

De stijging van de advieskosten vastgoed betreffen de taxaties in verband met de aanvraag schatkistbankieren en het onderzoek naar de verkoop van locatie Mathenesserlaan.

De overige kostensoorten bij huisvesting zijn per saldo redelijk in lijn met de begroting en de realisatie van vorig jaar.

Overige lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Administratie- en beheerslasten	8.320	8.287	10.028
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	7.015	6.739	6.177
Dotatie overige voorzieningen	315	112	53
Overige	3.523	3.866	3.753 +
Totaal	<u>19.173</u>	<u>19.004</u>	<u>20.011</u>

De overige lasten zijn gesplitst in vier categorieën, die hieronder apart worden gespecificeerd en toegelicht waar nodig.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Administratie- en beheerslasten			
Administratie en beheer	2.623	2.587	4.019
Reis- en verblijfskosten	56	34	56
Accountants- en advieskosten	160	161	177
Telefoon- en portokosten e.d.	1.298	1.274	1.059
Kantoorartikelen	216	213	265
Bestuurskosten	94	75	79
Overige administratie- en beheerskosten	3.873	3.943	4.373 +
	<u>8.320</u>	<u>8.287</u>	<u>10.028</u>

De administratie- en beheerslasten zijn € 1,7 miljoen lager dan vorig jaar en in lijn met de begroting. Als gevolg van een nieuw contract dalen de kopieerkosten met bijna 50%.

De regel overige administratie- en beheerskosten is opgebouwd uit onderstaande reeks kostensoorten:

- PR/communicatiekosten/evenementen € 1,6 miljoen (2016: € 1,4 miljoen)
- Uitbesteed werk en advieskosten € 0,9 miljoen (2016: € 0,8 miljoen)
- Overige materiële kosten € 0,1 miljoen (2016: € 0,1 miljoen)
- Catering- en vergaderkosten € 0,7 miljoen (2016: € 0,7 miljoen)
- Transport-/ koerierskosten € 0,1 miljoen (2016: € 0,1 miljoen)
- Drukwerk-, repro-, en kopieerkosten € 0,8 miljoen (2016: € 1,3 miljoen)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Inventaris, apparatuur en leermiddelen			
Inventaris	1.016	656	1.102
Software licenties	2.338	2.299	1.810
Leermiddelen	1.917	2.094	1.722
Examenkosten	1.744	1.690	1.543 +
	<u>7.015</u>	<u>6.739</u>	<u>6.177</u>

De totale kosten voor inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn met € 0,8 miljoen gestegen ten opzichte van vorig jaar. Er is vooral meer klein inventaris aangeschaft en er worden meer softwarelicenties gebruikt.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Dotatie overige voorzieningen	315	112	53

De onttrekking / dotatie overige voorzieningen betreft de voorziening voor dubieuze debiteuren.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Overige			
Kantinekosten	335	286	341
Excursies/werkweek	839	781	697
Contributies	1.039	836	904
Abonnementen	144	116	173
Verzekeringen	103	153	94
Overige facilitaire lasten	<u>1.063</u>	<u>1.694</u>	<u>1.544 +</u>
	<u>3.523</u>	<u>3.866</u>	<u>3.753</u>

De kosten in deze categorie liggen redelijk lijn met vorig jaar en zijn iets lager dan de begroting.

Onderstaande tabellen geven de vereiste uitsplitsing van de accountants- en advieskosten voor het jaar 2017 en 2016 weer. De lasten in 2017 zijn toegenomen door hogere kosten bij controleopdrachten voor aparte subsidie verantwoordingen. Er zijn geen specifieke diensten ingehuurd op andere gebieden dan controle-opdrachten.

	EY Accountants LLP 2017	Overige accountants 2017	Totaal accountants- en advieskosten 2017
Onderzoek van de jaarrekening	125	7	132
Andere controleopdrachten	28		28
Adviesdiensten op fiscaal terrein			0
Andere niet-controle diensten			0
Accountantskosten voorgaande jaren			0 +
Totaal	<u>153</u>	<u>7</u>	<u>160</u>

	EY Accountants LLP 2016	Overige accountants 2016	Totaal accountants- en advieskosten 2016
Onderzoek van de jaarrekening	135	6	141
Andere controleopdrachten	46	4	50
Adviesdiensten op fiscaal terrein			
Andere niet-controle diensten			
Accountantskosten voorgaande jaren	-14		-14 +
Totaal	<u>167</u>	<u>10</u>	<u>177</u>

5.7.3 Financiële baten en lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Rentebaten	22	450	-28
Rentelasten	34	-831	-241 +
Totaal	<u>56</u>	<u>-381</u>	<u>-269</u>

Bij de huisbankiers Rabobank en ING bank is € 20,0 miljoen (beiden € 10,0 miljoen) geplaatst op spaarrekeningen waardoor rentebaten van € 22K zijn gerealiseerd.

De rentelasten bestaan uit de lasten van langlopende leningen (€ 83K) en de direct gerelateerde renteswaps (€ 530K).

Van de renteswap met de Rabobank is vanwege de afloop per 1 januari 2018 het laatste deel van de lagere negatieve marktwaarde € 662K vrijgevallen. (zie ook: balans, faciliteiten bij banken pagina 22)

Daarnaast zijn er in 2017 kosten, provisie en rente in verband met rekening courant geboekt. In de begroting is uitgegaan van een groter gebruik van de liquiditeitsruimte bij de banken.

6. JAARREKENING 2017 ENKELVOUDIG

6.1 Balans per 31 december 2017

Enkelvoudig

(* € 1.000)
(na verwerking voorstel bestemming exploitatieresultaat)

activa

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Materiële vaste activa (6.3.1)		
Gebouwen en Terreinen	51.742	50.175
Inventaris en apparatuur	9.474	10.827
Bouwkundige projecten in uitvoering	<u>696 +</u>	<u>1.280 +</u>
Totaal Materiële vaste activa	61.912	62.282
Financiële vaste activa (6.3.2)		
Deelnemingen	5.140	5.220
Vorderingen	<u>90 +</u>	<u>135 +</u>
Totaal Financiële vaste activa	5.230	5.355
Vorderingen (6.3.3)		
Debiteuren en deelnemers	2.986	2.282
Deelnemingen	84	0
Vorderingen op overheden	793	1.080
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>1.943 +</u>	<u>2.797 +</u>
Totaal Vorderingen	5.806	6.159
Liquide middelen (6.3.4)	<u>42.253 +</u>	<u>41.092 +</u>
Totaal activa	<u><u>115.201</u></u>	<u><u>114.888</u></u>

Enkelvoudig

passiva

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Eigen Vermogen (6.3.5)		
Algemene reserve	51.751	47.783
Vorzieningen (6.3.6)		
Personeelsvoorzieningen	12.213	11.133
Overige voorzieningen	<u>683 +</u>	<u>740 +</u>
Totaal Voorzieningen	12.896	11.873
Langlopende schulden (6.3.7)		
Kredietinstellingen	<u>103 +</u>	<u>123 +</u>
Totaal Langlopende schulden	103	123
Kortlopende schulden (6.3.8)		
Kredietinstellingen	23	2.289
Crediteuren en overige kortlopende schulden	6.959	10.004
Pensioenen, belastingen en sociale premies	7.712	7.160
Overlopende passiva	<u>35.757 +</u>	<u>35.656 +</u>
Totaal Kortlopende schulden	<u>50.451 +</u>	<u>55.109 +</u>
Totaal passiva	<u>115.201</u>	<u>114.888</u>

6.2 Staat van baten en lasten 2017

Enkelvoudig

(* € 1.000)

	<u>Realisatie 2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>Realisatie 2016</u>
Baten (6.4.1)			
Rijksbijdragen	168.014	162.743	164.060
Overige overheidsbijdragen en subsidies	8.977	6.152	9.477
Werk in opdracht van derden	3.224	3.776	2.871
Les- en Examengelden	2.354	1.702	1.817
Overige baten	<u>3.019 +</u>	<u>1.449 +</u>	<u>1.956 +</u>
Totaal Baten	185.588	175.822	180.181
Lasten (6.4.2)			
Personele lasten	141.265	134.566	133.505
Afschrijvingen	8.599	8.711	9.107
Huisvestingslasten	12.510	12.841	13.271
Overige lasten	<u>19.648 +</u>	<u>19.283 +</u>	<u>20.503 +</u>
Totaal lasten	<u>182.022 -/-</u>	<u>175.401 -/-</u>	<u>176.386</u>
Saldo baten en lasten	3.566	421	3.795
Resultaat deelnemingen (6.4.3)	364	388	424
Financiële baten en lasten (6.4.4)	<u>38 +</u>	<u>-375 +</u>	<u>-258 +</u>
	402 +	13 +	166 +
Netto resultaat	<u><u>3.968</u></u>	<u><u>434</u></u>	<u><u>3.961</u></u>

6.3 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017

(* € 1.000)

Voor de algemene grondslagen, waardering en resultaatbepaling wordt verwezen naar paragraaf 5.1. In dit hoofdstuk is alleen de relevante informatie opgenomen, die afwijkend is van de geconsolideerde jaarrekening.

6.3.1 Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Bouwkundige projecten in uitvoering	totaal materiële vaste activa
Aanschafwaarde	88.601	21.756	1.280	111.637
Cumulatieve afschrijving en waardevermindering	-38.426	-10.929	0	-49.355 +
Boekwaarde 31 december 2016	50.175	10.827	1.280	62.282
Investerings	325	2.219	7.568	10.112
Desinvesteringen	-2.599	-19	0	-2.618
Afschrijving desinvesteringen	734	0	0	734
Buitengebruikstelling activa 2017	-3.389	-3.290	0	-6.679
Afschrijving buitengebruikstelling activa 2017	3.389	3.290	0	6.679
Herrubricering naar investeringen gebouwen	8.083	69	-8.152	0
Overige mutaties	-9	0	0	-9
Afschrijvingen	-4.967	-3.622	0	-8.589 +
Boekwaarde per 31 december 2017	51.742	9.474	696	61.912
Aanschafwaarde per 31 december 2017	91.012	20.735	696	112.443
Cumulatieve afschrijvingen en waardevermindering	-39.270	-11.261	0	-50.531 +
Boekwaarde per 31 december 2017	51.742	9.474	696	61.912

De desinvestering in 2017 betreft de verkoop van locatie Breitnerstraat.

Het verschil ten opzichte van het geconsolideerde MVA overzicht betreft het deel van de Rosestraat dat via de Stichting Kop van Zuid wordt geëxploiteerd en een investering in inventaris bij Exploitatie TopSportCentrum.

6.3.2 Financiële vaste activa

	boekwaarde 1 januari 2017	investerings en verstrekte leningen	des- investerings en afgeloste leningen	resultaat deelnemingen	uitkering deelnemingen	boekwaarde 31 december 2017
Deelnemingen	5.220	0	0	364	444	5.140
Overige vorderingen	135	0	45	0	0	90 +
Totaal	5.355	0	45	364	444	5.230

De resultaten van de deelnemingen binnen de consolidatiekring Matrix B.V., st. BOG, Exploitatie TopSportCentrum B.V. en St. Kop van Zuid zijn hier vermeld. (zie bijlage 8.2)

De overige vordering betreft een in 2010 verstrekte lening aan Exploitatie Topsportcentrum B.V. met een hoofdsom van € 350.000 en een looptijd van 10 jaar tot 30 juni 2020.

In 2011 is deze lening verhoogd met € 100.000. De rentevergoeding bedraagt 5,0% per jaar.

In 2017 is de jaarlijkse termijn van € 45K afgelost, waardoor de resterende schuld € 90K per eind 2017 bedraagt. Door versnelde aflossing zal de laatste betaaltermijn reeds in 2019 plaatsvinden.

Deze lening, die is verstrekt in het kader van gemaakte financieringsafspraken op concernniveau, ligt in het verlengde van de scheiding tussen publiek en private middelen.

Investerings in private activiteiten worden alleen uitgevoerd als er sprake is van een onderwiskundige meerwaarde of als het versterking van de continuïteit betreft.

6.3.3 Vorderingen

	31 december 2017	31 december 2016
Debiteuren en deelnemers		
Debiteuren	2.579	1.874
Deelnemers/cursisten	880	626
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	-473	-218 +
Totaal	<u>2.986</u>	<u>2.282</u>

	31 december 2017	31 december 2016
Deelnemingen		
Deelnemingen	84	0 +
Totaal	<u>84</u>	<u>0</u>

	31 december 2017	31 december 2016
Vorderingen op overheden		
Overige overheden	793	1.080 +
Totaal	<u>793</u>	<u>1.080</u>

	31 december 2017	31 december 2016
Overige vorderingen en overlopende activa		
Personeel	27	54
Omzetbelasting	0	133
Overige	94	68
Vooruitbetaalde kosten	959	1.590
Nog te ontvangen inkomsten	814	890
Verstreckte voorschotten	49	62
Totaal	<u>1.943</u>	<u>2.797</u>

6.3.4 Liquide middelen

	31 december 2017	31 december 2016
Kasmiddelen	113	137
Tegoeden op bank- en girorekeningen	42.140	40.955 +
Totaal	<u>42.253</u>	<u>41.092</u>

6.3.5 Verloopoverzicht Eigen Vermogen

(in € 1.000)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Algemene reserve per 1 januari	47.783	43.822
Exploitatieresultaat	3.604	3.537
Resultaat deelnemingen	<u>364</u>	<u>424</u>
Algemene reserve per 31 december	51.751	47.783
	=====	=====

6.3.6 Voorzieningen

	Voorziening personeel	Voorziening uitgestelde personele beloningen	Voorziening herstruc- turering	totaal personeels- voorzien- ingen	Overige voorzien- ingen	totaal overige voorzien- ingen
1 januari 2017	5.861	4.712	560	11.133	740	740
Dotatie	4.639	922	23	5.584	43	43
Onttrekking	-2.802	-126	-42	-2.970	-28	-28
Vrijval	-1.191	-339	-4	-1.534	-72	-72 +
31 december 2017	<u>6.507</u>	<u>5.169</u>	<u>537</u>	<u>12.213</u>	<u>683</u>	<u>683</u>
Kortlopend deel (<1 jaar)	3.511	45	537	4.093	253	253
Langlopend deel (>1 jaar)	2.996	5.124	0	8.120	430	430
Langlopend deel (>5 jaar)	0	0	0	0	0	0

6.3.7 Langlopende schulden

	1 januari 2017	aangegane leningen	extra aflossing 2017	aflossingen 2017	31 december 2017	looptijd > 1 jaar	looptijd > 5 jaar	rentevoet
Langlopend deel schulden								
Gem. Hellevoetsluis (Fazante	123	0	0	20	103	103	0	4,75 vast
Totaal	<u>123</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>20</u>	<u>103</u>	<u>103</u>	<u>0</u>	

6.3.8 Kortlopende schulden

	31 december 2017	31 december 2016
Kredietinstellingen		
kortlopend deel langlopende schuld kredietinstellingen	23	2.289 +
Totaal	<u>23</u>	<u>2.289</u>

	31 december 2017	31 december 2016
Crediteuren en overige kortlopende schulden		
Crediteuren	5.679	7.403
Schulden aan groepsmaatschappijen	23	0
Schulden aan overheden	1.034	1.045
Overig	223	1.556 +
Totaal	<u>6.959</u>	<u>10.004</u>

	31 december 2017	31 december 2016
Pensioenen, belastingen en sociale premies		
Loonbelasting	5.907	5.664
Omzetbelasting	30	0
Schulden terzake van pensioenen	1.775	1.496 +
Totaal	<u>7.712</u>	<u>7.160</u>

	31 december 2017	31 december 2016
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen college- en les gelden	12	30
Vooruitontvangen subsidies OCW geormerkt	11.788	8.109
Vooruitontvangen overige subsidies OCW	14.587	18.081
Vooruitontvangen termijnen	731	761
Vakantiegeld en verlofdagen	5.456	5.499
Overige	3.183	3.176 +
Totaal	<u>35.757</u>	<u>35.656</u>

6.4 Toelichting op de enkelvoudige exploitatierekening over het boekjaar 2017

(* € 1.000)

6.4.1 Baten

Overige baten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Huurontvangsten	502	169	282
Detacheringen	1.227	787	891
Ontvangsten kantines, restaurants, automaten	454	377	354
Overigen	836	116	429 +
Totaal	<u>3.019</u>	<u>1.449</u>	<u>1.956</u>

6.4.2 Lasten

Personele lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Lonen en salarissen, incl. verplichtingen VU/ZKOO	93.448	90.250	89.975
Sociale lasten	12.132	11.925	11.582
Pensioenlasten	13.412	13.170	10.827
Bovenwettelijke wachtgelduitkering	1.052	1.400	1.233
Dotatie/vrijval personele voorzieningen	4.031	-247	4.236
Mutatie voorziening herstructurering	19	0	-160
Personeel niet in loondienst	13.834	13.118	13.510
Overige personeelslasten	3.884	5.098	2.839
af: Uitkeringen (AAW/ZW-opbrengsten)	-547	-148	-537 +
Totaal	<u>141.265</u>	<u>134.566</u>	<u>133.505</u>

Afschrijvingen

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Erfpacht terreinen	173	254	173
Gebouwen en terreinen	4.794	4.571	4.822
Bijzondere waardevermindering gebouwen en terreinen	9	0	558
Terugname bijzondere waardevermindering gebouwen en terreir	0	0	0
Inventaris en apparatuur	1.473	1.506	1.475
ICT-inventaris	2.150	2.380	2.079 +
Totaal	<u>8.599</u>	<u>8.711</u>	<u>9.107</u>

Huisvestingslasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Huren	5.461	6.059	6.025
Verplichtingen inzake afstoten panden	12	150	61
Onttrekking/dotatie voorziening onderhoud	0	0	138
Onderhoudskosten vastgoed	2.278	1.884	2.274
Advieskosten vastgoed	302	150	221
Energie en water	1.686	1.759	1.760
Schoonmaak	1.982	1.771	1.918
Heffingen	514	584	565
Overige huisvestingslasten	275	484	309 +
Totaal	<u>12.510</u>	<u>12.841</u>	<u>13.271</u>

Overige lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Administratie- en beheerslasten	8.862	9.010	10.614
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	6.977	6.714	6.129
Dotatie overige voorzieningen	315	112	53
Overige	3.494	3.447	3.707 +
Totaal	<u>19.648</u>	<u>19.283</u>	<u>20.503</u>

6.4.3 Resultaat deelnemingen

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Resultaat gelieerde instellingen	<u>364</u>	<u>388</u>	<u>424 +</u>
Totaal	<u>364</u>	<u>388</u>	<u>424</u>

Het resultaat van gelieerde ondernemingen is als volgt opgebouwd:

• C.V. Kop van Zuid	voordelig	443 +
• Stichting beheer BOG	voordelig	9 +
• Exploitatie TopSportCentrum B.V.	voordelig	88 -/-
• Stichting BOG	voordelig	0 +
• Matrix B.V.	nadelig	<u>0 -/-</u>
		364

In de C.V. Kop van Zuid wordt de verhuur van een deel van het pand aan de Rosestraat aan het Albeda College verantwoord.

Exploitatie TopSportCentrum B.V. organiseert en faciliteert evenementen en wedstrijden en exploiteert de accommodatie door sporthallen van Stadsontwikkeling (gemeente Rotterdam) te huren en onder te verhuren aan onder andere de hoofdgebruikers Rotterdam Topsport, Fysiopraktijk Spanjersberg, Feijenoord Fanshop en de sportopleidingen van het Albeda College. De gemeente Rotterdam heeft via de Dienst Sport en Recreatie een prestatiesubsidie verstrekt in verband met een te realiseren minimaal bezettingspercentage.

Stichting BOG verloont de inzet van gastdocenten. Hiervan worden de kosten volledig doorbelast naar het Albeda College zonder winsttoegmerk.

Binnen de deelneming Matrix B.V. worden geen activiteiten meer uitgevoerd. Er heeft alleen een verrekening van vennootschapsbelasting plaatsgevonden.

6.4.4 Financiële baten en lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Rentebaten	156	450	-29
Rentelasten	-118	-825	-229 +
Totaal	<u>38</u>	<u>-375</u>	<u>-258</u>

De rentebaten zijn voor € 7K gerelateerd aan de lening u/g aan de deelneming Exploitatie TopSportCentrum. Jaarlijks wordt op deze lening afgelost. De resterende hoofdsom per balansdatum bedraagt € 90K.

7. OVERIGE GEGEVENS

7.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die van invloed zijn op de feitelijke situatie per balans datum 31 december 2017.

7.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

AAN: DE RAAD VAN TOEZICHT EN HET COLLEGE VAN BESTUUR

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

WIJ HEBBEN DE JAARREKENING 2017 VAN STICHTING VOOR INTERCONFESSIONEEL BEROEPS- EN ALGEMEEN VORMEND ONDERWIJS EN VOLWASSENENEDUCATIE VOOR ROTTERDAM EN OMSTREKEN TE ROTTERDAM GECONTROLEERD.

NAAR ONS OORDEEL:

- GEEFT DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING EEN GETROUW BEELD VAN DE GROOTTE EN DE SAMENSTELLING VAN HET VERMOGEN VAN STICHTING VOOR INTERCONFESSIONEEL BEROEPS- EN ALGEMEEN VORMEND ONDERWIJS EN VOLWASSENENEDUCATIE VOOR ROTTERDAM EN OMSTREKEN OP 31 DECEMBER 2017 EN VAN HET RESULTAAT OVER 2017 IN OVEREENSTEMMING MET DE REGELING JAARVERSLAGGEVING ONDERWIJS;
- ZIJN DEZE IN DE JAARREKENING VERANTWOORDE BATEN EN LASTEN ALSMEDE DE BALANSMUTATIES OVER 2017 IN ALLE VAN MATERIEEL BELANG ZIJNDE ASPECTEN RECHTMATIG TOT STAND GEKOMEN IN OVEREENSTEMMING MET DE IN DE RELEVANTE WET- EN REGELGEVING OPGENOMEN BEPALINGEN, ZOALS OPGENOMEN IN PARAGRAAF 2.3.1 REFERENTIEKADER VAN HET ONDERWIJSACCOUNTANTS-PROTOCOL OCW 2017.

DE JAARREKENING BESTAAT UIT:

- DE GECONSOLIDEERDE EN ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017;
- DE GECONSOLIDEERDE EN ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017;
- DE TOELICHTING MET EEN OVERZICHT VAN DE GEHANTEERDE GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING EN ANDERE TOELICHTINGEN.

De basis voor ons oordeel

WIJ HEBBEN ONZE CONTROLE UITGEVOERD VOLGENS HET NEDERLANDS RECHT, WAARONDER OOK DE NEDERLANDSE CONTROLESTANDAARDEN EN HET ONDERWIJSACCOUNTANTS-PROTOCOL OCW 2017. ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN OP GROND HIERVAN ZIJN BESCHREVEN IN DE SECTIE ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING.

WIJ ZIJN ONAFHANKELIJK VAN STICHTING VOOR INTERCONFESSIONEEL BEROEPS- EN ALGEMEEN VORMEND ONDERWIJS EN VOLWASSENENEDUCATIE VOOR ROTTERDAM EN OMSTREKEN ZOALS VEREIST IN DE VERORDENING INZAKE DE ONAFHANKELIJKHEID VAN ACCOUNTANTS BIJ ASSURANCE-OPDRACHTEN (VIO) EN ANDERE VOOR DE OPDRACHT RELEVANTE ONAFHANKELIJKHEIDSREGELS IN NEDERLAND. VERDER HEBBEN WIJ VOLDAAN AAN DE VERORDENING GEDRAGS- EN BEROEPSREGELS ACCOUNTANTS (VGBA).

WIJ VINDEN DAT DE DOOR ONS VERKREGEN CONTROLE-INFORMATIE VOLDOENDE EN GESCHIKT IS ALS BASIS VOOR ONS OORDEEL.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

NAAST DE JAARREKENING EN ONZE CONTROLEVERKLARING DAARBIJ, OMVAT HET JAARVERSLAG ANDERE INFORMATIE,

DIE BESTAAT UIT:

- JAARVERSLAG (HET BESTUURSVERSLAG EN VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT);
- DE OVERIGE GEGEVENS;
- BIJLAGEN.

OP GROND VAN ONDERSTAANDE WERKZAAMHEDEN ZIJN WIJ VAN MENING DAT DE ANDERE INFORMATIE:

- MET DE JAARREKENING VERENIGBAAR IS EN GEEN MATERIËLE AFWIJINGEN BEVAT;
- ALLE INFORMATIE BEVAT DIE OP GROND VAN DE REGELING JAARVERSLAGGEVING ONDERWIJS EN PARAGRAAF 2.2.2 BESTUURSVERSLAG VAN HET ONDERWIJSACCOUNTANTSPROTOCOL OCW 2017 IS VEREIST.

WIJ HEBBEN DE ANDERE INFORMATIE GELEZEN EN HEBBEN OP BASIS VAN ONZE KENNIS EN ONS BEGRIP, VERKREGEN VANUIT DE JAARREKENINGCONTROLE OF ANDERSZINS, OVERWOGEN OF DE ANDERE INFORMATIE MATERIËLE AFWIJINGEN BEVAT.

MET ONZE WERKZAAMHEDEN HEBBEN WIJ VOLDAAN AAN DE VEREISTEN IN DE REGELING JAARVERSLAGGEVING ONDERWIJS, PARAGRAAF 2.2.2 BESTUURSVERSLAG VAN HET ONDERWIJSACCOUNTANTSPROTOCOL OCW 2017 EN DE NEDERLANDSE STANDAARD 720. DEZE WERKZAAMHEDEN HEBBEN NIET DEZELFDE DIEPGANG ALS ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN BIJ DE JAARREKENING.

HET BESTUUR IS VERANTWOORDELIJK VOOR HET OPSTELLEN VAN DE ANDERE INFORMATIE, WAARONDER HET BESTUURSVERSLAG EN DE OVERIGE GEGEVENS IN OVEREENSTEMMING MET DE REGELING JAARVERSLAGGEVING ONDERWIJS EN DE OVERIGE OCW WET- EN REGELGEVING.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

HET BESTUUR IS VERANTWOORDELIJK VOOR HET OPMAKEN EN GETROUW WEERGEVEN VAN DE JAARREKENING,

IN OVEREENSTEMMING MET DE REGELING JAARVERSLAGGEVING ONDERWIJS. HET BESTUUR IS OOK VERANTWOORDELIJK VOOR HET RECHTMATIG TOT STAND KOMEN VAN DE IN DE JAARREKENING VERANTWOORDE BATEN EN LASTEN,

ALSMEDE DE BALANSMUTATIES, IN OVEREENSTEMMING MET DE IN DE RELEVANTE WET- EN REGELGEVING OPGENOMEN BEPALINGEN.

IN DIT KADER IS HET BESTUUR TEVENS VERANTWOORDELIJK VOOR EEN ZODANIGE INTERNE BEHEERSING DIE HET BESTUUR NOODZAKELIJK ACHT OM HET OPMAKEN VAN DE JAARREKENING EN DE NALEVING VAN DIE RELEVANTE WET- EN REGELGEVING MOGELIJK TE MAKEN ZONDER AFWIJINGEN VAN MATERIEEL BELANG ALS GEVOLG VAN FOUTEN OF FRAUDE.

BIJ HET OPMAKEN VAN DE JAARREKENING MOET HET BESTUUR AFWEGEN OF DE ONDERWIJSINSTELLING IN STAAT IS OM HAAR ACTIVITEITEN IN CONTINUÏTEIT VOORT TE ZETTEN. OP GROND VAN GENOEMD VERSLAGGEVINGSSTELSEL MOET HET BESTUUR DE JAARREKENING OPMAKEN OP BASIS VAN DE CONTINUÏTEITSVERONDERSTELLING, TENZIJ HET BESTUUR HET VOORNEMEN HEEFT OM DE ONDERWIJSINSTELLING TE LIQUIDEREN OF DE ACTIVITEITEN TE BEËINDIGEN OF ALS BEËINDIGING HET ENIGE REALISTISCHE ALTERNATIEF IS. HET BESTUUR MOET GEBEURTENISSEN EN

OMSTANDIGHEDEN WAARDOOR GEREDE TWIJFEL ZOU KUNNEN BESTAAN OF DE ONDERWIJSINSTELLING HAAR ACTIVITEITEN IN CONTINUÏTEIT KAN VOORTZETTEN TOELICHTEN IN DE JAARREKENING.

DE RAAD VAN TOEZICHT IS VERANTWOORDELIJK VOOR HET UITOEFENEN VAN TOEZICHT OP HET PROCES VAN FINANCIËLE VERSLAGGEVING VAN DE ONDERWIJSINSTELLING.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

ONZE VERANTWOORDELIJKHEID IS HET ZODANIG PLANNEN EN UITVOEREN VAN EEN CONTROLEOPDRACHT DAT WIJ DAARMEE VOLDOENDE EN GESCHIKTE CONTROLE-INFORMATIE VERKRIJGEN VOOR HET DOOR ONS AF TE GEVEN OORDEEL.

ONZE CONTROLE IS UITGEVOERD MET EEN HOGE MATE MAAR GEEN ABSOLUTE MATE VAN ZEKERHEID WAARDOOR HET MOGELIJK IS DAT WIJ TIJDENS ONZE CONTROLE NIET ALLE MATERIËLE FOUTEN EN FRAUDE ONTDEKKEN.

AFWIJKINGEN KUNNEN ONTSTAAN ALS GEVOLG VAN FOUTEN OF FRAUDE EN ZIJN MATERIEEL INDIEN REDELIJKERWIJS KAN WORDEN VERWACHT DAT DEZE, AFZONDERLIJK OF GEZAMENLIJK, VAN INVLOED KUNNEN ZIJN OP DE ECONOMISCHE BESLISSINGEN DIE GEBRUIKERS OP BASIS VAN DEZE JAARREKENING NEMEN. DE MATERIALITEIT BEÏNVLOEDT DE AARD, TIMING EN OMVANG VAN ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN DE EVALUATIE VAN HET EFFECT VAN ONDERKENDE AFWIJKINGEN OP ONS OORDEEL.

EEN MEER GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN IS OPGENOMEN IN DE BIJLAGE BIJ ONZE CONTROLEVERKLARING

ROTTERDAM, 26 JUNI 2018

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS LLP

W.G. DRS. M. VERSCHOOR RA

8. BIJLAGEN

8.1 Algemene gegevens

Raad van Toezicht

Naam	Periode	Functie
De heer L. (Rens) Knecht	met ingang van 1 juli 2016	Voorzitter
De heer S.P. (Steven) Lubbers	met ingang van 1 juli 2013	Lid
Mevrouw E. (Elly) van der Vliet	met ingang van 1 augustus 2010	Lid
De heer R.P. (Paul) Zevenbergen	met ingang van 1 augustus 2010	Lid
De heer W.J. (Wim) van Gelder	met ingang van 1 augustus 2010	Lid
Mevrouw W.F. (Willy) de Mooij	met ingang van 1 oktober 2014	Lid
De heer H.C. Theisens	met ingang van 1 september 2017	Lid

College van Bestuur

Gedurende het verslagjaar bestond het College van Bestuur uit de volgende personen:

Naam	Periode	Functie
De heer R. (Ron) Kooren	met ingang van 1 oktober 2015	Voorzitter
De heer R.G. (René) Louwerse	met ingang van 1 juli 2015	Lid
Mevrouw A.C.M. (Anky) Romeijnders	met ingang van 1 juli 2015	Lid

Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling : Albeda College
Bevoegd gezag : Stichting voor Interconfessioneel Beroeps- en Algemeen Vormend
Onderwijs en Volwasseneneducatie voor Rotterdam & omstreken
Adres : Rosestraat 1101/1103
Postadres : Postbus 9451
Postcode/plaats: 3007 AL Rotterdam

E-mail : R.Kooren@albeda.nl
Internet site : www.albeda.nl

Brinnummer : 00GT

Contactpersoon : de heer R. Louwerse, lid College van Bestuur
E-mail : R.Louwerse@albeda.nl

Stafbureau :Haastrechtstraat 3
:3079 DC Rotterdam
:Tel. 010 – 497 37 37

Beroepsonderwijsbranches

Startcollege	: Sportlaan 90, 3078 WR Rotterdam Tel. 010 - 2928200
Gezondheidszorg	: Rosestraat 1101/1103, 3071 AL Rotterdam Tel. 010 - 2901010
Handel & Commercie	: Zr. Hennekeplein, 3033 BW Rotterdam Tel. 010 - 4430100
Horeca & Toerisme	: Rosestraat 1101/1103, 3071 AL Rotterdam Tel. 010 - 2901010
Lifestyle, Sport & Entertainment	: van Zandvlietplein 20, 3077 AA Rotterdam Tel. 010 - 4971200
Secretarieel & Administratie	: Weena 743, 013 AL Rotterdam Tel. 010 - 4338500
Techniek & Technologie	: Haastrechtstraat 3, 3079 DC Rotterdam Tel. 010 - 4973737
Welzijn & Onderwijs	: Rosestraat 1101/1103, 3071 AL Rotterdam Tel. 010 - 2901010

Contractonderwijs

Educatie	: Mathenesserlaan 321, 3021 HL Rotterdam Tel. 010 - 2214100

8.2 Verbonden partijen

(* € 1.000)

naam	juridische vorm	statutaire zetel	code activiteiten	eigen vermogen 31 december 2017	Omzet 2017	resultaat 2017	consolidatie	Hoofdelijk aanspr.	deelname %	consolidatie %
Meerderheidsdeelneming / Beslissende zeggenschap										
Matrix (vh Centrum Vakopleiding)	B.V.	Rotterdam	1	23	-	-	Ja	Ja	100%	100%
Exploitatie Topsportcentrum	B.V.	Rotterdam	4	475	2.802	88-	Ja	Ja	100%	100%
Exploitatie Branche Opleidingscentrum Kop van Zuid	C.V.	Rotterdam	3	4.542	546	443	Ja	Ja	100%	100%
Beheer Branche Opleidingscentr. Gez	Stichting	Rotterdam	3	99	-	9	Ja	Ja	100%	100%
Interconf. Branche Opleidingscentr. Gez	Stichting	Rotterdam	4	1	178	-	Ja	Ja	100%	100%
				<u>5.140</u>	<u>3.526</u>	<u>364</u>				
Overige verbonden partijen										
Exploitatie Technisch Paviljoen	Stichting	Hellevoetsluis	3				Nee			
Rotterdamse Ondernemers Academie	Stichting	Rotterdam	1				Nee			
St Beheer Branche Opleidingscentrum Gezondheidszorg	Stichting	Rotterdam	3				Nee			
Vereniging van Eigenaren Rosestraat	Vereniging	Rotterdam	3				Nee			
Stichting Matrix RDM Campus	Stichting	Rotterdam	4				Nee			
Stichting RDM Training Plant	Stichting	Rotterdam	3				Nee			
1: contractonderwijs										
2: contractonderzoek										
3: onroerende zaken										
4: overig										

8.3 Overzicht geormerkte subsidies OC&W

(* € 1.000)

Omschrijving	Toewijzing		bedrag van toewijzing	ontvangen t/m 2017	de prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Geormerkt zonder verrekeningsclausule						
Professionalisering MBO 2013	493138-1	7-12-2012	1.551	1.551	☒	☐
Professionalisering MBO 2014	493138-1	7-12-2012	1.520	1.520	☒	☐
Zij instroom 2016	788282-3	20-12-2016	380	380	☒	☐
Lerarenbeurs 2016	785516-1	20-12-2016	151	151	☒	☐
Zij instroom 2017	865458-01	4-12-2017	260	260	☐	☒
Lerarenbeurs 2017	852062-01	4-12-2017	300	300	☐	☒
Totaal			4.162	4.162		

Omschrijving	Toewijzing		bedrag van toewijzing	ontvangst t/m 2017	Totale kosten t/m 31-12-2017	te verrekenen overschot ultimo 2017
	Kenmerk	Datum				
A. Geormerkt en aflopend in jaar 2017						
Excellentie 2017	786008-1		978	978	978	-
Compensatie langere inschrijvingsduur MBO 2017	846496-2		939	939	939	-
Schoolmaatschappelijk Werk 2016	733717-1	20-1-2016	791	-	791	-
Regionale aanpak VSV plusmiddelen (Albeda)	17714 U	20-12-2016	2.018	-	2.018	-
Subsidie plusvoorziening 2015 (Albeda)	OND/ODB-2015/17924 U	21-5-2015	2.394	100-	2.294	-
Kwaliteitsafspraken 2016	741716-1	22-2-2016	6.812	-	6.812	-
Excellentie 2016	741950-1	22-2-2016	989	-	989	-
Resultaatafhankelijk budget 2016 (studiewaarde)	781872-2	20-10-2016	3.817	-	3.817	-
Voorziening leermiddelen minimagezinnen (studentenf	786445-1	20-12-2016	204	-	204	-
Versterking lerarenopleidingen en scholen (via HRO)	MJO 2013/45129 U	17-12-2013	172	80-	87	-
Intensivering Nederlandse Taal en Rekenen 2014	591997-2	18-12-2013	3.048	0	3.048	-
			22.162	1.737	21.977	-

Omschrijving	Toewijzing		bedrag van toewijzing	saldo per 1-1-2017	ontvangst in 2017	lasten 2017	Totale kosten t/m 31-12-2017	Saldo nog te besteden ultimo 2017
	Kenmerk	Datum						
B. Geoormerkt en doorlopend na jaar 2017								
Schoolmaatschappelijk Werk 2017	804617-1		775	-	775	615	615	160
VSV prestatiebox 2018	865592-2		200	-	200	-	-	200
Regionale aanpak VSV plusmiddelen (Albeda)	17714 U		2.018	-	2.018	-	-	2.018
Regionale aanpak VSV plusmiddelen (derden)	17714 U		2.876	-	2.876	2.850	2.850	26
Kwaliteitsafspraken 2017	785908-1		6.869	-	6.869	5.551	5.551	1.318
Studiewaarde SW6B	858722-1		5.279	-	5.279	1.837	1.837	3.442
Studentenfonds 18-min	84980-1		407	-	407	137	137	270
Resultaatafhankelijk budget BPV 2017	858613-2		3.173	-	3.173	2.400	2.400	773
RIF Cloud Engineering			592	-	148	-	-	592
Doorstroombprog.MBO-HBO/beschikking DHBO17015			200	-	-	-	-	200
RIF17030/Rotterdamse Plus/contractwaarde 560032342			337	-	84	-	-	337
VSV prestatiebox 2016 variabel	784954-1	20-10-2016	500	500	-	-	-	500
VSV prestatiebox 2016	709977-1	29-9-2015	150	150	-	-	-	150
Regionale aanpak VSV plusmiddelen (derden)	17714 U	20-12-2016	2.876	54	-	28	2.850	26
RIF RDM training Plant			888	888	178	-	-	888
MBO investering RIF 2015 (OCW)	704913-1	21-5-2015	336	230	-	38	144	192
MBO investering RIF 2015 (cofinanciering)	704913-1		781	723	-	270	328	453
VSV prestatiesubsidie 2014	651298-1	20-10-2014	700	700	-	-	-	700
VSV convenant prestatiesubsidie 2015 aanv.	650389-1	20-10-2014	150	150	-	-	-	150
Prestatiebox MBO voortijdig schoolverlaten 2014	564086-1	7-10-2013	150	150	-	-	-	150
VSV prestatiesubsidie 2012	BEK-12/64563 M	10-10-2012	1.422	1.249	-	1.088	1.261	161
VSV convenant prestatiesubsidie 2012 aanv.	BEK-12/64563 M	10-10-2012	497	497	-	-	-	497
Subtotaal			31.176	5.291	22.007	14.814	17.973	13.203
Geoormerkt zonder verrekeningsclausule			4.162	2.261	560	2.415	3.756	406
Totaal			35.338	7.552	22.567	17.229	21.729	13.609

Omschrijving	Toewijzing		bedrag van toewijzing	saldo per 1-1-2017	ontvangst in 2017	lasten 2017	Totale kosten t/m 31-12-2017	Saldo nog te besteden ultimo 2017
	Kenmerk	Datum						
Overige subsidies								
Salarismix MBO Randstad 2017	802219-1	20-1-2017	5.160	-	5.160	-	-	5.160
Salarismix MBO Randstad 2016	734346-1	20-1-2016	5.036	5.036	-	-	-	5.036
Salarismix MBO Randstad 2015	664990-2	18-12-2014	5.016	5.016	-	625	625	4.391
Salarismix MBO Randstad 2014	592992-1	18-12-2013	5.002	5.002	-	5.002	5.002	-
Salarismix MBO Randstad 2013	BEK-12/84096 M	20-12-2012	4.991	1.027	-	1.027	4.991	-
Totaal			20.045	16.081	5.160	6.654	10.618	14.587

8.4 Te verrekenen Cursusgeld 2017 / 2018

(* € 1.000)

	<u>Niveau 1 + 2</u>	<u>Niveau 3 + 4</u>	<u>Totaal</u>
Beroepsonderwijs			
Techniek	45	378	423
Horeca & Toerisme	22	87	109
Secretariaat & Administratie	9	68	77
Handel & Commercie	10	120	130
Lifestyle, Sport & Entertainment	1	21	22
Welzijn & Onderwijs	0	132	132
Gezondheidszorg	26	970	996
AKA	<u>8</u>	<u> </u>	<u>8 +</u>
Totaal	121	1.776	1.897
Reeds verrekend via de maandelijkse bekostiging			1.676
		Saldo	<u><u>221</u></u>

8.5 Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders en Wet normering Topinkomens

Wet normering Topinkomens

Conform de *Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector* (WNT) worden hieronder de meldingen gedaan inzake deze wet waarbij hogere betalingen hebben plaatsgevonden dan een jaarsalaris van € 181.000, ontslagvergoedingen van boven € 75.000 en uitbetalingen aan interim functionarissen, die langer dan zes maanden in dienst zijn geweest bij het Albeda College tegen een omgerekend salaris van €181.000 bij volledig dienstverband.

Met de definitie van topfunctionaris zijn binnen het Albeda College het College van Bestuur en de Raad van Toezicht geïdentificeerd.

Bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking

<i>bedragen x € 1</i>	De heer R. Kooren	De heer R.G. Louwerse	Mevrouw A.C.M. Romeijnders - van Tiggelen
Functie(s)	Voorzitter CvB	Lid CvB	Lid CvB
Duur dienstverband in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	nvt	nvt	nvt
Individueel WNT-maximum	181.000	181.000	181.000
Bezoldiging			
Beloning	162.472	136.220	129.063
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn	18.109	17.565	17.188
Subtotaal	<i>180.581</i>	<i>153.785</i>	<i>146.251</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-
Totaal bezoldiging	180.581	153.785	146.251
Gegevens 2016			
Duur dienstverband in 2016	01/1 - 31-12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1	1	1
Bezoldiging 2016			
Beloning	162.757	133.563	125.045
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn	16.243	15.262	14.938
-/- onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging 2016	179.000	148.825	139.983
Individueel WNT-maximum 2016	179.000	179.000	179.000

Bezoldiging toezichhouders

bedragen x € 1	De heer L. Knegt	Mevrouw E. van der Vliet	De heer R.P. Zevenbergen	De heer W.J. van Gelder	De heer S.P. Lubbers	Mevrouw W.F. de Mooij	De heer H.C. Theisens
Functie(s)	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Duur dienstverband in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/9 - 31/12
Individueel WNT-maximum	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	6.033
Bezoldiging							
Beloning	15.596	11.015	11.000	11.017	13.000	11.000	3.667
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	15.596	11.015	11.000	11.017	13.000	11.000	3.667
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	15.596	11.015	11.000	11.017	13.000	11.000	3.667

Gegevens 2016							
Duur dienstverband in 2016	1/7 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Bezoldiging 2016	8.801	10.000	10.000	10.747	11.500	10.000	
Individueel WNT-maximum 2016	13.498	17.800	17.800	17.800	17.800	17.800	

Per 1 september 2017 is de heer H.C. Theisens aangetreden als lid.

Bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

	Voorzitters-clausule van toepassing	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloningen betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging v/h dienstverband	Motivering overschrijding norm en andere toelichtingen
				FTE	2017	2017	2017	2017	
N.v.t.									

Vermelding niet topfunctionarissen 2017

	functie omschrijving	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloningen betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging v/h dienstverband	Motivering overschrijding norm en andere toelichtingen
				FTE	2017	2017	2017	2017	
N.v.t.									

Vermelding niet topfunctionarissen 2016

	functie omschrijving	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloningen betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging v/h dienstverband	Motivering overschrijding norm en andere toelichtingen
				FTE	2016	2016	2016	2016	
	docent	03-11-2003	01-05-2016	0,82				185.000	juridisch geschil, inclusief afkoop opgebouwde rechten wachtgeld.

Bijlage A: overzicht van samenwerkingsverbanden en juridische constructen Albeda 2017

Naam	Omschrijving	Structuur / bestuur	Partner(s)
Maintenance- en Procescollege (CIV Chemie)	Samenwerking Maintenance en Proces Rijnmond, bedrijfsleven en onderwijs	Samenwerkingsverband (geen juridische structuur). Raad van Advies in oprichting. Verantwoording aan Bètatechniek o.b.v. prestatieafspraken.	Zadkine, STC, Havenbedrijf, Deltalings, Gemeente Rotterdam, bedrijfsleven
CV Kop van Zuid	Vennootschap waarin een deel van het pand aan de Rosestraat is opgenomen. De CV belast huur door aan het Albeda, het bedrijfsresultaat wordt vervolgens weer in mindering gebracht op de huurlasten binnen het Albeda.	Commanditaire Vennootschap	
De Nieuwe Kans	Tijdelijke samenwerking gericht op gezamenlijk ontwikkelen van een uitstroomroute naar onderwijs voor jongeren bij De Nieuwe Kans	Partijen zijn en blijven verantwoordelijk voor de kerntaken van hun eigen organisatie. De Nieuwe Kans en het Albeda College zijn beide verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het uitstroomtraject richting het onderwijs.	De Nieuwe Kans
Exploitatie TopSportCentrum B.V.	De vennootschap exploiteert het TopSportCentrum (exploitatie en verhuur ruimten)	Besloten Vennootschap met Albeda als enig aandeelhouder. CvB vormt de directie (tevens bestuur).	Gemeente Rotterdam
Federatie MBO Westland (vereniging)	Overkoepelend orgaan m.b.t. onderwijsaanbod in het Westland	Federatie met bestuurders vanuit betrokken onderwijsinstellingen. Dhr. J. Haenen vertegenwoordigt Albeda.	Lentiz, Mondriaan
Focus Beroepsacademie	Samenwerking vo-mbo in Barendrecht- Ridderkerk	Samenwerkingsovereenkomst en huurovereenkomst.	Gemeente Barendrecht, Da Vinci College, CSG Calvijn, Dalton Lyceum
Matrix B.V.	Momenteel een lege vennootschap waar geen activiteiten plaatsvinden.	Besloten vennootschap. Albeda enig aandeelhouder. De stichting Albeda is bestuur(der).	-
Rotterdam Academy	Verzorgt tweejarige Associate degree- opleidingen (Ad's) op hbo-niveau. De Ad's zijn ontwikkeld in overleg met het bedrijfsleven en leiden dus op tot functies waaraan in het beroepenveld grote behoefte bestaat.	Samenwerkingsverband van Hogeschool Rotterdam, Albeda College en Zadkine. Hogeschool Rotterdam is budget- en licentiehouder. Directeur O&K is mededirecteur.	Hogeschool Rotterdam, Zadkine

SS Rotterdam	Huurovereenkomst m.b.t. onderwijsruimte en stageovereenkomsten.		SS Rotterdam.
St. Beheer Branche Opl. Centrum voor de Gezondheidszorg	Beherend vennoot van de Expl. Branche Opl. Centrum Kop van Zuid CV (commanditaire vennootschap), Albeda College is commanditair vennoot.	Stichting Albeda is bestuur(der)	Geen
St. Interconf. Branche Opl. Centrum vr de Gezondheidszorg	Vanuit deze stichting worden met name zzp-ers betaald i.v.m. tijdelijke inhuur personeel.	Stichting Albeda is bestuurder.	Geen
VAVO Rijnmond College	Algemeen vormend onderwijs voor volwassenen (18+).	Samenwerkingsverband tussen Albeda en Zadkine. Gezamenlijk bestuur. Zadkine levert rector, Albeda levert conrector.	Zadkine
Techniek College Rotterdam (TCR)	Samenwerkingscollege van Albeda en Zadkine voor het techniekonderwijs in de regio Rotterdam.	Samenwerkingsverband	Zadkine
Vereniging van Eigenaren Rosestraat	Vereniging van eigenaren	Stichting Albeda bestuur(der)	Geen
Stichting Matrix RDM Campus	Optreden als erkend leerbedrijf voor de technische opleidingen	Bestuurders dhr. Klop en mw. K. Lentz	Geen
Stichting Talent voor Rotterdam (opgeheven medio september 2017)	Maatschappelijk advies, gemeenschapshuizen en samenwerkingsorganen op het gebied van welzijn.	Bestuurders: mw. A.C.M. Romeijnders – van Tiggelen, dhr. B. van Dorp en dhr. A.R.A. Oerlemans	Overkoepelende organen, samenwerkings- en adviesorganen.
Stichting Playing for Succes Rotterdam	Studiebegeleiding, vorming en onderwijs. Verbeteren leerprestaties jongeren in Rotterdam	Bestuurders: mw. J. Vink-van Vliet, dhr. J.L. van Zwieten, dhr. P.T.J. de Vos, dhr. C.J. Terdu, mw. M. van Oort, dhr. N. Redert	Geen
Stichting RDM Training Plant	Het verkrijgen en beheren van financiële middelen behoeve van de bouw en in stand houding van een trainingsfaciliteit voor opleiding en training van werknemers in de procesindustrie (de RDM Training Plant)	Bestuurders: dhr. B.D.M. Janssen, dhr. J. Barends, dhr. R.G. Louwerse	Deltalinqs, VOMI, SSVV, Albeda, Zadkine, STC en hogeschool Rotterdam

Bijlage B: nevenfuncties leden college van bestuur 2017

De heer R.J.M. (Ron) Kooren (voorzitter CvB per 1 oktober 2015)

- Vicevoorzitter raad van toezicht PCBO Zuid
- Bestuurslid VNO-NCW Rotterdam

Mevrouw A.C.M. (Anky) Romeijnders – Van Tiggelen (lid CvB per 1 maart 2016)

- Voorzitter stichting Talent voor Rotterdam (medio september 2017 opgeheven)
- Lid cliëntenraad Internos Drechtsteden
- Lid raad van toezicht The Dutch Alliance
- Bestuurslid Rotterdam Vakmanstad

De heer R.G. (René) Louwerse (lid CvB per 1 januari 2016)

- Lid raad van toezicht Scholengroep Holland
- Lid raad van toezicht Quadrant Kinderopvang te Gouda
- Bestuurslid EIC Mainport Rotterdam
- Bestuurslid stichting RDM Trainingplant

Bijlage C: hoofd- en overige nevenfuncties leden raad van toezicht in 2017

De heer L. (Laurens) Knecht:

Hoofdfunctie:

- Eigenaar Paradera Consultancy Nevenfuncties:
- Adviseur TNO Caribbean
- Voorzitter raad van commissarissen Optixolar te Asperen
- Lid raad van commissarissen Maastricht Health Campus te Maastricht
- Extern lid van de Audit Commissie Stichting BOOR te Rotterdam
- Bestuurslid van de theatervereniging Sociëteit Casino te Den Bosch

Mevrouw E. (Elly) van der Vliet:

Hoofdfuncties:

- Bestuurder Stichting Dr. Schroeder van der Kolk Bedrijven Nevenfuncties:
- Lid raad van toezicht IJssellandziekenhuis

De heer R.P. (Paul) Zevenbergen:

Hoofdfunctie:

- Lid dagelijks bestuur Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie Nevenfuncties:
- Lid algemeen bestuur Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam
- Lid jury Excellente scholen voortgezet onderwijs
- Voorzitter College Deskundigheid Financiële dienstverlening
- Lid raad van toezicht stichting handicap + studie
- President Lionsclub Rotterdam City

De heer W.J. (Wim) van Gelder:

Nevenfuncties:

- Voorzitter bestuur COSBO-stad Utrecht
- Voorzitter bestuur Nederlands Volksbuurtmuseum, Utrecht
- Lid klachtencommissie Verzorging en Verpleging Utrecht
- Voorzitter Platform Raden van Toezicht MBO
- Lid bestuur Geveltekenfonds, Utrecht
- Voorzitter raad van toezicht U-stal, Utrecht
- Voorzitter Maatschappelijk Netwerk Utrecht

De heer S.P. (Steven) Lubbers:

Hoofdfunctie:

- Directeur Hollandia Vastgoed B.V. Nevenfuncties:
- Bestuurslid FME
- Voorzitter RVC | De Goede Ree B.V.
- Lid raad van toezicht Kunsthal Rotterdam

Mevrouw W.F. (Willy) de Mooij:

Hoofdfunctie:

- Lid raad van bestuur Vestia, Rotterdam Nevenfuncties:
- Lid bestuur Vrienden van de telefonische hulpdiensten

De heer H.C. Theisens:

Hoofdfunctie:

- Leading lector platform Goed bestuur voor een veilige wereld, De Haagse Hogeschool_

Nevenfuncties:

- Lid van de Strategische Onderzoeksraad van De Haagse Hogeschool
- Lid van de adviesgroep van het OESO-project "Governing Complex Education Systems"